

АРСЕН
ЛЮПЕН

ОСЕМТЕ УДАРА

МОРИС ЛЬОБЛАН

НА
ЧАСОВНИКА

3

БОРИНА

Морис Льоблан

Осемте удара на часовника

I НА ВЪРХА НА КУЛАТА

Открехвайки прозореца на стаята си, Ортанз Даниел извика тихо към градината:

– Росини, там ли сте?

– Тук съм – прозвуча отговорът някъде откъм подножието на замъка.

Надвесвайки се навън, Ортанз видя един пълен, червендалест и с много руса брада човек.

– Е, как е? – попита той.

– Как ли? Снощи пак имахме големи разприавии с вуйчо ми и с леля ми. Отказват категорично да подпишат документите, които им изпрати нотариусът, за да мога да получа сумата, която моят съпруг ми определи, преди да го отведат.

– Но нали вуйчо Ви, който толкова настояваше за този брак, има тези пари именно поради самите клаузи на договора.

– Това е без значение. Нали ви казвам, че отказва...

– Тогава какво ще правим?

– Е, искате ли сега все още да ме откраднете? – засмя се Ортанз.

– Повече от всеки друг път.

– Не забравяйте тогава, че уважавам всяка добра постъпка.

– Ще направя всичко, което поискате. Знаете много добре, че съм лудо влюбен във вас.

– Но за нещастие аз не съм лудо влюбена във вас.

– Е, не искам да сте чак лудо влюбена, само да ме обичате малко.

– Малко? Но вие сте прекалено претенциозен.

– Тогава защо предпочетохте мен?

– Случайно. От скука... Животът ми е толкова монотонен... Затова реших да рискувам... Е, хайде дръжте, това е багажът ми.

И Ортанз запуска големите си кожени куфари, които Росини поемаше с ръце.

– Жребият е хвърлен – мърмореше тя. – Ще ме чакате с автомобила си на кръстопътя при Иф. Ще дойда дотам на кон.

– Но това е невъзможно! Не мога да отведа коня Ви.

– Той ще се върне сам.

– Отлично!... Но чуйте...

– Какво има още?

– Кой е този принц Ренин, дето пристигна преди три дни и почти никой не го познава?

– Не зная. Вуйчо ми се е запознал с него по време на лов и го е поканил да му гостува.

– Вие май твърде много му харесвате. Вчера бяхте на толкова дълга разходка с него. Този човек нещо не ми се нрави...

– След два часа вече няма да бъде в замъка и всички ще знаят, че съм избягала с вас. Надявам се този скандал да накара Серж Ренин да поохладнее. Но, стига толкова приказки. Нямаме време за губене.

Ортанз наблюдава известно време как дебелият Росини, огънат под тежестта на куфарите, се отдалечава крадешком по пустата алея, после отново притвори прозореца.

Някъде далеч в парка се разнесоха звуците на еленов рог, който огласяваше, че е време за ставане. После се чу лай на цяла глутница ловджийски кучета. Тази сутрин започваше традиционният лов при замъка Ла Марец. Ежегодно в началото на септември конт д'Еглерош, самият той голям ловец, и съпругата му събираха на него много приятели.

Ортанз започна да се приготвя. Имаше вид на амазонка – роклята очертаваше гъвкавата ѝ талия, а широкополата ѝ кадифена шапка бе като рамка на красивото ѝ лице, увенчано от пишните червени коси. После се настани край писалището и започна да пише прошално писмо до вуйчо си, което по нейни сметки трябваше да бъде предадено чак вечерта. Писмото се оказа трудна задача. Започва го няколко пъти и накрая се отказа от него.

После ще му пиша – каза си тя, – когато му мине яда, и тръгна бързо към високата зала, която служеше за трапезария. В залата горяха едри цепеници. Стените бяха украсени с военни трофеи – старинни оръжия, мускети и пушки. Гостите прииждаха от всички страни и се здрависваха весело с конт д'Еглерош. Той самият бе един от този тип компаньони, които, макар и тежки на вид, живееха само и само, за да ходят на лов. Сега, застанал пред камината с голяма чаша шампанско в ръка, контът се чукаше неуморно с гостите.

Ортанз го целуна равнодушно и подхвърли:

– Но, вуйчо, какво става с вас? Вие обикновено сте толкова сериозен и мрачен?

– Е-е – усмихна се още по-широко контът, – един път в годината... човек може да си позволи изключения...

– Но леля може да ви се скара.

– Леля ти си има своето вечно главоболие и едва ли ще слезе. А и това – подчерта контът многозначително – не е нейна работа, а още по-малко твоя, детето ми.

До Ортанз приближи принц Ренин – млад, много елегантен, с фино, но малко бледо лице, върху което само погледът променяше понякога изражението си: ту много мил, ту много строг, ту много любезен, ту много ироничен.

Той направи лек поклон пред младата дама, целуна ръката ѝ и каза:

– Драга госпожо, позволявам си да ви напомня голямото ви обещание!

– Мое обещание?

– Да. Бяхме се уговорили да повторим приятната си разходка и се опитаме да посетим онзи стар замък, който така ни заинтригува... Наричаха го, струва ми се, Аленгър.

Неприятно изненадана, Ортанз заговори доста сухо:

– Съжалявам много, господине, но една такава екскурзия би била твърде продължителна, а аз съм много уморена. Днес само ще се поразходя в парка и ще се върна.

Настъпи мълчание. Гледайки я в очите, Серж Ренин ѝ прошепна усмихнат, така че да чуе само тя:

– Убеден съм, че ще зачетете дадената дума и ще се съгласите да ви придружа. Това е за предпочитане.

– Но за кого? За вас, нали?

– Уверявам Ви, че също и за вас. Ортанз се поизчерви и запротестира:

– Не ви разбирам, господине.

– Но аз нищо неясно не ви предлагам. Пътят е отличен, а околностите на Аленгър са интересни. Никаква друга разходка не би ви доставила по-голямо удоволствие.

– Прекалено самонадеян сте, господине.

– И упорит, госпожо. Ще ви чакам в околностите на Аленгър.

Ортанз махна нервирано с ръка и не сметна за нужно да отговори. Обърна му гръб, сбoguва се с околните и излезе.

Пред стълбите един от лакеите държеше коня ѝ.

Качи се на седлото и пое към гората, чието начало се сливаше с края на парка.

Времето беше тихо и хладно. Ведрото, кристално небе едва се промъкваше между почти неподвижните, леко трептящи листа. Ортанз яздеше по криволичещите алеи, без да бърза. След около половин час

издълбаната от потоците пътека я изведе до главния път. Там спря. Не се чуваше никакъв шум.

Росини сигурно е прикрил колата си с угасен мотор някъде в гората близо до кръстопътя на Иф – помисли си тя.

Дотам я деляха не повече от петстотин метра. След като се поколеба малко, тя скочи от коня, върза го едва-едва, така че да може лесно да се отвърже сам и върне в замъка, и като загърна лицето си с дълъг кафяв воал, който се ветрееше над раменете ѝ, закрачи напред. Не се беше излъгала. Още на първия завой видя Росини, който също забърза към нея, посрещна я и я поведе из гората.

– Бързо, моля Ви! О, колко се страхувах да не би да закъснеете... или дори да не промените решението си!... И ето ви най-последно и вас. О, няма това е възможно?

Ортанз се усмихна.

– Толкова ли сте щастлив, че, вършите глупости?

– Да, щастлив съм и се кълна, че и вие ще бъдете щастлива.

– Възможно е, но аз няма да правя такива!

– Постъпвайте, както желаете, Ортанз. Животът ви ще бъде като на фея от приказките.

– А вие ще бъдете очарователният принц!

– Ще живеете в най-голям разкош, сред огромно богатство.

– Не искам нито разкош, нито богатства.

– А какво искате тогава?

– Щастие.

– За щастието ви ще се погрижа аз.

– Съмнявам се донякъде в качеството на това, което ще ми предложите – пошегува се Ортанз.

– Ще видите... Ще видите.

Стигнаха до автомобила. Бъбрейки радостно, Росини запали мотора, а Ортанз се зави с едно широко манто. Колата потегли плавно по тревата на тясната пътека и излезе на кръстопътя. Росини увеличи скоростта, но внезапно от гората отекна изстрел и автомобилът закриволичи по шосето.

– Пукна се предна гума – измърмори Росини.

– Съвсем не! – провикна се Ортанз. – Някой стреля.

– Не е възможно, мила моя! Какво приказвате!

В същия миг откъм гората обаче се чува един след друг още два изстрела. Автомобилът потръпна леко още два пъти.

Росини изскърца със зъби от яд:

– Проби и задните гуми... По дяволите, кой е този бандит? Да можем само да го пипна!

Той огледа гората край пътя, но не забеляза никого. Листата на дърветата пречеха да се види по-навътре.

– Дявол да го вземе! – изруга той. – Права сте била... някой стреля наистина по автомобила. Добре се наредихме. Поне няколко часа не можем да мръднем отгук. Да се залепят три гуми не е лесна работа... Но какво ще правите дотогава, вие, скъпа приятелко?

Младата жена също слезе от автомобила и развълнувана възкликна към Росини.

– Тръгвам си...

– Но защо?

– Искам да разбера кой стреля. И защо. Искам да зная...

– Моля ви поне да не се разделяме...

– Нима мислите, че ще ви чакам цели часове?

– Но какво ще стане със заминаването ни... с нашите проекти?

– Ще говорим наново утре... Върнете се в замъка... и останете там...

– Но моля Ви... това не е по моя вина. Струва ми се, че ми се сърдите.

– Не ви се сърдя. Но съгласете се, че когато се краде жена, се вземат всички мерки, драги мой. Е, ще се видим по-късно.

И Органз забърза обратно. За неин късмет откри коня си и препусна в галоп в обратната на Ла Марец посока.

Вече не се съмняваше, че изстрелите бяха дело на принц Ренин.

– Той е... – мърмореше ядосана тя. – Само той е способен на такава постъпка...

Нали сам я беше предупредил: „Ще дойдете, аз съм сигурен, че ще дойдете... и ще ви чакам.“

Органз се разплака от яд и унижение. Ако в този момент би се озвала лице в лице с него, сигурно щеше да го удари с камшика.

Пред нея се простираше строгият и величествен пейзаж на територията, с която на север свършваше имението. Стръмнините принуждаваха често младата жена да забавя хода си, въпреки че трябваше да измине десетина километра до целта, до която бе решила да стигне. Въпреки усилията ѝ, скоростта ѝ намаляваше, а физическата ѝ умора засилваше възмущението ѝ срещу принц Ренин. Чувстваше, че го мрази не само заради неокачествимата му постъпка от днешния ден, но и за цялото му поведение през тези последни три дни, заради неговата самоувереност,

самочувствие и надменно учтив вид.

Вече приближаваше. На самото дъно на долината се виждаше старият зид, който служеше за ограда на имението. Беше пропукал, обрастъл с мъх и бурени, през които се мержелееха камбанарията на замъка и няколко затворени с капаци прозорци. Това беше имението Аленгър.

Органз мина покрай стената и зави. В центъра на пространството пред входната врата, там, където зидът се извиваше в полудъга, стоеше прав пред коня си Серж Ренин.

Младата дама скочи на земята и когато той вече приближаваше към нея, с шапка в ръка, произнасяйки протоколните си благодарности, че е дошла, почти му изкрещя:

– Преди всичко, господине, искам едно обяснение. Преди малко стана нещо необичайно. Някой отпрати три изстрела срещу един автомобил, в който се намирах аз. Вие ли стреляхте?

– Да.

Органз едва не онемя от смайване.

– Значи признавате? – заекна тя.

– Госпожо, аз просто отговарям на зададения ми от вас въпрос.

– Но как посмяхте?... С какво право?...

– Не съм ползвал никакво право, госпожо, а изпълних един дълг.

– Наистина ли! И какъв е той?

– Дългът да ви защитя от един мъж, който иска да се възползва от нещастията ви в живота.

– Господине, забранявам ви да говорите така. Аз сама отговарям за действията си и решенията ми са взети при пълна свобода...

– Госпожо, чух разговора, който водихте тази сутрин през прозореца си с г-н Росини, и ми се стори, че не беше нито сърдечен, нито радостен. Признавам напълно нахалството си и огорчението, което ви причиних с намесата си, и най-искрено моля за извинение, но исках дори с риск да бъда възприет като простак, да ви дам възможност да размислите още няколко часа.

– Всичко е обмислено, господине. Когато реша нещо, не се отказвам лесно от него.

– Но, госпожо, понякога се получава и иначе. Ето сега например, вместо да бъдете там, вие сте тук.

Младата жена се смути. Цялата и злоба изчезна. Тя разглеждаше Ренин с учудването, което човек, когато се изправи срещу хора, различни от другите, способни на необикновени подвизи и същевременно, може би заради това и по-галантни и по-незаинтересовани. Разбра, че поне

в случая Серж Ренин наистина няма задни мисли и сметки, наистина, както сам бе заявил, изпълняваше кавалерския си дълг спрямо една жена, която според него е поела погрешно по опасен път.

Отмервайки бавно думите си, той каза:

– Госпожо, зная твърде малко за вас, но и то е достатъчно, за да изпитам желанието да ви бъда полезен. Известно ми е, че сте на двадесет и шест години и сте сираче. Преди осем години сте се омъжили за племенника на конт д'Еглерош, който изпаднал в особено душевно състояние, полудял, и трябвало да бъде затворен в лудница. Затова, от една страна, вие не можете да получите развод, а от друга, понеже зестрата ви е пропиляна, сте принудена да приемете издръжката от вуйчо си и да живеете при него. Контът и контесата не се разбират, а средата ви е скучна. Преди години първата жена наонта е избягала с първия мъж на контесата. Двата пренебрегнати съпрузи свързват съдбата си от мъка, но в новия си брак откриват само разочарования и неприятности, последствията от които понасяте и вие. Животът ви е еднообразен и протича в самота през повече от единадесет месеца в годината. Един ден срещате случайно г-н Росини, който се увлича по вас и ви предлага да избягате. Вие не го обичате, но скуката, чувството, че младостта ви отлита, нуждата от разнообразие, желанието за авантюри... ви кара да се съгласите с една ясна цел – един ден да се освободите от влюбения Росини, като наивно се надявате, че един такъв скандал ще застави вуйчо ви да ви даде сметка за вашите пари, което ще ви осигури самостоятелен живот. Ето какво сте намислила и затова сега трябва да избирате: или да останете в ръцете на г-н Росини... или да се доверите на мен.

Органз го изгледа продължително. Какво искаше да й каже? Какъв бе смисълът на това предложение, което й правеше така неочаквано, като приятел, който не иска нищо друго от нея освен доверие?

След кратко мълчание Ренин улови конете за поводите и ги привърза наблизо. После се зае да огледа внимателно тежката врата, чийто крила бяха укрепени допълнително със заковани накръст греди. Един афиш от състояли се преди двадесет години избори, залепен върху тях, показваше, че оттогава никой не е прекрачвал прага на сградата.

Ренин изкърти един железен лост от оградата край входа и гнилите греди скоро подадоха пред усилията му. Под една от тях се показва ключалката. Той извади тогава нож с много остриета и инструменти и се зае с нея. Скоро вратата се отвори. Пред очите им се разкри поляна, обрасла с папрат, простираща се до една запустяла продълговата сграда с олющена на места мазилка.

В четирите и края се издигаха кули, съединени помежду си с нещо като осеяна с бойници тераса.

– Не бързате вече, нали – обърна се принцът към Органз, – преценете спокойно тогава какво ще правите, и ако господин Росини успее втори път да ви убеди да тръгнете с него, давам ви честната си дума, че вече никога няма да се изпреча на пътя Ви. Но дотогава останете с мен. Вчера бяхме решили да поразгледаме замъка, не искате ли да го направим сега? Така хем ще ни мине по-бързо времето, хем, мисля си, ще видим интересни неща.

Принцът говореше така убедително, че просто не можеше да му се откаже. Той сякаш едновременно и заповядваше, и молеше, и младата жена дори не се и опита да му противоречи, а волята ѝ омекваше все повече и повече. И тя тръгна след него по полуразрушеното стълбище, в края на което се виждаше нова врата, подсилена с греди, заковани накръст.

Ренин я отвори пак по същия начин и двамата се озоваха в широк, покрит с бели и черни плочи хол, обзаведен със стари шкафове и черковни столове и украсен с дървени щитове и остатъци от стари гербове, изобразяващи кацнал на камък орел. Под потъналите в прах и паяжини пердетата се показваше друга врата.

– Това май трябва да е вратата на салона – разсъждаваше гласно Ренин.

Отварянето този път стана по-трудно и само след силен удар с рамо той успя да отвори едното крило.

Органз вървеше мълчаливо до него и с все по-голямо учудване наблюдаваше голямото майсторство, с което спътникът ѝ отваря врати. Сякаш чул мислите ѝ, Ренин се обърна и обясни със сериозен тон:

– Това е играчка за мен, защото съм бил и ключар.

Неочаквано тя хвана ръката му и прошепна:

– Чуйте!

– Какво? – запита той.

Тя му даде знак да мълчи и настоя да се вслуша. Почти веднага той промълви:

– Наистина, странно.

– Но, слушайте... слушайте!... – смаяно повтори Органз. – Боже мой, нима е възможно?

От някъде, недалеч от тях, долитаха на равномерни интервали слаби, но ясни камбанни удари. Вслушвайки се по-внимателно, разбраха, че биеше степен часовник. После дълбоката тишина на мрачната зала

беше нарушена и от ритмичното тиктакане, предизвикано без съмнение от невидимото тежко махало. И двамата бяха силно изненадани – наистина, как бе възможно един толкова малък механизъм да продължава да работи след толкова години в отдавна мъртвия замък... В това имаше някакво чудо, но как би могло да се обясни?

– Но тук – прошепна Ортанз, която не смееше вече дори да повиши глас, – тук съвсем никой ли не е влизал?...

– Никой!

– Но това е невъзможно! Невъзможно е този часовник да е работил цели двадесет години, без да бъде навиван?

– Невъзможно е!

– Но тогава?

Серж Ренин откърти мълчаливо капациите и отвори трите прозореца.

Пред очите им се разкри салон, в който цареше абсолютен порядък. Всички мебели бяха на местата си. Не липсваше нищо. Тези, които някога го бяха обитавали и които сигурно са прекарвали по-голямата част от времето си в него, изглежда, са го напуснали, без да вземат нищо. Книгите, които бяха чели, дребните украшения, подредени по масите и нишите – всичко стоеше по местата си.

Ренин се спря пред стария стенен часовник, поместен във висок, богато украсен шкаф. През покрития със стъкло кръгъл отвор се виждаше махалото. Той отвори вратичката: окачените на въженцата тежести почти бяха стигнали до мъртвата си точка.

Но в тоя миг механизмът заработи отново. Часовникът отби осем удара с ясен глас, който младата жена вече никога нямаше да забрави.

– Наистина чудо – възкликна Ренин, – този прост механизъм се навива веднъж седмично.

– И вие не намирате нищо необикновено в това?

– Не, нищо... или почти нищо – каза той, като изведнъж се наведе и измъкна от дъното на шкафа една металическа тръба, скрита от погледа нейде под тежестите. Вдигна я към светлината.

– Далекоглед – отбеляза замислено той. – Защо ли са го прикрили там?... И е фокусиран за гледане на максимална далечина... Много странно... Какво ли означава това?...

В този миг часовникът започна да бие пак. В тишината отекнаха нови осем удара. Ренин затвори капака му, но взе далекогледа със себе си и продължи внимателно огледа си. Една широка врата водеше от залата към малка стаичка, вероятно пушалня. И нейните мебели бяха по

местата си. Само пирамидата за пушки в една от витрините беше празна. До нея върху една богато украсена мраморна плоча висеше календар, показващ датата 5 септември.

– О! – извика смаяно Ортанз. – Вижте днешната дата!... Та те са късали листчетата до 5 септември... Днес е годишнина от този ден! Какво невероятно съвпадение!

– Невероятно – промълви и Ренин... това е годишнината от тяхното заминаване... до днес са изминали точно двадесет години.

– Съгласете се – настоя тя, – съгласете се, та всичко това просто не е възможно.

– Да... така е... и все пак, въпреки това...

– Но имате ли поне някаква представа какво се е случило?

Ренин замълча, преди да отговори:

– Най-много ме заинтересува скритият далекоглед... захвърлен на това място в последния миг... За какво ли е служил? От прозорците тук се виждат само дърветата в градината... и без съмнение подобна е гледката и от другите прозорци... Замъкът се намира в долина с ограничен хоризонт... За да гледат през далекогледа, е трябвало да се качват най-горе... Искате ли да се качим?

Ортанз се поколеба. Любопитството ѝ бе възбудено от тайнствеността, която лъхаше от всеки миг на тази авантюра, и тя бе готова да върви навсякъде с Ренин и да му помага в издирванията, с каквото може.

Изкачиха се по главната стълба и стигнаха до една просторна площадка на втория етаж, от която започваше спираловидна стълба.

Най-горе имаше открита тераса, която бе заобиколена от двуметров парапет.

– По него е имало отвори, които после са били зазидани – посочи Ренин. – Вижте, някога те са служили за бойници, но сега са запушени.

– Е да, но струва ми се, че и тук далекогледът не би могъл да се използва, затова ще трябва май да слезем пак обратно.

– Не мога да се съглася с вас – възрази той. – Ако следваме логиката, все пак би трябвало да е за наблюдение и далекогледът би могъл да бъде използван именно оттук.

Ренин се хвана със силните си ръце за парапета, повдигна се над него и огледа оттам цялата долина. Големите дървета на парка ограничаваха видимостта, но в края му, там, където той се разсичаше от една гориста могила, видя друга, по-ниска, полусрутена кула, която се намираше на около седем-осемстотин метра разстояние.

След малко огледа повторно местността. Изглежда, според него решението на загадката бе именно в използването на далекогледа. И тя веднага би могла да бъде разрешена, ако се открие как е бил използван той.

После Ренин заглежда последователно бойниците. Една от тях, или по-точно мястото, където би трябвало да бъде, привлече вниманието му. В центъра на последната, сред гипса, с който беше запушена, имаше отвор, запълнен с пръст, върху който бяха поникнали растения.

Ренин изскуба и изхвърли пръстта. Откри се дупка, широка около двадесет сантиметра в диаметър, която минаваше през цялата дебелина на стената. Когато се наведе и погледна в нея, видя, че тесният отвор насочва погледа над хълма, точно към обраслата с бръшлян кула.

В дъното на отвора имаше жлеб, направен така, че да фиксира положението на далекогледа.

Ренин избърса лещите, постави оптичeskия прибор в отвора и внимавайки да не измести зрителната линия, доближи окото си до окуляра.

Наблюдава неподвижен и безмълвен около половин минута. После се изправи и каза с развълнуван глас:

– Погледнете – гледайте внимателно... лицата под шапките...

– О-о-о! – възкликна Ортанз изплашена, – но това е ужасно!

В осветения център на зрителното поле на далекогледа тя видя една потресаваща картина. На площадката на полуразрушената кула, чиято насрещна, обрасла с бръшлян стена бе по-висока и в случая служеше за фон, бяха прострени върху купчина камъни сред безредно поникнали храсти две човешки същества, мъж и жена.

Или по-точно това, което бе останало от тях, две тъжни подобия на мъж и жена, които някога са имали дрехи и сега още личаха следите от шапките им, но които нямаха вече нито очи, нито лица, нито Плът.

– Кой ли ги е отнесъл там? – прошепна Ортанз.

– Никой.

– Но тогава как са се озовали там?

– Този мъж и тази жена са умрели навярно преди много, много години там горе, на кулата. Телата им са изгнили под дрехите, а гарваните са ги разкъсали и отнесли...

– Но това е ужасно! Това е ужасно! – повтаряше преbledняла Ортанз, а върху лицето ѝ се бе изписала гримаса на отвращение.

Половин час по-късно двамата вече напускаха замъка Аленгър. Преди да си тръгнат, бяха ходили вече до кулата с бръшляните, по-голямата част от която се бе превърнала в руини. Вътрешността ѝ бе празна.

Изкачиха се с голяма мъка много трудно и бавно по натрошените каменни и дървени стълби, парчета от които се търкаляха на земята. Задната част на кулата опираше във външната ограда на парка. Странно защо, Органз бе крайно изненадана от това, принц Ренин се отказа от по-нататъшни проучвания, сякаш вече нищо друго не представляваше интерес за него. Дори в гостилницата на близкото село, в която се отбиха да се нахранят, вече не говореше за случая, и единствено тя разпитваше гостилничаря за запустелия замък. Но и това се оказа напразно, защото човекът бе дошъл отскоро в този край и не можа дай съобщи нищо. Не знаеше дори и името на собственика.

Поеха след това по пътя към Ла Марец. Органз непрекъснато се връщаше към страшното зрелище. Но Ренин бе вече весел и поне изглеждаше така, бе съвсем безразличен към него.

– Но кажете най-после какво ще правим – възкликна накрая нетърпеливо Органз. – Нима е възможно да оставим всичко това така. Трябва да вземем някакво решение.

– Наистина – съгласи се той, – налага се да вземете едно решение. Господин Росини трябва да знае най-после какво има да става и дали решението ви е в негова полза.

Тя вдигна рамене:

– Е! Не ставаше дума за това. Но засега...

– Какво засега?

– Засега трябва да узнаем чии са тези два трупа.

– Ами Росини?

– Росини ще почака. Но аз не мога да чакам.

– Тъй да е. Той може би и без това още не е успял да залепи гумите.

Но все пак не е ли по-важно какво ще му кажете?

– По-важното е това, което видяхме. Покажахте ми една тайна, която ме заинтересува повече от всичко друго. А какви са вашите намерения?

– Моите намерения ли?

– Да, има два трупа... Ще съобщите ли за тях в полицията?

– О, свещена простота! – засмя се принцът. – А защо трябва да правя това?

– Но тук има тайна, която трябва да се разкрие... това е една ужасна драма, а може би и престъпление.

– За да я разкрием, не се нуждаем от никого.

– Как така! Какво приказвате? Може би разчитате на нещо?

– Боже мой, но това, което се е случило, е толкова ясно, сякаш съм

го прочел в книга. Една история, илюстрирана с картинки. Всичко това е толкова просто!

Тя го погледна през рамо, питайки се не се ли подиграва с нея, но принцът беше съвсем сериозен.

– Е, и тогава какво ще правим? – попита тя цялата тръпнеща.

Вече се смрачаваше. Бяха вървели бързо и сега, когато приближиха Ла Марец, видяха, че ловците току-що се връщаха.

– Тогава – обясни той, – ще попълним сведенията си от околните жители. Познавате ли някого, който би могъл да ни бъде полезен?

– Вуйчо ми. Той никога не е напуснал това място.

– Отлично. Ще разпитаме господин д'Еглерош и ще видите в каква логическа последователност ще се занижат фактите един след друг. Щом имаме първата брънка от веригата, ще достигнем и до последната. Това е най-интересното занимание, поне за мен.

Разделиха се чак в замъка. Органз намери багажа си и заедно с него едно гневно писмо от Росини, с което той се сбогуваше с нея и ѝ съобщаваше, че заминава.

– Нека бъде благословен този мил и смешен човек – каза си тя, – той май е намерил най-доброто решение на проблема.

Краткотрайният си флирт с него, комичното си бягство, проектите му, всичко това вече беше забравила. Росини ѝ се виждаше много почужд, отколкото този смущаващ Ренин, който само до преди няколко часа ѝ се струваше така несимпатичен.

В този миг принцът почука на вратата ѝ.

– Вуйчо ви е в библиотеката си – съобщи той. – Искате ли да идем заедно? аз го предупредих, че искам да го посетя.

Органз веднага тръгна с него.

– Има още нещо – добави Ренин. – Тази сутрин, когато попречих на плановете ви и ви помолих да ми се доверите, поех същевременно и един ангажимент към вас, който няма да закъснея да изпълня. Ще получите и доказателства за това.

– Не сте поели никакъв друг ангажимент – отговори Органз, смеейки се, – освен да задоволите докрай любопитството ми.

– Ще бъде задоволено – обеща с увереност той, – нещо повече, още сега ще имате възможността да проверите дали вуйчо ви ще потвърди изводите ми.

Завариха господин д'Еглерош сам. Пушеше лулата си и пиеше шери. Предложи чаша и на Ренин, но принцът отказа.

– А ти как се чувстваш, Органз? – запита той с привидно

равнодушен глас. – Тук, както знаеш, е така скучно всякога, освен през септември. Използвай пълноценно дните. Чух, че си направила хубава разходка с Ренин?

– За това именно бих желал да поговорим, драги господин д'Еглерош – съобщи принцът.

– О, ще ме извините, но след не повече от десетина минути ще трябва да тръгна за гарата – пристига една приятелка на жена ми, която трябва да посрещна.

– О, десет минути са ми предостатъчни – успокои го Ренин.

– Точно колкото да изпушим по още една цигара тогава, нали?

– Разбира се.

Ренин взе цигара от кутията, която му поднесе господин д'Еглерош, запали я и каза:

– Знаете ли, че случайността по време на тази разходка ни заведе чак до старото имение Аленгър, което сигурно добре познавате.

– Разбира се. Но то е заключено, струва ми се, почти от четвърт век и не сте могли да влезете вътре, нали?

– Влязохме.

– Сигурно сте видели интересни неща?

– Видяхме, и то много. Дори открихме някои твърде странни неща.

– Какви? – попита контът, поглеждайки часовника си. Ренин разказва:

– Затворени стаи, зала, внезапно изоставена в пълен ред, часовникът, който по чудо ни посрещна със звъна на камбаната си.

– Разказвате с твърде големи подробности – измърмори конт д'Еглерош.

– Е, имаше и нещо по-съществено наистина. Качихме се горе на терасата и оттам видяхме на върха на една кула, която се намира доста далече от замъка... два трупа, по-точно два скелета... на мъж и на жена, покрити все още с дрехите, с които са били облечени, когато са били убити...

– Ох! Ох! Убити? Просто предположение...

– Е, да, и затова именно искаме да ви поразпитаем. Драмата, която се е разиграла, вероятно преди двадесетина години, не е ли предизвикала сензация за времето си?

– Бога ми, не – заяви конт д'Еглерош, – не съм чувал да се говори за някакво престъпление или за изчезнали хора никога.

– Нима – промърмори обезсърчено Ренин, който изглеждаше малко разочарован... – Толкова се надявах да получа някакви сведения от вас,

а пък то... Е, извинете ме тогава...

Ренин хвърли въпросителен поглед към Органз и тръгна към вратата. Но неочаквано се върна:

– Не бихте ли могли поне, любезни господине, да ми помогнете да вляза във връзка с лица от вашия кръг и от вашата фамилия,... които знаят нещо за случая?

– От моето семейство ли? И защо смятате, че биха могли да бъдат в течение?

– Но нали имението Аленгър е принадлежало и без съмнение все още принадлежи на фамилията д'Еглерош. Всички военни реликви в замъка носят герба, изобразяващ кацнал върху камък орел... върху скала. Оттам направих това свое заключение.

Контът този път изглеждаше наистина изненадан. Той блъсна бутилката и чашата си и каза:

– Какво говорите? Винаги съм пренебрегвал това съседство.

Усмехнат, Ренин повдигна глава:

– По-скоро ми се струва, драги господине, че не ви се ще въобще да приемете някаква роднинска връзка между вас... и този непознат владетел на замъка.

– Значи, според вас той е съмнителен човек?

– Той несъмнено е убиецът.

– Какво говорите?

Контът се изправи на крака. Развълнувана, Органз засрича.

– Сигурен ли сте наистина, че е било извършено престъпление и че престъпникът е някой от замъка?

– Съвсем сигурен.

– Но на какво се дължи тази ваша сигурност?

– На това, че зная самоличността на жертвите и причината за убийството.

Принц Ренин говореше толкова убедено, че тези, които го слушаха, не можеха да не повярват, че разполага с най-неоспорими доказателства.

С ръце на гърба конт д'Еглерош сновеше неспокойно из стаята.

Накрая проговори:

– Отдавна имах предчувствието, че тогава се е случило нещо, но никога не съм се опитвал да узная какво... Тогава, преди двадесет години, един от роднините ми, далечен мой братовчед, наистина живееше в имението Аленгър. Поради името, което нося и аз, се надявах, че тази история, за която наистина нищо не зная, но за която все пак подозирах,

ще остане неразкрита завинаги...

– Значи този ваш братовчед ги е убил тогава?...

– Бил е принуден да ги убие.

Ренин вдигна глава.

– Съжалявам много, драги господине, но трябва да поправа донякъде твърденията Ви. – Вашият братовчед е извършил убийството хладнокръвно и подло и аз не зная друго престъпление, извършено така обмислено, спокойно и тайнствено.

– А вие какво знаете за него?

Дошъл бе мигът, в който и Ренин трябваше да даде обяснение. Това бе един опасен момент, чиято важност Ортанз схващаше напълно, макар и да не подозираше още драмата, към разкриването на която принцът се движеше стъпка по стъпка.

– Случилото се е съвсем ясно – каза той. – Всичко свидетелствува, че този господин д'Еглерош е бил женен и че не далеч от замъка Аленгър е живяла и друга съпружеска двойка. Двете семейства поддържали помежду си близки приятелски отношения, докато един ден... Кой от четиримата е бил първопричината за помрачаването на отношенията между двете семейства, не бих могъл да твърдя, но има едно предположение, което бие веднага на очи: че жената на вашия братовчед г-жа д'Еглерош се е срещала тайно със съпруга от другата двойка в кулата с бръшляните, която има и друг изход откъм самото поле. Разбирайки за това, вашият братовчед д'Еглерош решил да си отмъсти жестоко, но така, че никой да не узнае, че виновните в изневеря са били убити. Той е открил, че в замъка има едно място, откъдето може да наблюдава над дърветата и просеките на парка отстоящата на осемстотин метра оттам кула. Той пробил дупка в парапета на мястото, където била замазана една стара бойница, и оттам с помощта на далекогледа си, за който направил специален жлеб, наблюдавал срещите на виновните в изневеря лица. И пак оттам, след като взел всички предпазни мерки и изчислил разстоянието до отсрещната кула, един неделен ден на 5 септември, когато в замъка нямало никого, убил хладнокръвно двамата влюбени с два пушечни изстрела.

– Да... точно тъй трябва да е било – промълви контът. – Значи моят братовчед д'Еглерош...

– Убиецът – продължи Ренин – запушил тогава отвора с кал. А кой би могъл да заподозре, че двата трупа се разлагат на върха на кулата, където и така и така никой не стъпвал, и към който за по-голяма сигурност той сам съборил дървената стълба? Не му оставало нищо друго,

освен да измисли обяснение за изчезването на жена си и нейния любовник и пуснал слуха, че двамата са избягали заедно.

Ортанз потрепери. Последното изречение сякаш вдигна завесата на една драма, която тя не очакваше. Едва сега разбра какво иска да каже в действителност принц Ренин.

– Какво искате да кажете? – повтори сякаш собствените си мисли тя.

– Казвам само, че онзи конт д'Еглерош е обвинил жена си и любовника ѝ, че са избягали заедно.

– Не, не – възкликна тя. – Не бих могла да приема думите Ви. Говорехме за братовчед на вуйчо ми... Защо смесвате тогава двете истории?

– Защо да ги смесвам – попита принцът. – Не ги смесвам, мила госпожо. Просто има само една история и аз я разказвам така, както е станала.

Ортанз обърна глава към вуйчо си, който седеше със скръстени ръце и с наведена глава в сянката, образувана от абажура на лампата.

– Но защо той не протестира? – питаше се смаяна тя. Ренин продължи:

– Да, госпожо, има само една история. През същата тази вечер, на 5 септември в 8 часа, господин д'Еглерош вероятно под предлог, че ще търси избягалите, барикадирал отвсякъде замъка си и го напуснал. Оставил всички стаи така, както било дотогава. Прибрал само пушките от пирамидата. В последния момент се е сетил, или може би просто е имал предчувствието, което се потвърждава сега, че след като далекогледът е играл главна роля в подготовката на престъплението, ако бъде намерен, може да послужи като изходна точка за разкриването му. Затова го захвърлил в кутията на часовника, където случайно спрял с него движението на махалото. Тази машинална грешка, каквато допуска всеки престъпник, стана причина за разкриването на механизма на престъплението след двадесет години. Когато блъсках да отворя вратата, махалото се е освободило от сътресението. Часовникът проработи, отби 8 часа и... аз, търсейки причината, открих далекогледа, който по-нататък ми служеше като пътеводител в разкриването на тайната.

– Но имате ли доказателства, че нещата са се развили така? – възкликна Ортанз.

– Доказателства ли? – извика Ренин. – Та те са толкова много и вие ги знаете не по-зле от мен. Кой би могъл да убие двама души с по един изстрел от такова разстояние освен изключителен стрелец, нали господин д'Еглерош? Доказателства ли? Искате ли още? Защо нищо друго не

е взето от замъка освен пушките? Значи те принадлежат на страстен ловец, който не иска да се лиши от тях, нали така, господин д'Еглерош... това не са ли пушките, които виждате тук и които разкрасяват стените? А датата 5 септември, на която е извършено престъплението? И която е оставила в душата на престъпника толкова страшен спомен, че той всяка година, само по това време... устройва развлечения и само на тази дата изоставя въздържателните си принципи и пие алкохол? Ето днес сме 5 септември. Доказателства ли? Дори и да няма други, тези не са ли достатъчни.

И Ренин посочи конт д'Еглерош с ръка, който при това ужасно възпроизвеждане на миналото се бе сгромолясал върху едно канапе и криеше лице между ръцете си.

Органз не възрази повече. Тя никога не бе обичала вуйчо си, или по-точно вуйчото на своя съпруг, и сега изцяло възприе обвиненията срещу него.

Измина една минута в мълчание.

Господин д'Еглерош напълни чашата си с шери два пъти един след друг и два пъти я изпразни до дъно. След това се изправи и се приближи до Ренин.

– Независимо дали тази история е вярна или не, господине, мисля, че не може да се нарича престъпник един съпруг, който премахва невярната си съпруга, за да отмъсти за поруганата си чест.

– Не – съгласи се Ренин, – но аз ви изложих само първото предположение за събитията. Има и второ, което е още по-отегчаващо вината му... и по-правдоподобно..., друго едно, към което неминуемо би ни довело едно бързо разследване.

– Какво искате да кажете?

– Искам да кажа следното: може би в случая се касае не за изневяра, както от съжаление към съпруга предложих да приемем според първата хипотеза, а за материално разорен мъж, съблазнен от богатството на жената на своя приятел, който, за да се отърве от него и от собствената си съпруга, ги е подвел и сам вкарал в капана. Може би ги е посъветвал да посетят тази запустяла кула и ги е убил отдалече, осигурявайки си по този начин алиби.

– Не, не – запротестира контът. – Всичко това е измислица.

– О, аз не бих твърдял това с такава сигурност. Обвинението е подкрепено с доказателства, макар и извлечени пак по интуиция и чрез разсъждения, но които дотук бяха неоспорими. И все пак аз бих искал второто предположение да бъде невярно. Но защо в такъв случай са тези

угризения на съвестта? Съвестта не гризе човек, който просто е наказал виновниците.

– О, за убийство гризе. Това е непоносима тежест.

– И за да се опита да я успокои ли г-н д'Еглерош се оженва по-късно за вдовицата на жертвата си? Това е най-важният факт, господине. Защо му е бил този брак? Господин д'Еглерош бил ли е материално разорен, господин д'Еглерош? Тази, за която се е оженил втори път, била ли е богата? Или може би двамата са се обичали помежду си още преди и с нейно съгласие господин д'Еглерош е убил първата си жена и съпруга на втората? Има толкова много въпроси, които в момента все още не са изяснени, но правосъдието разполага със средства, с които би могло лесно да ги реши. Господин д'Еглерош се олюля и за да не падне, трябваше да се хване за облегалката на един стол. Побледнял като платно, той попита заеквайки:

– И вие ще уведомите полицията?

– Не, не – каза Ренин. – И то по две причини. Първо, престъплението има давност. И после, двадесет години кошмари и угризения на съвестта, които ще преследват виновния до самия му гроб, неудачите по всяка вероятност и в новия му семеен живот, ужасните всекидневни терзания... и в края на краищата принудата да отиде отново там, за да унищожи следите от своето престъпление, страшното наказание да се качи на кулата да докосне скелетите, да ги съблече и накрая да ги погребее... всичко това е предостатъчно. Нека не бъдем чак толкова строги и не правим това обществено достояние, да не предизвикваме скандал, който би се отразил и върху живота на племенницата на господин д'Еглерош. Не! Нека се откажем от този позор.

Контът се изправи над масата и продължавайки да държи челото си с ръце, запита:

– Но тогава защо?

– Защо се намесих ли? – отговори Ренин. – Разказвайки всичко това, аз, разбира се, преследвах известна цел и ето каква. Колкото и минимална да е една санкция, такава все пак трябва да има. А и нашият разговор трябва да има някакъв практически резултат. Но не се плашете, господин д'Еглерош, компенсацията ще ви струва много евтино.

– Колко? Ренин се засмя.

– Отлично. Вие схващате положението. Само че грешите, мислейки, че съм заинтересован по такъв начин. Аз работя само за слава.

– Но тогава?

– О, става дума само за едно прехвърляне.

– Какво прехвърляне?

Ренин се наведе над масата и каза:

– Тук, в един от тези шкафове, има акт, който ви е предложен за подписване. Това е проектодоговорът за прехвърляне на имущество между вас и вашата племенница Органз Даниел. Той касае нейно имущество, което е било прахосано и за което отговорността носите вие. Подпишете този документ.

Господин д'Еглерош потрепери.

– Знаете ли за каква сума става дума?

– Не искам да зная.

– А ако откажа?

– Тогава ще поискам да говоря с контеса д'Еглерош. Без да се колебае повече, контът отвори чекмеджето на масата, извади оттам един облепен с гербови марки лист и бързо го подписа.

– Вземете го – каза той. – И надявам се...

– И вие сигурно се надявате като мене, че за в бъдеще няма да има нищо общо помежду си? В това съм убеден. Заминавам още тази вечер, а вашата племенница вероятно ще замине утре. Така че сбогом, господине.

Ренин подаде акта на Органз. Тя стоеше като вкаменена от всичко това, което беше чула. Смутена бе от неочакваните факти, които научи за миналото на вуйчо си и то от принц Ренин. Все още не можеше да си обясни невероятното ясновидство и необикновената прозорливост на този човек, който от известно време сякаш дирижираше развоя на събитията и извикваше пред очите ѝ една след друга картините от драма, на която никой жив човек не беше присъствувал.

– Е, сега доволни ли сте от мен? – попита той. Тя му протегна и двете си ръце.

– Вие ме отървахте от Росини. Възвърнахте свободата и самостоятелността ми. Благодаря ви от все сърце.

– О, аз не ви питам за това – каза той. – Аз исках най-вече да ви доставя едно развлечение. Животът ви беше толкова монотонен и скучен. В него липсваха каквито и да било изненади. Попитах ви същото ли беше и днес?

– Но как може да питате сега. Преживявах най-вълнуващите и най-необикновените минути от целия си живот.

– В живота винаги може да бъде така – продължи той, – ако знаем как да наблюдаваме и как да изследваме нещата. Навсякъде стават пресъпления; може да ги извърши понякога и най-умният човек. Навсякъде,

ако пожелаете това, има от какво да се възползваме, за да вършим добро, да спасяваме хора, да предотвратяваме несправедливости...

Поразена от думите му и от бликащата от тях сила и убедителност, Органз попита:

– Но кой сте вие всъщност?

– Авантюрист, нищо повече. Любител на приключения. Животът трябва да се живее само чрез тях, чрез свои или чужди приключения. Днешното ви разстрои, понеже ви засягаше лично, но тези на другите са много, много забавни. Искате ли да ви докажа това?

– Как?

– Станете ми съдружничка в авантюрите. Ако някой се нуждае от помощ, елате и му помогнете заедно с мен. Ако случайността или инстинктът ми ми посочи следа от някое престъпление или от страданието на някой човек, можем да тръгнем двамата заедно. Искате ли?

– Да – каза тя. – Но...

Органз се поколеба. Искаше да разбере скритите намерения на Ренин.

– Но – довърши той вместо нея с усмивка, – вие се плашите донякъде: „В какво всъщност иска да ме въвлече този любител на авантюри? – се питате вие. – Очевидно му харесвам и все някога рано или късно ще поиска някаква компенсация“. Имате право. Трябва да сключим помежду си ясен и конкретен договор.

– Точно така – усмихна се Органз, предпочитайки в този миг да обърне всичко на шега. – Да чуем вашите предложения.

Ренин се замисли за миг, но продължи:

– Е, добре! Нека бъде така – да приемем, че днес е денят на първата ни авантюра. Ще я наречем „часовникът в Аленгър бие осем пъти“. Искате ли да вземем за основа това число и още седем пъти в течение на следващите три месеца да се заемаме заедно с разкриване на тайни? И съгласна ли сте после, след осмия път, да поемете задължението да ми позволите?...

– Какво?

Той не отговори на въпроса ѝ, но продължи:

– Естествено, вие винаги ще бъдете свободна да ме изоставите дори наред пътя, ако не успея да ви заинтересувам. Но ако ме следвате до края и ако завършим заедно осмото си начинание след три месеца, значи до 5 декември, в същия момент, когато този часовник отбие осмия си удар, а той ще го отбие, бъдете сигурна, защото старото махало няма да спре да се движи – тогава вие се задължавате да ми позволите...

– Какво? – повтори тя вече нетърпеливо.

Ренин замълча. Погледна хубавите ѝ устни, които би желал да поиска за награда, но понеже беше сигурен, че младата жена го бе разбрала и без думи, реши, че е излишно да се изразява с толкова големи подробности и продължи:

– На мен радостта да ви виждам ми е достатъчна... Затова не аз, а вие трябва да диктувате условията. Какви са те? Какво искате?

Стана ѝ приятно, че се отнася към нея с такова уважение и отговори със смях:

– Какво искам ли?

– Ами да.

– А може ли да си поискам нещо много трудно?

– О, за този, който би желал да ви спечели, всичко е лесно.

– Но ако желанието ми е неизпълнимо?

– Неизпълнимите желания най-много ме интересуват. Тогава тя каза:

– Искам да ми намерите и върнете една изчезнала токичка от стар колан. Тя е направена от карнеол, обкована е със скъпоценни камъни, прикачена на златен филигран. Имах я от майка си, а тя – от баба ми. И всички знаят, че им е носила щастие, носеше и на мен, но след като изчезна от касичката, в която се намираще заключена, аз съм нещастна. Намерете ми я и ми я върнете, господине.

– Кога е била открадната?

– Може би преди седем години... или преди осем... или преди девет... не зная точно... Не зная и къде... Не зная също как... Въобще не зная нищо.

– Ще я намеря – обеща Ренин – и вие пак ще бъдете щастлива.

II ШИШЕТО С ВОДА

Бяха изминали вече четири дни, откакто Ортанз Даниел се беше настанила в Париж, когато тя се съгласи да се срещне с принц Ренин в Булонския лес. Така в едно хубаво утро двамата седнаха в едно ъгълче на терасата на ресторант „Империал“.

Младата жена беше изпълнена с жизнерадост, очарование и грация. Ренин дори и не намекваше за споразумението, което ѝ беше предложил. Тя му разказа за заминаването си от Ла Марец и спомена, че не е чувала нищо за Росини.

– Аз чух да се говори за него – каза Ренин.

– О, и какво?

– Ами той ми изпрати своите секунданти, тази сутрин имахме малък дуел. Ранях го в рамото и с това случаят беше ликвидиран. Но нека говорим за друго.

Така за Росини повече не стана дума. Ренин се зае да изложи пред Ортанз плановете си за две експедиции, които възнамеряваше да предприеме и в които ѝ предлагаше без особен ентузиазъм да вземе участие и тя.

– Най-интересното приключение – твърдеше той – е това, което се случва неочаквано. То започва внезапно, без предизвестие, и никой друг освен посветените в тайните му не забелязват и не долавят връзката между случайностите, които минават край тях. Събитието трябва да се усети веднага. Само миг колебание и вече може да бъде много късно. Едно специфично чувство, като нюх на ловджийско куче, което отличава необходимата миризма между всички други, ни предупреждава за него.

На терасата около тях вече бяха започнали да идват и други посетители. На съседната маса млад човек четеше вестника си, така че те виждаха само незначителна част от профила му и дългите му черни мустаци. Отзад, през прозорците на ресторанта, долиташе до ушите им далечна музика от оркестър. В един от салоните няколко души танцуваха.

Ортанз наблюдаваше всички тези хора така, сякаш искаше да открие по лицата им едва забележимите белези, говорещи за лична драма, нещастна съдба или престълни наклонности.

Но докато Ренин плащаше сметката, младият мъж с дългите

мустаци възкликна изплашен и със задавен от вълнение глас повика един от келнерите.

– Колко дължа?... Нямате дребни ли? Но, Боже мой, защо не побързате!...

Младият господин още плащаше, когато Ренин без колебание се пресегна и взе вестника. След като го прегледа набързо, прошепна на Органз:

– Тук не трябва да допускаме грешка..., а аз може и да се заблуждавам, спирайки се точно на това антрефиле. Как мислите, я прочетете.

„Защитникът на Жак Обриьо, господин Дурданс, е бил приет в Елисейския дворец от председателя на Републиката – зачете Органз. – Последният е отказал да помилва осъдения на смърт Обриьо и присъдата ще бъде изпълнена утре сутринта.“

Младежът с мустаците беше вече прекосил терасата и се насочваше към вратата на градината, когато един господин и една дама препречиха пътя му и господинът изрече:

– Извинете ме, господине, но забелязах вълнението Ви. Отнася се до Жак Обриьо, нали?

– Да... до Жак Обриьо... – едва не проплака младежът... – Приятел ми е още от детинство, бързам да отида сега при жена му... Тя сигурно е полудяла от мъка...

– Ще разрешите ли да ви предложа услугите си? Аз съм принц Ренин. Тази дама и аз ще бъдем щастливи, ако можем да видим г-жа Обриьо и се поставим на нейно разположение.

Младежът, потресен от новината, която току-що бе прочел, като че ли все още не разбираше какво му предлагат и се представи малко недодялано:

– Аз съм Дютрьой... Господин Дютрьой... – повтори той.

Ренин направи знак на шофьора си Клеман, който чакаше наблизо, и натиквайки господин Дютрьой в автомобила, запита:

– Какъв е адресът? Адресът на г-жа Обриьо?

– Авеню дю Рул, номер 23.

Ренин настани и Органз, повтори адреса на шофьора и още докато пътуваха, реши да разпита Гастон Дютрьой...

– Току-що узнах за това – промълви той.

– Обяснете ми накратко, Жак Обриьо е убил един от своите роднини, нали?

– Той е невинен, господине – отвърна младежът, който, изглежда, не беше в състояние да даде каквито и да било смислени обяснения. – Невинен е, кълна ви се... Двамата сме приятели вече повече от двадесет години и аз го познавам добре... Той е невинен... и това ще бъде ужасно...

Ренин не можа да узнае повече нищо от него. При това стигнаха бързо. Влязоха в Ньой през вратата Саблон и скоро спряха на една дълга и тясна алея, оградена със стени, която водеше към малка едноетажна сграда.

Гастон Дютррой изтича към нея като луд, зазвъня непрекъснато, като същевременно крещеше.

Слугинята, която отвори, ги уведоми:

– Госпожата заедно с майка си е в салона.

– Искам да ги видя – заяви Дютррой и тръгна нататък, водейки след себе си и Ренин, и Органз.

Салонът беше доста голям и добре обзаведен. По-рано сигурно бе служил за работен кабинет. В него намериха две жени, които седяха там и плачеха. Едната, доста възрастна, с прошарена от годините коса, дойде веднага при Гастон. Той обясни защо е довел със себе си принц Ренин и тя възкликна, хълщайки:

– Жак, съпругът на дъщеря ми, е невинен, господине. Та той е най-добрият човек на света... има златно сърце! Боже мой, той да убие братовчед си... Та той го обожаваше! Кълна се, че е невинен, господине! И ще извършат голямо безчестие, ако го убият. Ах, господине, това би означавало неминуема смърт и за дъщеря ми!

За Ренин стана ясно, че тези хора месеци наред живееха с убеждението в тази невинност и вярата, че един невинен не може да бъде екзекутиран. Новината за предстоящото изпълнение на смъртната присъда, която вече не можеше да бъде отменена, ги подлудяваше.

Той се доближи до бедното, свито на две създание, чието съвсем младо лице, заобиколено от хубави руси коси, беше обезобразено от мъка и отчаяние. Органз беше седнала вече до нея и я беше притеглила внимателно до рамото си.

– Госпожо – проговори Ренин, – не зная какво бих могъл да направя за вас, но ви давам честната си дума, че ако има на света някой, който би могъл да ви бъде полезен, това съм аз. Затова ей моля да отговорите на въпросите ми с ясното съзнание, че от пълнотата и точността им зависи дали нещата ще се променят и дали и аз ще споделя вашето мнение за Жак Обрийо. Защото той е невинен, нали?

– Да, господине! – възкликна тя, влагайки в отговора цялото си същество.

– Е, добре! Сега искам тази ваша сигурност, която не сте успели да предадете и на правосъдието, да я предадете и мен. Не ви карам да влизате в подробности и да преживявате отново страшната Голгота, през която сте минали, но трябва да отговорите на някои въпроси. Съгласна ли сте?

– Говорете, господине – отговори с готовност тя.

С няколко изречения Ренин беше успял да я покори и ѝ внуши необходимостта да му се подчинява.

Органз още веднъж почувства колко сила, авторитет и убедителност имаше в този човек. Ренин помоли майката и Гастон Дютрьой да пазят пълна тишина и зададе първия си въпрос:

– Какво работеше вашият съпруг?

– Застрахователен агент, господине.

– А работите му вървяха ли добре?

– До преди година, да.

– Значи оттогава сте в парични затруднения?

– Да.

– А кога бе извършено престъплението?

– През март в един неделен ден.

– И какво представлява жертвата?

– Господин Вилхелм, един далечен братовчед на Жак, който живееше в Сюренс.

– И какво е било ограбено от него?

– Шестдесет банкноти по хиляда франка, които бил получил в навечерието на убийството от един стар свой длъжник.

– Вашият мъж знаеше ли предварително за тях?

– Да. Същият този неделен ден господин Вилхелм му беше съобщил за парите по телефона. Жак го убеждаваше да не държи такава голяма сума у дома си, а да я внесе още на другия ден в някоя банка.

– Това сутринта ли беше?

– След обяд, около един часа. Жак тъкмо се канеше да ходи при г-н Вилхелм с мотоциклета си, но понеже беше много уморен, му каза, че няма да излиза тоя ден. И си е бил целия ден у дома.

– Сам?

– Да, съвсем сам. Двете слугини бяха в отпуск. Ние с майка ми отидохме на кино на ул. Терн. Придружаваше ни и г-н Дютрьой. Вечерта научихме за убийството на г-н Вилхелм, а на другия ден сутринта дойде

полиция и арестува Жак.

– И какви са уликите?

Нещастната жена се поколеба. Изглежда, уликите бяха съкрушителни, но след жеста на Ренин отговори, без да се запъва.

– Убиецът е пристигнал в Сюренс с мотоциклет, и отпечатъците от гумите му са идентични с тези на мотоциклета на мъжа ми. Намерили и носна кърпичка с негови инициали. И нещо повече, револверът, с който е извършено убийството, е също собственост на моя мъж. И накрая, един от съседите твърди, че в три часа е видял мъжа ми да излиза с мотоциклета си, а друг го е видял да се прибира в четири и половина. Убийството е било извършено в четири часа.

– А как се оправдава Жак Обрио?

– Твърди, че е спал през целия следобед. Смята, че през това време някой е дошъл, взел е мотоциклета от гаража и е отишъл в Сюренс. Револверът и кърпичката са били в чантата на мотоциклета и нищо чудно, че убиецът се е възползвал от това.

– Обяснението му е правдоподобно...

– Да, но обвинението прави две възражения. Първото – никой не е знаел, че съпругът ви е шял да бъде целия ден в къщи. Напротив, всички знаят, че той излиза с мотоциклета си всяка неделя след обяд.

– И другото?

– Убиецът е изпил до половината една бутилка с вино от бюфета на г-н Вилхелм, а от нея са снети отпечатъци от пръстите на Жак.

Нещастната жена замълча. Бе изразходвала всичките си усилия, за да разкаже всичко това заради надеждата, която бе почувствала в наметаната на този странен човек, но сега, след изброяването на тези доказателства, се задушаваше и изведнъж грохна и потъна така дълбоко в себе си, че дори и нежните грижи на Ортанз не можаха да я утешат.

Майката проплака:

– Но, той е невинен, господине! А невинният не се наказва. Нямам право. Нямам право да убият дъщеря ми! Боже мой, боже мой, какво сме прегрешили, за да ни накажеш толкова жестоко? Бедната ми мила Мадлен...

– Тя ще се самоубие – шепнеше уплашено Дютрьой.

– Няма да понесе дори и мисълта, че ще гилотинират Жак. О, тя ще се самоубие... още тази нощ...

Ренин продължаваше да се разхожда из стаята.

– Нищо не можете да направите за нея, нали? – запита Ортанз.

– Часът е единадесет и половина – отговори угрижено той... – А

това е утре сутринта.

– Смятате ли, че е виновен?

– Не зная... Не зная... Увереността на нещастната жена е нещо много затрогващо, което не бива да се пренебрегва. Когато двама души са живели един до друг в продължение на години, те не могат да се заблуждават един в друг до такава степен... И все пак!...

Принцът се усамоти на едно кресло и запали цигара. Изпуши три една след друга, без някой да наруши размислите му. Само от време на време хвърляше поглед към часовника си, защото вече и минутите бяха от значение.

Когато най-после се върна при Мадлен Обриьо, улови ръцете и ѝ каза приятелски:

– Не се съсипвайте. Докато не е изтекла и последната минута, нищо не е загубено. Що се отнася до мен, обещавам Ви, че няма да се обезкуража, каквото и да се случи, но имам нужда от хладнокръвието и доверието Ви.

– О, аз ще бъда спокойна – възкликна Мадлен, но видът ѝ предизвикваше съжаление.

– И ще ми имате доверие, нали?

– Ще имам, господине.

– Добре, чуйте ме тогава. Ще се върна след два часа. А вие, господин Дютрьой, искате ли да дойдете с нас?

Когато вече влизаше в автомобила, Ренин запита младежа:

– Да знаете някое малко ресторантче, което не се посещава от много хора и се намира някъде наблизко тук в Париж?

– О, да, в партера на дома, в който живея, на площад „Терн“, има бирария – нарича се „Лютеция“.

– Отлично, там ще ни бъде много удобно.

Почти не приказваха повече по време на целия път. Само Ренин запита веднъж Гастон Дютрьой:

– Номерата на банкнотите, доколкото си спомням, бяха известни, нали?

– Да, Вилхелм ги е бил записал в тефтерчето си. Замълчаха, после Ренин промълви:

– Решението на загадката е точно в това: къде са сега банкнотите? Ако ги открием, ще имаме върна следа. Няма да се лутаме повече.

Телефонът в бирария „Лютеция“ бе в отделна стая. Принц Ренин настоя обедът да им бъде поднесен там, но само веднъж вдигна слушалката пред Ортанз и г-н Дютрьой.

– Моля, Дирекцията на полицията, госпожице – ... Ало... Ало... Искам да говоря с някого от криминалния отдел. Да, съобщението е много важно. Ще говори принц Ренин – каза той.

После се обърна към събеседника си, държейки все още слушалката, и запита:

– Дали да не извикам някого тук? Ще можем ли да говорим напълно спокойно, без да ни безпокоят?

– Сигурно.

Ренин отново заговори в слушалката:

– Секретарят на криминалната полиция ли е? О, много добре, господин секретар. Имал съм възможността неведнъж да контактувам с господин Дюдуи и съм му съобщавал сведения за различни престъпления, които са му били твърде полезни. Сигурно ще си спомни за принц Ренин. Днес мога да ви бъда полезен със същото – ще ви покажа мястото, където са скрити откраднатите от жертвата на убиеца Обриьо шестдесет хиляди франка. Ако моето предложение го интересува, нека ми изпрати някои от агентите си в бирария „Лютеция“, на площад „Терн“. Ще бъде с една дама и г-н Дютррой, приятел на Обриьо. Моите почитания, господин секретар.

Оставяйки слушалката, Ренин видя изненаданите лица на Ортанз и на Гастон Дютррой, които се бяха приближили до него.

Ортанз прошепна:

– Вие знаете къде са парите? Значи сте ги открили...

– Не зная абсолютно нищо – засмя се Ренин.

– Но, тогава?

– Действам така, сякаш зная. И това също е начин на работа. А сега вече не искате ли все пак да обядваме?

Ренин погледна часовника. Беше дванадесет и четиридесет и пет минути.

– След двадесетина минути – каза той – изпратеният от Дирекцията на полицията агент ще бъде тук.

– Ами ако не дойде? – подхвърли Ортанз.

– Не вярвам. Въпреки че, ако бях помолил да съобщят на г-н Дюдуи: „Обриьо е невинен“? Но не, нямаше да има ефект. Да убеждаваш господата от полицията или от съда вечерта преди самата екзекуция, че осъденият на смърт е невинен! Не, според тях Жак Обриьо вече принадлежи на палача и толкоз. Но Виж, откриването на шестдесетте хиляди франка е нещо, за което си заслужава да си нарушат спокойствието. Защото това е единствената слаба страна на обвинението – не са намерили

банкнотите.

– Но нали и вие не знаете нищо...

– Мила приятелко! Ще ми разрешите ли да ви наричам така? Мила приятелко, когато някое физическо явление не може да бъде обяснено, се създава хипотеза, която обяснява всички известни прояви на това явление и се изказва предположението, че всичко е станало точно или приблизително така. По този начин именно постъпвам и аз.

– Значи все пак предполагате нещо?

Ренин не отговори. Едва когато обядът беше към своя край, продължи:

– Естествено, аз предполагам нещо. Ако разполагах с достатъчно време, сигурно щях да се помъча да проверя хипотезата си, която се базира както на интуицията ми, така и на няколко действителни факти. Но аз разполагам само с два часа и съм принуден да крача по непознатия път така, сякаш съм сигурен, че той ще ме изведе към истината.

– А ако се лъжете?

– Нямам време за избор. Твърде много съм закъснял. В този миг някой почука на вратата.

– Ах! Само още една молба. Не ме изобличавайте, каквото и да кажа, господин Дютррой. Обещавате ли?

Ренин стана и отвори вратата. Влезе човек с хилаво телосложение и рижавочервеникава брада.

– Принц Ренин?

– Да, господине. Изпраща ви несъмнено г-н Дюдуи?

– Да, господине. Главен инспектор Морисо – представи се новодошлият.

– Благодаря, че бяхте така любезен да се отзовете, господин главен инспектор – каза принц Ренин, – и още по-радостен съм, че г-н Дюдуи е изпратил именно вас, чийто служебни качества познавам добре и чиято кариера съм следил с възхищение.

Инспекторът се поклони поласкан.

– Г-н Дюдуи изпраща мен и още двама агенти, които чакат на площада на ваше разположение. Тримата работим по това убийство още от самото начало.

– Няма да се бавим много – обясни Ренин, – затова не ви каня да седнете. Трябва да побързаме и свършим работата за няколко минути. Знаете за какво става дума, нали?

– За шестдесетте банкноти по хиляда франка, откраднати от г-н Вилхелм. Ето ви номерата.

Ренин разгледа набързо описа и възкликна:

– Да-а. Точно това ми трябва. И така... Инспектор Морисо бе силно впечатлен.

– Началникът отдава изключително голямо значение на вашите разкрития. Може би ще ме поставите в течение на нещата.

След кратко мълчание принц Ренин заговори:

– Господин главен инспекторе, моите собствени разследвания, за резултатите от които веднага ще ви осведомя, ме доведоха до извода, че след като се е завърнал от Сюренс, убиецът е оставил мотоциклета в гаража на авеню дю Рул, притичал е до площад „Терн“ и е влязъл в тази къща.

– В тази?

– Да.

– Но защо, какво ще прави в нея?

– За да скрие плодовете от кражбата си, шестдесет банкноти по хиляда франка.

– Но къде?

– В апартамент на петия етаж, от който е имал ключ. Гастон Дютррой възкликна смаяно.

– Но на петия етаж има само един апартамент, в който живея аз.

– Именно, и тъй като вие сте били на кино с госпожа Обриьо и майка й, той се е възползвал от отсъствието Ви...

– Но това е невъзможно. Само аз имам ключ от този апартамент.

– В него може да се влезе и без ключ.

– Но аз не съм забелязал никакви следи. Морисо се намеси:

– Но може би ще обясните по-ясно версията си? Казвате, че банкнотите са били скрити у г-н Дютррой?

– Да.

– И понеже Жак Обриьо е бил арестуван още на другата сутрин, тези банкноти се намират все още там?

– Според мен, да!

Господин Дютррой се разсмя с глас:

– Но това е абсурд. Ако беше така, щях непременно да ги откроя.

– А вие търсили ли сте ги?

– Не. Но непременно щях да попадна на тях. Апартаментът е съвсем малък. Искате ли да го огледате?

– Колкото и да е малък, все ще е достатъчен да побере шестдесет банкноти по хиляда франка.

– Естествено – съгласи се Дютррой, – естествено, всичко е

възможно. Но все пак ще ви напомня, че според мен никои не е влизал в дома ми, понеже има само един ключ. При това аз нямам прислуга. Чиста си сам и затова не разбирам добре...

Органз също не разбираше. Гледаше втренчено принц Ренин, сякаш искаше да прочете мислите му. Каква комедия играеше този човек? Трябва ли да подкрепя твърденията му? Най-после тя дойде на себе си и каза:

– Господин главен инспектор, след като принц Ренин твърди, че парите са оставени горе, не е ли по-добре да ги потърсим? Г-н Дютрьой, вие ще ни заведете, нали?

– Веднага – съгласи се младежът. – Няма нищо по-лесно от това.

Изкачиха се на петия етаж на сградата. Дютрьой отвори и четиримата влязоха в малък апартамент, състоящ се от две стаи и два кабинета. Всичко в него беше подредено някак особено. Чувстваше се, че всяко канапе, всеки стол от стаята, която служеше за хол, имаше строго определено място. Дори за лулите имаше специална етажерка, за кибритите също. Окачените на три окачалки бастуни бяха подредени по големина. Върху еднокрака масичка пред прозореца имаше кутия за шапка, постлана с тъмна коприна, която сякаш очакваше кадифената такава на г-н Дютрьой, който грижливо я положи веднага там... До нея постави ръкавиците си. Вършеше всичко това с привични и машинални движения, като човек, който обича да вижда всичко на мястото си. Затова веднага щом Ренин премести някакъв предмет, той направи жест на протест, взе шапката си, нахлузи я отново на главата си, отвори прозореца и се облегна на перваза. Слънцето го озаряваше целия. Застанал с гръб към другите, той сякаш искаше да каже, че не понася такива гледки.

– Вие твърдите... – започна инспекторът, обръщайки се към принц Ренин.

– Да, твърдя, че след престъплението банкнотите са били пренесени и укрита тук.

– Да ги потърсим тогава?

За по-малко от половин час вече не бе останало непрерывено нито едно кътче, всичко бе проверено най-внимателно.

– Нищо – вдигна разочаровано рамене инспектор Морисо. – Ще продължаваме ли още?

– Не – отговори Ренин. – Парите не са вече тук.

– Какво искате да кажете?

– Че са ги взели!

– Кой? Насочете по-точно обвинението си.

Ренин не отговори, но Гастон Дютрьой възкликна с възмущение:

– Господин инспектор, искате ли да разясня обвинението аз? Така както се очертава от думите на господина, според тях тук има един безчестник и непочтен човек, който е открил скритите от убиеца банкноти, откраднал ги е и ги е пренесъл другаде, на по-сигурно място. Това е точният смисъл на вашите думи, нали господине? И обвинявате именно мен в тази кражба, нали така?

Господин Дютрьой се приближи задъхан от гняв до Ренин, удряйки се от възмущение в гърдите.

– Значи аз? Аз съм намерил парите и съм ги задържал за себе си? Вие се осмелявате да твърдите...

Ренин отново не отговори. Дютрьой се увлече и като придърпа встрани инспектор Морисо, възкликна:

– Господин инспектор, протестирам най-енергично срещу цялата тази комедия и срещу ролята, която вие се съгласявате да играете в нея. Преди да дойдете, принц Ренин сам заяви пред госпожата и мен, че не знае нищо, че разчита на случайността и че ще следва първата версия, която се разкрие пред него, разчитайки само на късмета си. Не е ли вярно това, господине?

Ренин дори не помръдна.

– Но защо мълчите, господине? Обяснете поне защо сипете обвинения, без да приведете каквито и да било доказателства. Но самите факти ви опровергават! Лесно е да се твърди, че аз съм откраднал парите. Но как ще докажете, че те въобще са били тук? Кой ги е донесъл? И защо е избрал точно моя апартамент? Всичко това е абсурд, нелогично и смешно... Къде са доказателствата Ви, господине?... Посочете поне едно доказателство!

Инспектор Морисо бе наистина затруднен. Въпросителният му поглед се спря на Ренин.

Но неочаквано принцът заяви хладнокръвно:

– Искате доказателства? Добре, г-жа Обриьо ще ви ги даде сама. Тя има телефон. Но нека слезем долу. Само след минута ще се изясни всичко.

Дютрьой повдигна рамене.

– Както желаете, но само губим време!

И личеше, че е много развълнуван. Изглежда, бе ожаднял от яркото слънце, огряващо прозореца, тъй като излезе от стаята и се върна с шише с вода, от което отпи няколко глътки и го остави на перваза на прозореца.

– Да вървим – каза той. Принц Ренин подхвърли:

– Май ви се иска да напуснем по-бързо апартамента?

– Бързам да ви изблича – отговори Дютррой, блъскайки гневно вратата.

Скоро всички се озоваха отново в стаичката на бирарията, където бе телефонът. Ренин попита Гастон Дютррой за номера на Обриьо и веднага вдигна слушалката. На телефона се обади слугинята. Съобщи, че г-жа Обриьо е получила нервна криза от отчаяние, припаднала е и сега спи.

– Повикайте майка й, кажете й, че принц Ренин я търси по много спешен въпрос.

Той подаде едната слушалка на Морисо. Звукът от нея бе толкова ясен, че Дютррой и Ортанз чуваха разговора без затруднение.

– Вие ли сте, госпожо?

– Да. Вие ли сте, принц Ренин? Кажете по-бързо, господине, какво се е случило. Появи ли се някаква надежда? – заговори умолително старата жена.

– Разследването още продължава – отговори Ренин, – но резултатите са задоволителни и можете да се надявате. Но сега искам да ви запишам нещо много важно. Идва ли Гастон Дютррой у вас в деня на убийството?

– Да, дойде следобед, за да изведе дъщеря ми и мен.

– Знаеше ли в този момент, че братовчедът Вилхелм има у себе си 60 000 франка?

– Да, бях му казала аз.

– И че Жак Обриьо не се чувства добре и няма да направи традиционната си разходка с мотоциклет, а ще остане да спи.

– Да.

– Съвсем сигурна ли сте във всичко това, госпожо?

– Абсолютно сигурна.

– Тримата заедно ли бяхте на кино?

– Да.

– И по време на представлението седяхте един до Друг?

– О, не! Имаше достатъчно свободни места и той се настани малко по-встрани от нас.

– Вие виждахте ли го от своето място?

– Не.

– А по време на антракта той идва ли при вас?

– Не, видяхме се чак когато излизяхме.

- Това съвсем точно ли помните?
– Да, съвсем сигурна съм, че беше така.
– Добре, госпожо, след около час ще ви съобща какво съм направил, но не събуждайте още г-жа Обриьо.
– Но ако тя сама се събуди?
– Е, успокойте я тогава и се опитайте да я окуражите. Нещата вървят на добре, много по-добре, отколкото предполагам.

Ренин остави слушалката и като се обърна към Дютррой, продължи иронично:

– Е, млади господине, нещата взимат съвсем друг обрат. Какво ще кажете на всичко това?

Настъпи тежко и мъчително мълчание.

– Господин главен инспектор – наруши го отново Ренин, – вие нали имахте ваши хора на площада?

– Дори двама.

– Ще бъде добре, ако дойдат тук. И помолете собственика да се погрижи да не ни безпокоят по каквото и да било повод.

Скоро Морисо се завърна. Ренин затвори вратата, изправи се пред Дютррой и запита с доволна усмивка.

– Съгласни сме значи, млади господине, че през фаталната неделя тези дами не са ви виждали между три и пет часа? Това е доста е интересен факт, нали?

– Много естествен факт – отговори вече успокоен Дютррой – и който впрочем абсолютно нищо не доказва.

– О, той доказва, че сте имали на разположение цели два часа.

– Ами да – двата часа, които прекарах в киното.

– Или другаде?

– Къде другаде? – учудено запита Дютррой.

– Ами понеже сте били свободен, сте имали възможността да се разходите където си искате. Например към Сюренс.

– О-о! – възкликна шеговито на свой ред младежът. – Сюренс не е ли твърде далече?

– Съвсем наблизо е! Не разполагаете ли при това с мотоциклета на приятеля ви Жак Обриьо?

Всички замълчаха отново. Дютррой смръщи вежди, като човек, който се опитва да проумее нещо. Най-после го чуха да шепне:

– А-ха. Ето какво е искал да каже мизерникът... Ръката на Ренин легна върху рамото му.

– Ето ви фактите, които искахте, господин Дютррой! Вие сте

единственият, комуто са били известни две важни неща: първо, братовчедът на Жак Обриьо е имал у себе си 60 000 франка; второ, Жак Обриьо е решил този ден да не излиза. Веднага сте съставили план. Мотоциклетът е бил на ваше разположение. Измъкнали сте се по време на представлението и сте отишли в Сюренс. Убили сте братовчедата Вилхелм. Взели сте шейсетте банкноти по хиляда франка и сте ги отнесли у вас. След това сте се върнали в киното и в пет часа сте намерили там двете дами.

Дютррой слушаше едновременно подигравателно и смаяно, поглеждайки от време на време към инспектор Морисо, призовавайки го сякаш за свидетел.

– Той е луд – възкликна младежът, – затова не бива да му се сърдим.

Когато Ренин завърши изложението на версията си, Дютррой се разсмя:

– Няма що, твърде смешно... чудесен фарс... Значи съседите са видели мен да отивам и се връщам с мотоциклета?

– Разбира се, че вас, но прикрит в дрехите на Обриьо.

– А нима отпечатъците, снети от бутилката в бюфета на братовчедата Вилхелм, са от моите пръсти?

– Бутилката е била отворена от Жак Обриьо по време на обяда у дома му, но вие сте я занесли там като доказателство за престъплението.

– Това е още по-смешно – провикна се шеговито Дютррой, който наистина имаше вид на човек, който се забавлява от сърце. – Тогава аз трябва да съм нагласил и всичко останало, само и само за да привлечат Жак Обриьо като обвиняем?

– Това е бил най-сигурният начин да избегнете подозренията.

– Но, Боже мой, Жак ми е приятел от детинство.

– Вие обичате жена му!

Този път младият мъж подскочи. Смехът му изведнъж секна и той ожесточено изсъска:

– Вие имате нахалството!... Позволявате си такава обида?

– Имам доказателства за това!

– Лъжете! Аз винаги съм изпитвал към госпожа Обриьо голямо уважение и респект..., но само това!

– Външно да. Но вие я обичате и желаете. Не отричайте. Разполагам с всички доказателства за това.

– Лъжете, та вие ме познавате съвсем отскоро.

– Хайде де, познавам ви достатъчно, отдавна ви дебна и чакам

сгоден момент да скоча отгоре Ви.

Той стисна младежа за рамене и го раздруса със сила.

– Хайде, Дютрьой, признавайте. Имам всички необходими доказателства. Имам и свидетели, които веднага ще извикам пред началника на криминалния отдел. Няма смисъл да отричате повече. Нима не ви гризе съвестта? Спомнете си ужаса, който ви овладя, когато прочетохте съобщението във вестника: Жак Обриьо осъден на смърт!... Вие не сте искали нещата да стигнат дотам, нали? Смятали сте, че е достатъчно да го оковат във вериги. Но гилотината... Жак Обриьо, който е невинен, да бъде екзекутиран утре? Хайде, признайте, ако не за друго, за да спасите главата си. Признавайте де!

Наведен над него, Ренин се опитваше с всички сили да изтръгне самопризнание, но младежът се бе вече опомнил и хладнокръвно, почти с презрение произнесе:

– Вие сте луд, господине. Всичко това, което наприказвахте, е пълна безсмислица. Всичките ви обвинения са неоснователни и недоказуеми. Ами банкнотите? Намерихте ли ги у дома, както твърдахте?

Отчаян, Ренин го заплаши с юмрук:

– Ах, негоднико, ще те довърша, ще видиш! Той дръпна инспектора настрана.

– Е добре! Какво ще кажете за всичко това? Такъв глупав тип, нали?

Инспекторът повдигна глава.

– Може би..., но въпреки това... досега... не сте привели никакво сериозно доказателство.

– Почакайте, господин Морисо – каза Ренин. – Почакайте да се срещнем с г-н Дюдуи. Той ще ни чака в Дирекцията на полицията, нали?

– Да, трябва да бъдем там в три часа.

– Добре тогава. Там ще бъдете удовлетворен, господин инспекторе! Повтарям Ви, че ще бъдете!

Ренин говореше като човек, сигурен в своята версия. Ортанз приближи до него и му прошепна така, че да не чуят другите:

– Уловихте ли го най-после? Ренин поклати отрицателно глава.

– Уви не съм! Дори не съм направил нито крачка напред от първоначалното положение.

– Но това е ужасно! Ами доказателства?

– Няма и следа от доказателства. Надявах се да го извадя от равновесие. Но се съвзе много бързо негодникът.

– И все пак сте сигурен, че е той, нали?

– Не може да бъде друг. От самото начало предчувствах, че е той и оттогава не го изпускам от очи. Забелязах как безпокойството му се увеличава едновременно с разследването, което правех около него. Сега вече зная, че е той.

– Обичал ли е наистина г-жа Обриьо?

– Ако следваме логиката, би трябвало отговорът да бъде да. Но всичко това поне засега са само мои лични убеждения, извадени от теоретични предположения. С тях обаче не можем да спрем гилотината. Е, ако успеем да открием банкнотите, г-н Дюдуй би ме подкрепил, но иначе ще се изсмее в лицето ми.

– Но какво да правим тогава? – прошепна Органз с изтръпнало от болка сърце.

Ренин не отговори. Продължи да кръстосва стаята и потрива ръце. Нещата все пак вървяха на добре.

– Колко приятно е да се занимаваме със случаи, които се разplitат сами. Как мислите, г-н Морисо, ако отидем сега в Дирекцията на полицията, дали началникът няма да бъде вече там? От това, което вече знаем, мисля, че ще успеем да стигнем до добър край. Дали г-н Дютрьой няма да пожелае също да ни придружи?

– А, защо не? – отговори запитаният с нотки на арогантност в гласа.

В същия миг, в който Ренин отвори вратата, в коридора се чу шум. Дотича собственикът на къщата, който жестикулираше уплашено.

– Господин Дютрьой, господин Дютрьой – крещеше той, – във вашия апартамент има пожар. Един минувач е видял това от площада.

В погледа на младежа блесна пламъче. Може би за част от секундата устните му се свиха в подигравателна усмивка. Забелязвайки я, Ренин извика:

– Аха! Сам се издаде, негоднико! Ти си предизвикал пожара и сега парите горят.

Ренин прегради пътя на опитващия се да излезе младеж.

– Оставете ме – крещеше Дютрьой, – в квартирата ми има пожар и никой не може да влезе в нея, за да гаси, понеже само аз имам ключ. Ето, вижте го... Пуснете ме да мина, за Бога!

Ренин отне ключа от ръцете му и го притисна до стената:

– Не мърдай, сега вече те пипнах. Загуби играта, негоднико... Господин Морисо, не бихте ли издали заповед да бъде задържан и ако се опита да бяга, да му пробият набързо главата? Е, господа агенти, можем ли да го оставим на вас? Един куршум в главата и толкова.

Ренин затича по стълбите. Ортанз и главният инспектор го последваха протестирайки и без да крият лошото си настроение.

– Само се лутаме, не е възможно да е запалил той огъня, не ни е напуснал дори за минута!

– По дяволите, той е устроил всичко това предварително.

– Но как, моля Ви? Как?

– Знам ли? Но един пожар не избухва случайно и точно в момент, когато някой има нужда да изгорят компрометиращи вещевени доказателства.

Откъм етажа се чуваше все по-голям шум.

Келнерите от бирарията се опитваха да изкъртят вратата. Стълбището бе изпълнено с остра миризма на дим.

Ренин най-после се добра до последния етаж.

– Направете път, приятели! Аз имам ключ! – подвикваше той. После напъха ключа в ключалката и отвори. Вълната от дим, която излезе отвътре, беше толкова гъста, че можеше да се предположи, че гори целият етаж. Ренин обаче веднага разбра, че пожарът бе угаснал от само себе си. Вече нямаше какво да гори и пламъците бяха затихнали.

– Господин Морисо, наредете тук да не влиза никой освен нас! И най-малката небрежност може да провали всичко. Или най-добре затворете вратата с райбера.

Ренин влезе най-напред в предната стая, тъй като бе ясно, че пожарът е започнал именно там. Всичко в нея – стените, таванът, мебелите, бе почерняло от пушека, но не бе засегнато от огъня. Всъщност целият пожар се състоеше в подпалването на някакви хартии, които продължаваха да тлеят наред стаята под прозореца.

Ренин се плесна по челото.

– Какво тройно говедо съм бил, ама че съм бил глупав.

– Какво? Какво? – запита в недоумение инспекторът.

– Ами, кутията за шапки, дявол да го вземе! Онази, която стоеше на еднокраката масичка. Банкнотите са били скрити в нея. Докато ние правехме обиска, те са били още там.

– Не е възможно!

– Е да, скривалището, което е пред очите ни и под ръка, винаги се забравя в такива случаи. Как да предположим, че крадецът ще остави 60 000 франка в една отворена кутия, в която поставя небрежно шапката си още с влизането си в стаята. Там не се търси. Добре ни изигра Дютрой.

Инспекторът, продължавайки да стои в недоумение, повтори:

– Не, не, това е невъзможно. Нали бяхме с него. Та той не е имал

възможност да запали сам огъня.

– Всичко е било приготвено предварително – кутията... хартиите... Банкнотите. Всичко е било напоено с леснозапалима течност. Преди да излезем, той само е хвърлил клечка кибрит или бог знае какво!

– Но в такъв случай щяхме да го видим! И после, допускате ли, че човек, откраднал 60 000 франка, ще ги унищожи по такъв начин? Ако скривалището е било толкова добро – а то действително беше, тъй като и ние не можахме да го открием – защо му е било да ги унищожава?

– Уплашил се е, господин Морисо. Не забравяйте, че рискува глава-та си. За него е по-добре да загуби всичко, отколкото да попадне под гилотината. А единственото доказателство срещу него биха могли да бъдат тези банкноти. Нима би могъл да ги остави?

Морисо се вцепени.

– Как? Нима наистина единственото доказателство...

– Очевидно!

– А свидетелите Ви, разкритията ви и всичко, което щяхте да разкажете на началника?

– Блъф!

– Ама, наистина ли – измънка покрусен инспекторът, – добре ни наредихте.

– А ако не ви бях подвел, щяхте ли да ми съдействате?

– Не.

– Тогава какво трябваше да направя?

Ренин се наведе и разрови пепелта. Но сред останките нямаше нито една, която да бе запазила поне формата на изгорялата хартия.

– Нищо – промълви той. – Интересно все пак е, как се е изхитрил да запали огъня?

Изправи се и се замисли. Ортанз остана с впечатление, че напруга всичките си сили за едно последно сражение, което или ще му донесе победа, или ще го накара да се признае за победен.

Отчаяна, тя го попита със страх:

– Всичко вече е загубено, нали?

– Не... не всичко... – каза замислено той. – Преди малко наистина смятах, че е така, но сега... Сега заблещука една светлинка, която ми дава надежда.

– О, боже мой, дано стане така!

– Спокойно. Не трябва да бързаме – каза той. – Ще направим един опит... само олят, но много добър..., който може да се окаже сполучлив.

Ренин замълча, после изведнъж се усмихна доволен, цъкна смяян с език и възкликна:

– О, това бе много силен ход, пустият му Дютррой. Да изгори по такъв начин парите... И то с какво хладнокръвие! Ах, негодникът, той ми показа пътя, по който трябва да тръгна! Та той е истински майстор!

Ренин грабна метлата, измете пепелта и я отнесе в съседната стая, а оттам донесе една друга кутия, съвсем съща на вид като тази, която бе изгоряла. Постави я на еднокраката масичка, разбърка хартията в нея, извади клечка кибрит и я запали.

Когато пламъците погълнаха половината от кутията и почти всички хартии, той угаси огъня. Извади от вътрешния джоб на жилетката си цяла пачка с банкноти. Отдели шест от тях и ги запали. Когато вече бяха почти изгорели, подреди останките от пепелта, които бяха запазили формата си. После мушна останалите банкноти от пачката на дъното на кутията и ги затрупа с овъглена хартия.

– Господин Морисо – каза той едва след като привърши с всичко това, – моля за вашето съдействие за последен път. Идете и доведете Дютррой. Кажете му само тези думи: „Вие сте разобличен, банкнотите не са изгорели. Елате с мен“.

Въпреки колебанията си, породени от страха да не надвиши пълномощията си в задачата, която му беше възложил началникът на Криминалния отдел, главният инспектор се поддаде на влиянието, което Ренин вече бе установил над него, и тръгна.

Ренин се обърна към младата жена:

– Разбирате ли сега моя боен план?

– Да – каза тя, – но опитът ви е опасен. Мислите ли, че Дютррой ще влезе в клопката?

– Всичко зависи от състоянието на психиката му и от това, до каква степен е разколебана самоувереността му. Една внезапна атака би могла да го пречупи.

– Ами ако разбере, че кутията е сменена?

– Наистина, той не е лишен от шанс. При това е много по-хитър, отколкото предполагам. И е способен да се измъкне. Но от друга страна, понеже сигурно ще бъде смутен и кръвта ще му забучи в ушите и ще нахлуе в очите, не допускам, че ще издържи удара. Вярвам, че ще капитулира...

Не размениха повече нито дума. Ренин дори не мръдна от мястото си, а Ортанз зачака по-нататъшния развой на събитията с напрежение. Касаше се до живота на един невинен човек. Какво ли щеше да

предприеме Ренин? И какво щеше да се получи от опита му? Как щеше да се отбранява Гастон Дютррой?

Чуха се стъпки откъм стълбите. Бяха на хора, които бързат. Шумът им все повече се приближаваше. Стигнаха и последния етаж.

Ортанз погледна към принца.

Стоеше все така неподвижен. Стъпките се чуваха вече откъм коридора. Изведнъж, като изхвърлен от пружина, Ренин скочи към вратата и извика:

– Бързо!... Нека свършим най-после тази работа! Полицаите и двама келнери от бирарията влязоха.

Между пазителите на закона вървеше Дютррой. Ренин го сграбчи и дръпна за ръката, крещейки радостно:

– Браво, драги! Замисълът ти с шишето с вода е отличен! Истински шедевър! Само че не сполучи.

– Какво? Какво има? – измърмори несигурно младият мъж.

– Боже мой, ами сам виждате. Огънят е изгорил до половина само хартиите и кутията и макар някои банкноти да са също така обгорени... другите са там, на дъното... Чуваш ли? Фаталните банкноти... голямото доказателство за престъплението... там са си, където ги беше скрил... по случайност не са изгорели... Ето, гледай... ето номерата... познаваш ги, нали?... Аха! Е, сега ти си вече съвършено загубен, човече.

Младежът се обърка. Както бе предположил Ренин, той дори не разгледа кутията, нито банкнотите. При внезапния удар не успя да размисли и повярвал на всичко, изведнъж се сгромоляса върху един стол и зарид.

Точно според замисъла на Ренин. Внезапната атака беше успяла. Смятайки, че всичките му планове са провалени и че противникът му знае вече всичките му тайни, Дютррой рухна. Негодникът нямаше повече сили да се защитава. Бе изгубил играта.

Ренин не го остави да си поеме дъх.

– А сега напред, ако искаш да спасиш главата си, драги, единственият изход е да напишеш пълни самопризнания и да отървеш кожата с това. Ето ти писалка... Е, наистина не ти проработи късметът, признавам го. Но иначе всичко беше превъзходно скроено, особено тая дяволия в последния момент. Нали? Банкнотите, които бяха у теб, те смущаваха, затова реши да ги унищожииш. И какво по-лесно от това. Поставяш на перваза на прозореца голямото тумбесто шише за вода. Стъклото му представлява леща, която концентрира слънчевите лъчи върху хартията и копринените парцалчета, приготвени предварително. След десетина

минути всичко се запалва. Чудесна идея! И като всички велики изобретения и това ти е хрумнало случайно, нали? Нещо като историята с ябълката на Нютон? Сигурно някога слънцето случайно е подпалило през това стъкло или покривката, или нещо друго и понеже сега има силно слънце, ти си си казал: „Я пак да направим така“, и си поставил шишето с вода на съответното място. Поздравявам те, Гастон, но сега ето ти лист хартия и пиши: „*Аз съм убиецът на Вилхелм*“. Пиши де!

Надвесен над младежа, Ренин проверяваше написаното, диктуваше му и подкрепяше ръката му да не трепери. Съвършено изтощен и вече на края на силите си, Дютррой написа всичко както трябва. Ренин грабна листовете и каза с официален тон:

– Господин главен инспектор, ето необходимите самопризнания. Моля да го предадете на г-н Дюдуи. Сигурен съм, че тези господа – посочи келнерите от бирарията – няма да имат нищо против да се явят и дадат показания като свидетели.

И понеже сломеният Дютррой ни мърдаше, ни шаваше, той го разтърси:

– Ей, приятелю, вече трябва да се събудиш. След като беше така глупав, че да признаеш, карай по-нататък докрай.

Дютррой стана и го изгледа с недоумение, без да продума.

– Очевидно – продължи Ренин, – имаш на раменете си празна кратуна, а не глава. Ами кутията беше съвсем изгоряла, бе човече, и банкнотите също. Тази кутия е друга, драги, а тези банкноти са мои. Изгорих шест от тях, за да налапаш по-сигурно въдицата. Нали сам видя огъня – как можа да бъдеш след всичко това толкова наивен, че да ми дадеш в последния момент необходимото доказателство, след като аз нямах дотогава нито едно! И още какво доказателство! Собственото ти писмено самопризнание, писано пред свидетели! Слушай, човече, ако ти отсекаш главата на гилотината, в което съм почти сигурен, знай, че наистина си го заслужил. Сбогом, Дютррой!

Когато бяха вече на улицата, принц Ренин помоли Органз Даниел да вземе автомобила и отиде у Мадлен Обриьо, за да ѝ разкаже всичко.

– Ами вие? – попита Органз.

– О, аз имам една важна работа... Спешна среща...

– И се отказвате от удоволствието да съобщите тази новина сам?

– Вече не се впечатлявам от такива неща. Единственото удоволствие, което не омръзва и което е винаги ново, е самото разследване и разкриване на престъпленията. Всичко останало е неинтересно.

Органз хвана ръката му и я задържа между своите две. Как би

искала да изкаже възхищението си на този странен човек, който правеше добри дела привидно само за спорт, но дори и да беше наистина така, ги правеше гениално. Искаше ѝ се да му каже поне това, но не можа да проговори. Преживените събития я бяха разстроили. Чувстваше, че нещо стиска гърлото и мокри очите ѝ. Ренин разбра положението ѝ, поклони се и каза:

– Благодаря Ви. Това е най-голямата награда за мен.

III

ТЕРЕЗ И ЖЕРМЕН

Краят на есента беше толкова мек, че на 2 октомври сутринта много семейства, забавили се по техните вили в Етрета, бяха слезли на морския бряг. Човек би казал, че между скалите и облаците на хоризонта се простира планинско езеро, задрямало във вдлъбнатината на скалите, които го затварят, ако във въздуха не се носеше нещо леко и ако небето нямаше тези бледи, нежни и неопределени цветове, които придават в някои дни на този край толкова особено очарование.

– Това е прелестно – прошепна Ортанз. И след мъничко добави:

– Но все пак не дойдохме тук само за да се наслаждаваме на природната гледка или да се питаме дали тази огромна каменна игла, която стърчи вляво от нас, действително е била жилището на Арсен Люпен, нали?

– Не – заяви принц Ренин. – И аз трябва да призная действително, че е време да задоволя вашето законно любопитство... Или поне да го задоволя отчасти, защото два дни наблюдения и разследвания не прибавиха нищо към това, което очаквах да открия тук.

– Слушам Ви.

– Няма да говоря дълго, но все пак ще кажа няколко думи като пледоария... Вие ще приемете, скъпа приятелко, че ако се мъча да бъда полезен на моите подобни, то аз съм длъжен да имам – отляво и отдясно – приятели, които да ми сочат случаите, в които да действам. Много често предупрежденията, които ми дават, ми изглеждат повърхностни или неинтересни и аз ги отминавам. Но миналата седмица аз получих мнение за един подслушай телефонен разговор от един от моите кореспонденти и вие ще схванете неговото значение. От своя апартамент в Париж една дама говорела с един господин, отседнал в хотел в околностите на големия град. Името на града, на господина и на дамата са загадка. Господинът и дамата говорели на испански, използвайки онзи жаргон, който ние наричаме явайски и изяждайки при това твърде много срички. Независимо от трудностите, създадени от това, че целият разговор не е бил записан, все пак може да се улови същественото за сериозните неща, за които си говорели, полагайки такива големи усилия да ги прикрият. А това може да се резюмира в три точки:

1. Този господин и тази дама, които са брат и сестра, чакали среща

с трето лице, очевидно семейно и желаещо да получи на всяка цена своята свобода;

2. На тази среща трябвало да се споразумеят по принцип, а на втори октомври – денят за действие, уговорката трябвало да бъде потвърдена с дискретно съобщение във вестника;

3. Срещата на 2 октомври щяла да бъде последвана в края на деня от разходка по скалите, на която третото лице щяло да отведе този или тази, от когото или от която трябвало да се освободи.

Ето в основни линии проблема.

Няма нужда да ви казвам колко внимателно следях малките обяви в парижките вестници. И тъй, онзи ден сутринта, аз прочетох в един от тях следния ред:

„Среща, 2 окт.обяд, 3-Матилд.“

– Тъй като ставаше въпрос за скали, направих извода, че престъплението ще бъде извършено на брега на морето и знаейки в Етрета едно място, наречено „Трите Матилди“, а това не е обикновено наименования, тръгнахме, за да попречим на проекта на тези лоши хора.

– Какъв проект? – попита Ортанз. – Вие говорите за престъпление. Несъмнено обикновено предположение?

– Съвсем не. Чутият разговор наемкваше за сватба, за сватбата на брата или на сестрата с жената или мъжа на третото лице, което предполага престъпление, т.е. очевидно е, че жертвата – жената или мъжа на третото лице, трябва да бъде хвърлена тази вечер от скалата. Всичко това е напълно логично и не оставя възможност за съмнение.

Те седяха на терасата на казиното, срещу стълбата, която водеше към плажа. Под тях се намираха няколко кабинички на собственици, настаниени върху камънака, пред които четирима господа играеха бридж, а една група дами разговаряха, занимавайки се с ръкоделие и бродерия. Понататък, малко по-напред, имаше друга самотна и затворена кабиничка. Половин дузина деца играеха във водата.

– Ох! – въздъхна Ортанз. – Чарът и сладостта на есента не могат да ме завладеят. Въпреки всичко аз вярвам на всичките ви предположения и не мога да престана да мисля за страшния проблем.

– Страшен е, скъпа приятелко, думите ви са точни и вярвайте ми, че от онзи ден го изучавам от всички страни... Уви, напразно!

– Напразно ли? – повтори Ортанз. – Тогава какво ще стане?

И тя прошепна почти на себе си:

– Кой от тези хора е в опасност? Смъртта вече е избрала своята жертва. Коя е тя? Дали тази млада блондинка, която се люлее и се смее? Дали не е онзи висок господин, който пуши? А кой ли е другият, който носи дълбоко в душата си мисълта за престъплението? Всички тези хора са толкова спокойни и така добре се забавляват. И все пак смъртта броди около тях.

– На добър час! – каза Ренин. – Вие също се увличате. Аз ви предупредих, нали? Всичко е приключение, всичко е само приключение. При мисълта за това какво може да се случи вие вече цяла треперите. Вие съчувствате на всички драми, които пулсират около вас, и мисълта за загадката се е загнездила дълбоко в главата Ви. Я вижте с какъв остър поглед наблюдавате семейството, което пристига! Знае ли човек? Може би именно този господин желае да премахне своята съпруга? Или пък тази дама мечтае да премахне своя съпруг?

– Семейство Ембревал ли? Невъзможно! Чудесно семейство! Вчера аз говорих дълго в хотела с жената, а самият вие...

– О, аз играх голф с Жак Ембревал, който обича да позира малко като атлет, и играх на кукли с техните две очарователни момиченца.

Семейство Ембревал се беше приближило и размениха няколко думи. Г-жа Ембревал разказа, че двете им дъщери се бяха завърнали сутринта в Париж с гувернантката си. Мъжът ѝ – един здравеняк с руса брада, който носеше трикотажното си сако в ръка и пъчеше гърди под карираната риза, се оплакваше от горещината.

– Терез, носиш ли ключа от кабината? – попита той жена си, когато се разделиха с Ренин и Органз и спряха на десетина крачки от стълбата.

– Ето го – каза жената. – Ще четеш ли вестници?

– Да. Освен ако не се разходим заедно.

– Предпочитам след обяд, искаш ли? Тази сутрин трябва да напиша десет писма.

– Добре. Ще се изкачим на скалата.

Органз и Ренин се спогледаха изненадани. Дали тази разходка беше случайност или противно на очакванията им пред тях бе двойката, която търсеха?

Органз се опита да се усмихне.

– Ще ми се пръсне сърцето – прошепна тя. – И все пак отказвам да повярвам напълно на едно толкова невероятно нещо. „Мъжът ми и аз никога не сме спорили“, ми каза тя. Но тези хора се разбират отлично?

– Скоро ще видим, на „Грите Матилди“ дали един от двамата е намерил брата и сестрата.

– Г-н Ембревал слезе по стълбата, а жена му остана подпряна на перилото на терасата. Имаше красив силует – тънък и гъвкав. Профилът ѝ се открояваше отчетливо, подчертан от малко по-издадената брадичка. Когато не се усмихваше, лицето ѝ създаваше впечатление за някаква тъга и страдание.

– Жак, загуби ли нещо? – извика тя на мъжа си, който се беше навел към камъните.

– Да, ключа – каза той. – Изплъзна ми се от ръцете... Тя отиде при него и също започна да търси. В продължение на две или на три минути, вървейки надясно към подножието на склона, те изчезнаха от очите на Ортанз и Ренин. Шумът от скарването на играещите бридж по-нататък заглуши гласовете им. Изправиха се почти едновременно. Г-жа Ембревал се заизкачва бавно по стълбата, после спря, обърната към морето. Той бе наметнал сако на плещите си и вървеше към самотната кабина. По пътя Играчите на бридж го поканиха за арбитър, сочейки сложените на масата карти. Само с жест той отказа да даде мнение, измина четиридесетте крачки, които го отделяха от кабината, отвори я и влезе. Терез Ембревал се върна на терасата и седна за десетина минути на една пейка. После излезе от казиното. Навеждайки се, Ортанз я видя да влиза в една от хижите към хотел „Овил“ и малко по-късно на балкона на тази хижа.

– Единадесет часа – каза Ренин. – Дали това е тя или той, или един от играчите, или една от съпругите на тези играчи, или който и да е, нищо няма да стане, преди някой от тях да отиде на срещата.

Изминаха двадесет, после двадесет и пет минути, но никой не мърдаше.

– Г-жа Ембревал може би е тръгнала – настоя Ортанз, която се изнервяше. – Тя вече не е на балкона.

– Ако тя е на „Трите Матилди“ – каза Ренин, – ние ще я изненадаме там.

Той вече ставаше, когато нов спор възбуди отново играчите и един от тях извика:

– Да попитаме Ембревал.

– Добре – каза друг. – Приемам... При условие, че пожелае да ни стане арбитър. Но преди малко беше намръщен.

Извикаха:

– Ембревал! Ембревал!

Тогава забелязаха, че Ембревал е затворил след себе си вратата и стоеше в полутъмното, понеже този вид кабинни нямат прозорци.

И четиримата отидоха там и започнаха да го викат, но като не получиха отговор, зачукаха на вратата.

– Ехей, Ембревал, спите ли?

Серж Ренин внезапно стана и с разтревожен вид, който изненада Органз, процеди през зъби:

– Дано да не е много късно!

Органз се опита да го попита, но той тичешком се спусна по стълбата по посока на кабината. Пристигна точно когато играчите се опитваха да отворят вратата.

– Стойте! – заповяда той. – Нещата трябва да бъдат извършени законосъобразно.

– Кои неща? – запита някой.

Без да отговори, Ренин разгледа щорите и като забеляза, че една от горните пластинки е полусчупена, се изкачи с усилие на покрива на кабината и надникна вътре. Дочуха се въпроси:

– Какво има? Можете ли да видите?

Той се обърна и каза на четиримата господа:

– Мисля, че ако господин Ембревал не отговоря, значи нещо сериозно му пречи.

– Нещо сериозно ли?

– Да. Има всички основания да мислим, че г-н Ембревал е ранен... или мъртъв.

– Как така мъртъв! – извикаха хората. – Той току-що се раздели с нас.

Ренин измъкна ножа си, избябравата и отвори двете крила. Чуха се ужасени викове. Г-н Ембревал лежеше на пода по корем, двете му ръце бяха вкопчени в сакото и вестника. Кръв се стичаше по гърба му и обгаряше ризата.

– А! – каза някой. – Той се е самоубил.

– Как така се е самоубил! – възрази Ренин. – Раната е в средата на гърба, където ръката не може да достигне. А освен това в кабината няма оръжие.

Играчите запротестираха.

– Значи смятате, че е престъпление? Но това е невъзможно. Никой не е идвал. Ние щяхме да видим... Никой не можеше да мине, без да го видим.

Всички, които се намираха наоколо или играеха на брега, вече бяха дотичали. Ренин забрани да се доближават до кабината. Сред тях имаше лекар – той единствен влезе, но можа да установи само смъртта на

Ембревал – смърт, предизвикана от удар с нож. Скоро кметът и пьдарят пристигнаха с хора от селото и след обичайните формалности отнесоха трупа. Няколко души вече бяха тръгнали, за да предупредят Терез Ембревал, която бе отново на своя балкон. Така драмата бе станала без каквото и да е указание за това как един мъж, затворен в кабина, зад врата, чиято ключалка е непокътната, е могъл да бъде убит за няколко минути пред двадесет свидетели, т.е. пред двадесет наблюдатели. Никой не беше влизал в кабината. Никой не бе излизал от нея. А що се отнася до камата, с която Ембревал е бил намушкан между плешките, така и не я откриха. Всичко това би напомняло номер на минаване през стена на ловък магьосник, ако не ставаше въпрос за ужасно убийство. Органз не можа да тръгне, както бе пожелал Ренин, с малката група хора, които отиваха при г-жа Ембревал. Вълнението я бе парализирало. За първи път нейните приключения с Ренин я бяха отвели на местопрестъплението и вместо да наблюдава само последиците или да участва в преследването на виновните, тя се оказа лице с лице със самото престъпление. Това я караше да трепери и тя само мълвеше:

– Какъв ужас! Горкичкият! Ах, Ренин, вие не можахте да го спасите! И това най-много ме потрися, това, че ние можехме..., че ние може би щяхме да го спасим, защото знаехме за заговора...

Ренин ѝ поднесе амоняк и когато тя дойде на себе си, ѝ каза, като я наблюдаваше внимателно:

– Значи вие смятате, че има връзка между това убийство и заговора, който искахме да осуетим?

– Разбира се – каза тя изненадана от този въпрос.

– Тъй като той бе замислен от един съпруг против неговата жена или от една жена против нейния мъж и мъжът беше убит, вие допускате, че убийцата е мадам Ембревал?

– О не, невъзможно е – каза тя. – Първо, г-жа Ембревал не е излизала от своя апартамент... И второ, аз никога няма да повярвам, че тази красива жена е способна..., не... има нещо друго, очевидно...

– Какво друго?

– Не зная... Може би не е чуто добре това, което са си казали братът и сестрата... Сам виждате, че престъплението беше извършено при съвсем различни условия... В друг час и на друго място...

– И следователно – довърши Ренин – между двете неща няма никаква връзка?

– Ах! – каза тя. – Нищо не разбирам! Всичко е толкова странно!

В гласа на Ренин прозвуча ирония.

– Моята ученичка не ми прави чест днес.

– И с какво моля?

– Как така! Ето една съвсем проста история, която стана пред очите Ви, която видяхте да протича като сцена от филм и всичко това остава за вас така мътно, сякаш чувате да се говори за нещо, което е станало в някое мазе на тридесет левги оттук!

Ортанз беше смутена.

– Какво говорите? Какво! Нима вие разбрахте нещо? По какви признаци!

Той погледна часовника си.

– Аз не разбрах всичко – каза той. – Самото убийство с цялата му бруталност го разбрах, но за най-същественото, т.е. за психологията на това престъпление няма никакви показания. Само че е обяд. Братът и сестрата, виждайки, че никоой не идва на срещата на „Трите Матилди“, ще слязат на плажа. Не мислите ли, че тогава ще бъдем осведомени за техния съучастник? А аз смятам, че те имат такъв и че има връзка между двете престъпления.

Те отидоха на площада, покрай който се издигат хижите на „Овил“ и където рибарите изваждат своите лодки с помощта на лебедки. Пред вратата на една от тези хижи имаше много любопитни. Двама митничари на пост забраняваха да се влиза. Кметът мина първо през тълпата. Той идваше от пощата, откъдето се бе обадил в Хавър. В комисариата бяха отговорили, че прокурорът на републиката и един следовател ще пристигнат в Етрета следобед.

– Това ни позволява да обяваме – каза Ренин. – Трагедията ще се разиграе след един-два часа. А ми се струва, че ще бъде заплетена.

Все пак побързаха. Силно възбудена от умората и желанието да научи нещо повече, Ортанз непрекъснато разпитваше Ренин, който отговаряше уклончиво, гледайки към площада, който се виждаше през стъклата на трапезарията.

– Тях ли дебнете? – попита тя.

– Да, братът и сестрата.

– Сигурен ли сте, че ще рискуват?

– Внимание! Ето ги.

Той излезе бързо. В дъното на главната улица един господин и една дама вървяха с нерешителни крачки, сякаш изобщо не познават мястото. Братът беше дребен, мършав мъж, с жълтеникавозелен тен и с каскет на автомобилист. Сестрата също беше дребна, доста пълна, облечена с дълго манто и както им се стори под леката воалетка, която скриваше

лицето ѝ, не съвсем млада, но все още красива. Те видяха групите, които стояха пред хижата, и се приближиха към тях. Походката им издаваше безпокойство и колебание. Сестрата запита нещо един моряк. Още при първите думи, от които без съмнение разбра за смъртта на Ембревал, тя нададе вик и се опита да си проправи път. Ренин вече бе наблизо. Той видя как братът на свой ред се осведоми за случилото се, проби си път с лакти и каза на митничарите:

– Аз съм приятел на Ембревал! Ето моята визитна картичка, Фредерик Астенг... Моята сестра – Жермен Астенг, е близка приятелка на г-жа Ембревал. Те ни чакаха... Ние имахме среща!

Пуснаха ги да минат. Без да каже дума, Ренин, който вървеше след тях, ги последва, придружен от Ортанз. На втория етаж семейство Ембревал заемаше четири стаи и един хол. Сестрата се спусна към една от тези стаи и се хвърли на колене пред леглото, на което бе положен трупът. Терез Ембревал беше в хола и хлипаше сред няколко мълчаливи лица. Братът седна до нея, хвана я за ръцете и произнесе с треперещ глас:

– Моя бедна приятелко... Моя бедна приятелко... Ренин и Ортанз дълго наблюдаваха двойката, която образуваха те, и Ортанз прошепна:

– Нима заради този тип е извършила убийството? Невъзможно!

– И все пак – отбеляза Ренин, – те се познават, а ние знаем, че Фредерик Астенг и неговата сестра познават едно трето лице, което им е било съучастник. Така че...

– Невъзможно! – повтори Ортанз.

Тя изпитваше към младата жена такава симпатия, че след като Фредерик Астенг стана, отиде да седне до г-жа Ембревал и я утеши с нежен глас. Сълзите на клетата я смущаваха дълбоко. Ренин още от началото се зае да наблюдава брата и сестрата, сякаш това имаше важно значение. Той не изпускаше от очи Фредерик Астенг, който с безразличен вид започна грижлив оглед на апартамента, разгледа салона, влезе във всички стаи, смеси се с групите и заразпитва как е извършено убийството. Два пъти неговата сестра идва да му каже нещо. После той се върна при г-жа Ембревал и отново седна до нея, изпълнен със състрадание и загриженост. Накрая той проведе със сестра си в преддверието едно дълго съвещание, след което двамата се разделиха като хора, споразумели се по всички въпроси. Фредерик си отиде. Всичко това продължи тридесет и четири минути. Тъкмо в този момент пред хижите спря автомобилът, от който слезоха следователят и прокурорът. Ренин, който очакваше да пристигнат по-късно, каза на Ортанз:

– Трябва да се бърза. За нищо на света не се отделяйте от г-жа Ембревал.

Полицаяте предупреди лицата, чиито показания можеха да бъдат полезни, че трябва да се съберат на плажа, където следователят ще започне предварителна анкета. След това трябваше да отиде при г-жа Ембревал. Всички присъстващи излязоха. Останаха само двамата пазачи и Жермен Астенг. Тя коленичи за последен път до мъртвия и надвесена над него с глава между дланите си, дълго се моли. После се изправи и отвори вратата към стълбата, на която се появи Ренин.

– Искам да ви кажа нещо, госпожо. Тя се изненада и отговори:

– Кажете, господине, слушам Ви.

– Не тук.

– А къде, господине?

– В хола.

– Не – каза тя живо.

– Защо? Въпреки че дори не й стиснахте ръката, аз предполагам, че г-жа Ембревал е ваша приятелка?

Той не й даде време да размисли и я въведе в другата стая, затвори вратата и като се спусна към г-жа Ембревал, която искаше да излезе и да се върне в стаята си. Той каза:

– Не, госпожо, слушайте. Заклевам Ви. Присъствието на г-жа Астенг не трябва да ви кара да се оттегляте. Ще разговаряме за много сериозни неща и без да губим време.

Изправени една пред друга, двете жени се гледаха с еднакво изражение на неумолима омраза, през която прозираха и при двете еднакво душевно смущение и еднакво овладян гняв. Ортанз, която мислеше, че са приятелки и донякъде и съучастнички, остана ужасена от сблъсъка, който назряваше и който неизбежно щеше да стане. Тя накара насилно Терез Ембревал да седне отново, докато Ренин застана в средата на стаята и произнесе с твърд глас:

– Случайността ме осведоми за истината и ще ми позволи да ви спася и двете, ако желаете да ми помогнете, като ми дадете искрено обяснение и сведенията, от които се нуждая. Всяка от вас знае каква е опасността, защото всяка от вас в душата си познава злото, за което е отговорна. Но омразата ви замайва главите и се налага аз да гледам трезво и да действам. След половин час следователят ще бъде тук. Дотогава споразумението трябва да стане.

И двете подскочиха, сякаш бяха блъснати от тази дума.

– Да, споразумението – повтори той повелително. – Доброволно

или не, то ще бъде постигнато. Не става въпрос само за вас двете, а и за малките ви дъщери, г-жо Ембревал. Понеже обстоятелствата ме изпречиха на техния път, за да ги защитавам и за да ги спася, аз трябва да се намеся. Една грешка, една излишна дума и те са загубени. А това няма да стане.

При споменаването на децата ѝ г-жа Ембревал се бе отпуснала и хлипаше. Жермен Астенг повдигна рамене и тръгна към вратата, на което Ренин отново се противопостави.

– Къде отивате?

– Покани ме следователят.

– Не.

– Да. Както и всички, които могат да дадат показания.

– Но вие не бяхте там. Вие не знаехте нищо за станалото. Никой не знае нищо за това престъпление.

– Аз знам кой го е извършил.

– Невъзможно!

– Терез Ембревал.

Обвинението бе хвърлено в изблик на гняв и с жест на бясна закана.

– Нещастница! – извика г-жа Ембревал, като се спусна към нея. – Махай се! Махай се! Ах, каква мизерница е тази жена!

Ортанз се мъчеше да я спре, но Ренин ѝ каза тихо:

– Оставете ги, тъкмо това исках... да ги хвърля една против друга и така да хвърля пълна светлина върху случая.

Обидата накара г-жа Астенг да направи усилие да се пошегува. Стиснала устни, тя изръмжа:

– Нещастница ли? Защо? Защото те обвинявам ли?

– Съвсем не! Съвсем не! Ти си една нещастница! Чуваш ли, Жермен, нещастница!

Терез Ембревал повтаряше обидата, сякаш тя ѝ носеше облекчение. Гневът ѝ стихваше. Може би и нямаше повече сили да продължи борбата и затова госпожа Астенг мина в атака. С протегнати юмруци и разстроено лице, остаряла с десетина години, тя изкрещя:

– Ти ли! Ти ли дръзваш да ме обиждаш? Ти! След твоето престъпление! Ти се осмеляваш да вдигнеш очи, когато човекът, който си убил, е там, на своя смъртен одър! Ах, ако една от нас двете е нещастница, ти знаеш добре кой е това, Терез! Ти уби твоя мъж!

Тя подскочи, превъзбудена от ужасните думи, които сама произнасяше, и ноктите ѝ почти докосваха лицето на нейната „приятелка“.

– Ах, не казвай, че не си го убила – се провикна тя. – Не казвай това, забранявам ти. Не го казвай! Камата е там в твоята чанта. Моят брат я напипа, докато говореше с теб, и извади ръката си оттам с кървави петна. Кръвта на твоя съпруг, Терез. А освен това дори нищо да не бях открила, мислиш ли, че още първите минути нямаше да отгатна? Веднага узнах истината, Терез. Още когато един моряк ми каза долу: „Г-н Ембревал ли? Той е убит.“ Аз си казах: „Това е тя, Терез го е убила“.

Терез не отговори. Не протестира дори с жест. Органз, която я наблюдаваше с напрежение, помисли, че открива в нея отчаянието на тези, които знаят, че са загубени. Бузите ѝ хлътнаха, а лицето ѝ имаше такова отчаяно изражение, че Органз се смили и я закле да се защитава.

– Но хайде, обяснете, моля Ви. По време на престъплението вие бяхте тук на балкона... А тази кама, как сте могла? Как ще обясните?

– Обяснения! – възрази Жермен Астенг. – Нима тя може да даде някакво обяснение? Какво значение имат привидностите на престъплението! Какво значение има какво е видно и какво не е видно! Основното ѝ доказателство... е там в нейната чанта. Да, това си ти! Ти си го убила! Ти най-сетне го уби! Ах, колко пъти съм казвал на моя брат: „Тя ще го убие!“ Фредерик се опитваше да те брани. Фредерик винаги е имал слабост към теб. Но всъщност той предвиждаше събитията... И ето че това ужасно нещо е извършено! Един удар с кама в гърба. Страхливка! Страхливка! Нищо ли да не кажа! Но аз не се колебах и за секунда! Фредерик също! Ние веднага потърсихме улики... И с целия си разум, с цялата си воля, ще те предам... Свършено е с теб, Терез. Ти си загубена. Нищо повече не може да те спаси. Камата е в тази чанта, около която се притиска твоята ръка. Следователят ще се върне и ще я намери. Обагрена с кръвта на твоя мъж... Там ще намери също неговия портфейл. Те са там. Ще ги намерят.

Такъв гняв я раздираше, че тя не можа да продължи и остана с протегнати ръце и раздвижено от нервни конвулсии лице. Ренин хвана леко чантата на Терез Ембревал. Младата жена се вкопчи в нея, но той настоя и ѝ каза:

– Оставете това на мен, госпожо. Вашата приятелка Жермен е права. Следователят ще дойде и фактът, че камата е във вашите ръце, ще доведе до незабавно арестуване. А не бива да става така. Оставете на мен.

Неговият внушителен глас сломяваше съпротивата на Терез. Един след друг пръстите ѝ се отпуснаха. Той взе чантата. Отвори я. Извади от нея малка кама с абаносова дръжка и портфейл от сив марокен. После

кратко сложи двата предмета във вътрешния джоб на своето сако. Жермен Астенг го гледаше слисано.

– Вие сте луд, господине! С какво право?

– Това са предмети, които не бива да се търкалят току така. Сега съм спокоен. Съдията няма да бръкне за тях в моя джоб.

– Но аз ще ви издам, господине! – каза тя възмутено. – Правосъдието ще бъде предупредено.

– А не, не – каза той, като се смееше. – Вие нищо няма да кажете! Правосъдието няма нищо общо с това. Конфликтът, който ви разделя, трябва да се уреди между вас двете. Откъде накъде ще месите правосъдието във всички житейски инциденти!

Г-жа Астенг се задушаваше от гняв.

– Но вие нямате никакво право да ми говорите така, господине! Кой сте вие? Приятел ли сте на тази жена?

– От момента, в който я нападате, да.

– Но аз я нападам, защото е виновна. Не можете да отречете, че е убила съпруга си.

– Аз не го отричам – заяви Ренин със спокоен вид. – Ние всички сме съгласни по този въпрос. Жак Ембревал беше убит от неговата жена. Но аз повтарям, правосъдието не трябва да узнае истината.

– То ще я узнае от мен, господине, заклевам ви се. Тази жена трябва да бъде наказана. Тя е убийца.

Ренин се приближи до нея и като я докосна по рамото, каза:

– Току-що ме питяхте с какво право се намесвам. А вие, госпожо?

– Аз бях приятелка на Жак Ембревал.

– Само приятелка ли?

Тя бе малко смутена, но веднага се съвзе и продължи:

– Аз бях негова приятелка и мой дълг е да отмъстя за него.

– Вие ще мълчите обаче, така както той замълча.

– Но той не е могъл да я обвини, преди да умре.

– Вие се лъжете. Той можеше да обвини жена си и имаше достатъчно време, за да го стори, но нищо не каза.

– Защо?

– Заради техните деца.

Г-жа Астенг не се предаваше и поведението ѝ изразяваше все същото желание за отмъщение и същата ненавист. Но въпреки всичко тя изпаднаше под влиянието на Ренин. В малката затворена стая, където се сблъскваше толкова омраза, той постепенно ставаше господар на положението и Жермен Астенг разбираше, че г-жа Ембревал чувства

ободряващата сила на тази неочаквана помощ, която ѝ се предлагаше на ръба на пропагата.

– Благодаря Ви, господине – каза Терез. – Тъй като вие сте видели ясно всичко това, вие знаете също, че именно заради моите деца аз не се предадох на правосъдието. Иначе аз съм много уморена!

Така сцената се променяше и нещата придобиваха друг вид. Благодарение на няколкото думи, казани в спора, виновната изправяше глава и се успокояваше, докато обвинителката се колебаеше и изглеждаше разтревожена. Тя вече не смееше да говори, а другата в този миг се доближаваше до желанието да наруши мълчанието и да каже съвсем естествено думите, които признават и които облекчават.

– Сега – каза ѝ Ренин със същата благодост, – аз мисля, че вие можете, че вие трябва да обясните.

– Да... Да. И аз така мисля – каза тя, – аз трябва да отговоря на тази жена... истината е съвсем проста?

Тя се разплака отново, просната във фотъйола. И нейното лице се бе състарilo и бе пронизано от болка. Съвсем тихо, без гняв, с малки накъсани изречения тя започна:

– Преди четири години тя стана негова любовница... Ах, колко много страдах... Тя сама ми разкри тяхната връзка... От злоба... Тя ме мразеше повече, отколкото обичаше Жак... И всеки ден получавах нови рани... Телефонни обаждания, в които ми говореше за техните срещи... За да ме накара да страдам – тя се надяваше, че ще се самоубия... Аз мислех няколко пъти за това, но се въздържах заради децата... Жак все повече се поддаваше на уговорките ѝ. Тя искаше той да се разведе... И той постепенно започна да отстъпва... Подвластен на нея и на нейния брат, който е още по-подъл и още по-опасен от нея. Аз почувствах всичко това... Жак ставаше груб с мен... Но нямаше смелостта да замине, а аз бях пречката и затова и той ме мразеше... Господи, какво мъчение!

– Трябваше да му дадете свободата – възкликна Жермен Астенг. – Не се убива човек за това, че иска да се разведе.

Терез поклати глава и отговори:

– Аз не го убих, защото искаше да се разведе. Ако той действително желаше, щеше да замине и какво можех да направя аз? Но твоите планове се бяха променили, Жермен, разводът вече не те удовлетворяваше. И той ти обеща нещо друго, нещо много по-сериозно, което ти и брат ти поискахте... и с което той се беше съгласил... От страх... въпреки волята си...

– Какво искаш да кажеш? – прошепна Жермен. – Какво друго

нещо?

– Моята смърт.

– Ти лъжеш! – извика г-жа Астенг.

Терез не повиши глас. Тя не показа омраза или възмущение, а просто повтори:

– Моята смърт, Жермен. Аз прочетох твоите последни писма, шестте твои писма, които той бе имал лудостта да забрави в своя портфейл, шестте писма, в които ужасната дума не е написана, но в които всеки ред говори за нея. Аз прочетох това треперейки. Значи Жак бе стигнал дотам! И все пак дори за секунда мисълта да го убия не ми бе минавала. Жена като мен, Жермен, не убива доброволно... Аз загубих разсъдък... По-късно... Заради теб...

Тя обърна глава към Ренин, сякаш го питаше дали това, което казва, не е опасно, разкривайки истината.

– Не се страхувайте – каза той, – аз отговарям за всичко.

Тя прокара длан по челото си. Ужасната сцена оживяваше в мислите ѝ и я измъчваше... Жермен Астенг не мърдаше, стоеше с кръстосани ръце, с мътен поглед, докато Ортанз Даниел очакваше с нетърпение признанието за престъплението и обяснението на непроницаемата мистерия.

– Едва по-късно – продължи тя, – и то заради теб, Жермен. Аз сложих отново портфейла в чекмеджето, където беше скрит, и днес сутринта не казах нищо на Жак... Не исках да му казвам, че знам... Беше прекалено ужасно! При все това трябваше да се бърза... Твоите писма съобщаваха за тайното ти пристигане днес... Отначало помислих да избягам, да хвана влака..., машинално взех тази кама, за да се отбранявам... Но когато Жак и аз отидохме на плажа, аз вече знаех... Да, аз приемах да умра... Да умра, мислех аз и този кошмар да свърши! Само че заради децата исках моята смърт да изглежда като случайност и Жак да не бъде обвинен. Ето защо твоят план за разходка по скалата ми прилягаше... Едно падане от високата скала изглежда съвсем естествено... Жак ме напусна, за да отиде в своята кабина, откъдето по-късно трябваше да дойде при теб на „Трите Матилди“. По пътя, под терасата, изпусна ключа от кабината. Аз слязох и започнах да търся с него... И там... По твоя вина... Да, Жермен, по твоя вина, портфейлът на Жак падна от джоба на неговото сако, без той да забележи, а заедно с него и една снимка, която веднага познах... Снимка от тази година, на която съм с моите две дъщери. Аз я вдигнах... и видях... ти знаеш добре какво видях, Жермен. На моето място на снимката беше ти... Ти ме беше заличила и заменила

със себе си, Жермен! Видях твоето лице! Една от твоите ръце обвиняваше врата на моята по-голяма дъщеря, а другата седеше на коленете ти... Ти, Жермен, беше жената на моя мъж... Ти беше бъдещата майка на моите деца... Ти щеше да ги отвлечеш... Тогава загубих ума си. Камата беше с мен... Жак се бе навел... И аз нанесох удара...

Всяка дума от нейното признание беше самата истина. Тези, които я слушаха, го чувстваха дълбоко, и за Ортанз и Ренин нямаше нищо по-покрътително и по-трагично. Тя бе седнала отново, изчерпала силите си, но продължаваше да произнася неразбираемите думи и постепенно, навеждайки се над нея, можаха да чуят:

– Аз мислех, че той ще се развика и че ще ме арестуват... Нищо. Това бе станало така и при такива обстоятелства, че никой нищо не видя. Нещо повече. Жак се изправи едновременно с мен и ето че не падна! Не, той не падна! Удареният от мен оставаше прав! От терасата, където се бях изкачила отново, аз го видях. Той наметна сакото на раменете си, очевидно за да скрие своята рана, и се отдалечи клатушкайки се... Или едва, едва толкова, че само аз можех да забележа. Той дори поговори с приятелите, които играеха на карти, а после се отправи към кабината и изчезна. Миг след това аз се прибрах. Бях убедена, че всичко е само лош сън... Че не бях убила... Или че поне раната е лека. Жак щеше да излезе... Бях сигурна в това... Аз наблюдавах от моя балкон... Ако си бях помислила само за секунда, че той има нужда от помощ, щях да изтичам при него... Но наистина, аз не знаех, аз не отгатнах... Говори се за предчувствие... Не е вярно. Аз бях абсолютно спокойна, спокойна като човек, събудил се след кошмар, споменът за който отлита. Не, заклевам ви се, аз нищо не знаех... чак до момента...

Тя млъкна. Ридания я задушаваша. Ренин довърши:

– До момента, когато дойдоха да ви известят? Терез прошепна:

– Да... Едва тогава осъзнах какво съм извършила... И почувствах, че полудявам и че ще извикам на всички тези хора: „Но това съм аз, не търсете, ето камата... аз съм виновната.“ Да, щях да извикам това, когато изведнъж го видях него, клетия мой Жак... Носеха го... Лицето му беше много спокойно... Много нежно... И пред него аз разбрах моя дълг... Както той бе разбрал своя... Заради децата умря и всичко скри. Аз също ще мълча. Виновни сме и двамата за убийството, на което стана жертва той. Ние двамата трябваше да направим всичко престъплението да не се прехвърли върху тях... В своята агония той ясно бе видял това... Той бе имал нечутата смелост да върви, да отговаря на зададените му въпроси и да се затвори, за да умре. Беше направил това,

заличавайки наведнъж всички свои грешки, и така ми даваше своята прошка, защото не ме издаде... и ми заповядваше да мълча... да се защитавам... против всички... и най-вече против теб, Жермен.

Тя произнесе последните думи с по-голяма твърдост. Потресена отначало от несъзнателния акт, който бе извършила, убивайки своя мъж, сега възвръщаше постепенно силите си, мислейки за това, което бе направил той, и въоръжавайки се със същата воля. Пред интригантката, чиято омраза беше довела и двамата до смъртта и престъплението, тя стискаше юмруци, готова вече да се бори. Жермен Астенг не помръдваше. Слушаше я мълчаливо, с неумолимо лице, чийто израз ставаше все по-навъсен, колкото повече признанията на Терез ставаха по-точни. Никакво вълнение не я разнежваше, никакво угризение не покълваше в душата ѝ. Накрая върху тънките ѝ устни се появи лека усмивка. Тя сякаш се радваше на начина, по който се бяха развили събитията. Защото държеше в ръце своята плячка.

Бавно, с вдигнати към огледалото очи, тя оправи шапката си и се напудри. После тръгна към вратата. Терез се спусна след нея.

– Къде отиваш?

– Където ми харесва.

– При следователя ли!

– Вероятно!

– Ти няма да минеш.

– Добре. Ще го чакам тук.

– А ще му кажеш ли?

– По дяволите! Ще му съобщя всичко, което ти току-що каза, всичко, което ти има наивността да признаеш. Нима ще се усъмни? Ти ми даде всички обяснения.

Терез я сграбчи за раменете.

– Да, но аз ще му дам и други в същото време, Жермен, и те те засягат. Щом аз ще бъда загубена, ще бъдеш и ти.

– Не можеш да направиш нищо против мен.

– Мога да те издам. Да покажа писмата.

– Кои писма?

– Тези, в които пишеш за моята смърт.

– Лъжи! Терез! Ти знаеш, че този прословут заговор против теб съществува само в твоето въображение. Нито Жак, нито аз желяхме твоята смърт.

– Ти я искаше. Твоите писма те осъждат.

– Лъжи! Това бяха писма от приятелка до приятел.

- Писма на любовница и съучастница.
- Докажи го.
- Те са тук, в портфейла на Жак.
- Не.
- Какво?
- Казвам, че тези писма не са там. Аз си ги взех... Или по-скоро моят брат ги взе.
- Ти си ги откраднала, нещастнице! Ти ще ми ги върнеш – се провикна Терез, като я блъсна.
- Не са у мен. Брат ми ги взе и ги отнесе.
- Той ще ми ги върне.
- Той замина.
- Ще го задържат.
- Сигурно ще го намерят, но не и писмата. Такива писма не се пазят, те се унищожават.

Терез се олюля и протегна отчаяно ръце към Ренин.

– Тя казва истината – потвърди той. – Аз проследих действията на брат й, докато пребъркваше вашата чанта. Той взе портфейла и го прегледа пред сестра си, после го върна на мястото му и замина с писмата.

Ренин направи пауза и добави:

– Или поне с пет от писмата.

Фразата бе произнесена небрежно, но всички схванаха нейното голямо значение. Двете жени се приближиха до него. Какво искаше да каже той? Ако Фредерик Астенг беше отнесъл само пет писма, тогава къде е шестото?

– Предполагам – каза Ренин, – че когато портфейлът се е изхлузил от жилетката, това писмо е изпаднало от него заедно със снимката, която г-жа Ембревал е взела.

– Откъде знаете? Откъде знаете? – попита г-жа Астенг.

– Аз го намерих в джоба на неговото сако, закачено близо до леглото. Ето го. То е подписано Жермен Астенг. И е напълно достатъчно, за да потвърди намеренията на тази, която го е написала, и съветите за убийство, които е давала на своя любовник. Аз дори не мога да разбера как една толкова ловка жена е могла да извърши подобна непредпазливост.

Г-жа Астенг беше смъртно бледа и толкова обърквана, че дори не се опита да се защити. Ренин продължи, като се обърна към нея:

– За мен, госпожо, вие носите отговорността за всичко, което стана. Без съмнение разорена, изчерпила своите финансови средства, вие

искахте да се възползвате от любовта, която изпитваше към вас г-н Ембревал, за да го накарате да се ожени за вас въпреки всичко и да сложите ръка върху неговото богатство. Тази алчност, тези отвратителни сметки аз мога да ги докажа. Няколко минути след мен вие пребъркахте джоба на сакото. Но аз бях извадил шестото писмо и бях оставил само късчето хартия, което вие така настойчиво търсехте. Става въпрос за чек от 100 хиляди франка, подписан от г-н Ембревал в полза на вашия брат... Обикновен сватбен подарък... Това, което се нарича игла за вратовръзка. Според вашите указания брат ви забърза с колата към Хавър и без съмнение преди около четири часа се е явил в банката, в която е депозирана сумата. Впрочем, трябва да ви осведомя, че той не ще я получи, защото аз се обадох и съобщих за убийството на г-н Ембревал, което прекратява всички плащания. От всичко това следва, че правосъдието ще има в свои ръце, ако вие решите да приведете в изпълнение вашите планове за отмъщение, всички необходими доказателства против вас и вашия брат. Бих могъл да добавя към тях едно поучително свидетелство – разказ за телефонния разговор, който бе подслушай между вашия брат и вас миналата седмица, разговор, в който вие говорехте на испански, примесен с явайски. Но аз съм сигурен, че вие няма да ме принудите да вземам тези извънредни мерки и че всички ще се спогодим, нали.

Ренин говореше с впечатляващо спокойствие и с безгрижието на човек, който знае, че никой няма ни най-малко да възрази на неговите думи. Наистина, изглежда, не можеше да сбърка. Той изреждаше събитията така, както бяха станали, и правеше неизбежните изводи, които съответстваха на здравата логика. Оставаше само да му се подчинят. Г-жа Астенг разбра това. Характери като нейния – силни, ожесточени, докато битката е възможна и остава поне малка надежда, че може да бъде спечелена, но позволяват лесно да бъдат подчинени при поражение. Жермен беше много умна и не можеше да не разбере, че и най-малкият опит за съпротива щеше да бъде осуетен от този противник. Тя беше в ръцете му. А в подобни случаи човек се прекланя. И тя се отказа от всякакви по-нататъшни демонстрации, заплахи, гневни изблици и нервни кризи. Тя се преклони.

- Съгласни сме – каза тя. – Какво искате?
- Идете си.
- А ако някой спомене за вашето свидетелство?
- Никой няма да го направи.
- И все пак...
- Отговорете, че не знаете нищо.

Тя си отиде. На прага на вратата тя се поколеба, а после попита през зъби:

– А чекът?

Ренин погледна г-жа Ембревал, която заяви:

– Да го задържи. Не искам тези пари.

Ренин даде на Терез Ембревал точни инструкции как да се държи и как да отговаря на въпросите, които ще ѝ бъдат поставени, и напусна хижата, придружен от Органз Даниел. Долу, на плажа, следователят и прокурорът продължаваха своето разследване, правеха измервания, разпитваха свидетелите и се съветваха помежду си.

– Като си помисли човек – каза Органз, – че камата и портфейлът на г-н Ембревал са у вас!

– А това ви се струва безкрайно опасно ли? – каза той, като се смееше. – На мен ми се струва безкрайно комично.

– Не ви ли е страх?

– От какво?

– Да не се усъмнят в нещо?

– Господи боже! В нищо няма да се усъмнят! Ние ще разкажем на тези хора онова, което видяхме, а нашето свидетелство само ще увеличи техните затруднения, защото ние съвсем нищо не сме видели. От благоразумие ние ще останем един-два дни, за да бдим. Но въпросът е уреден.

– Все пак вие отгатнахте, и то още в първата минута. Защо?

– Защото, вместо да търся под вола теле, както обикновено става, аз си поставям винаги въпроса така, както трябва да се постави. И решението идва съвсем естествено. Един господин влиза в своята кабина и се затваря в нея. Намират го мъртъв половин час по-късно. Никой не е влизал. Какво е станало? За мен отговорът е незабавен. Не е нужно дори да се мисли. След като престъплението не е извършено в кабината, значи е извършено преди и господинът, влизайки в своята кабина, вече е бил смъртно ранен. И изведнъж истината се яви пред мен. Г-жа Ембревал, която трябваше да бъде убита тази вечер, го бе изпреварила и докато мъжът и се е навеждал, в момент на умопомрачение тя го е убила. Остава само да се търсят мотивите за нейното действие. Аз ги научих, аз влязох в дълбочината на нейната душа. Това е цялата история.

Започна да се свечерява. Небесната синева ставаше по-тъмна, а морето още по-спокойно.

– За какво мислите? – попита Ренин след миг.

– Мисля – каза тя, – че ако аз бях жертва на някаква машинация,

щях да запазя доверието си във вас, каквото и да става. Аз знам, така както знам, че съществувам, че вие бихте ме спасили, каквито и да са пречките. Няма граници за вашата воля.

Той каза много тихо:

– Няма граници за моето желание да ви се харесам.

IV ИЗДАЙНИЧЕСКИЯТ ФИЛМ

– Наблюдавайте сега внимателно този, който играе ролята на метр д'отел... – зашепна бързо на ухото ѝ Серж Ренин.

– Какво толкова необикновено има в него? – заинтересува се Органз.

Двамата водеха този разговор на предобедното представление в един кинотеатър, където младата жена беше завела Ренин, за да му покаже една артистка, от която живо се интересуваше. Всъщност Роз-Андре, която бе в центъра на всички афиши за филма, и бе полусестра. Баща им се беше женил два пъти.

Скарани от няколко години, двете дори не си и пишеха. Красиво създание, с фини маниери и весело лице, Роз-Андре, след като бе играла не много успешно в театъра, сега, напротив, се издигаше твърде бързо в киното, където ѝ предричаха голямо бъдеще. Този ден тя вълнуваше публиката не толкова с играта си, колкото със своята красота, в един доста посредствен филм: Щастливата принцеса.

Ренин не отговори на въпроса на Органз, но се върна на него веднага щом настъпи антрактът.

– Когато гледам лош филм – заговори той, – се забавлявам, наблюдавайки второстепенните роли. И винаги се учудвам как тези нещастници дори и след като е трябвало да репетират по десет-двайсет пъти някоя сцени, дори и при последните снимки мислят понякога за нещо друго, вместо за това, което играят? Това са моите малки развлечения, да надничам в душите или инстинктите им и това е доста забавно. Наблюдавайки сега например този метр д'отел...

На екрана вече се бе появила луксозно сервирана маса, на централно място, зад която седеше щастливата принцеса, заобиколена от всички влюбени в нея кавалери. Половин дузина слуги непрекъснато сновяха наоколо под командата на метр д'отела, един едър мъжага с груба мутра, с вулгарно изражение и дебели вежди, които се съединяваха, образувайки една непрекъсната линия.

– Една животинска глава – прошепна Органз, – какво толкова интересно виждате в нея?

– Обърнете внимание как гледа сестра ви и дали не го прави по-често, отколкото би трябвало.

– Но, боже мой, това досега не ми е направило впечатление – възрази Ортанз...

– Възможно е, но за мен е очевидно, че в действителност този човек изпитва към Роз-Андре чувства, които нямат нищо общо с ролята му на жалък слуга – възрази Ренин. – Възможно е в действителния живот никой дори да не подозира това, но ето тук, на екрана, когато не се съдържа или когато предполага, че колегите му, заети със своите роли, няма да го видят, тайната му се разкрива. Вижте...

Човекът вече не се движеше. Дошъл беше краят на обедата. Принцесата отпиваше от една кристална чаша шампанско и той я фиксираше с искрящите си очи, скрити наполовина под гъстите му вежди...

Още два пъти те забелязаха в израза на лицето му подобни странни нюанси, на които Ренин отдаваше важно значение, но в което Ортанз се съмняваше.

– Той просто има навикът да гледа така – твърдеше тя, и Ренин реши временно да не я разубеждава.

Първата част свърши. Имаше и втора. Според програмата показваните в нея събития се развиваха една година по-късно. Щастливата принцеса вече живееше в една хубава нормандска къщичка, обрасла цялата с пълзящи растения, заедно с бедния музикант, когото бе избрала за съпруг. Все така щастлива, все така пленителна и обаятелна, тя пак бе заобиколена с множество най-разновидни обожатели. Всички мъже – обикновени граждани и благородници, банкери и селяни, лудееха по нея, но повече от всички бе подлудял един див самотник, космат груб дървар, когото тя срещаше при всяка разходка. Въоръжен винаги със своята брадва, опасен и лукав, той постоянно се навърташе около къщурката и зрителите предчувстваха с нарастващ ужас, че опасността все повече надвисва над щастливата принцеса.

– Вижте, вижте – прошепна Ренин, – знаете ли кой е този горски човек?

– Не.

– Същият актьор, който играеше метр д'отела. Възложили са му и двете роли.

И наистина, въпреки грима, който бе променил физиономията му, и дрехите, които бяха променили силуета, под тежката походка и под изпъкналите рамене на дърваря проличаваха маниерите и движенията на метр д'отела, а под занемарената му брада и дълги гъсти коси се прокрадваха познатите черти на бръснатата животинска мутра с рунтави съединени вежди.

В дълбочината на екрана принцесата излезе от къщичката. От време на време камерата фиксираше в едър план свирепите очи или ръцете с грамадни пръсти на дърваря.

– Той ме плаши – каза Ортанз, – действително е ужасен.

– Понеже действително преживява това, което играе – забеляза Ренин. – Нали разбирате, в течение на тези три-четири месеца, които вероятно са изминали след края на първата до снимането на втората част на филма, любовта му се е засилила и за него това вече не е принцесата, а самата Роз-Андре.

Човекът се притаи. Жертвата приближаваше, без да подозира присъствието му. Тя отмина, но чу шум и спря. Погледна нататък отначало усмихната, после с внимание, по-после с безпокойство и най-после с ужас. Дърварят, разтваряйки клоните, изведнъж се появи пред нея.

Двамата се озоваха един срещу друг. Той разтвори ръце, за да я сграбчи, тя искаше да изкрещи, да извика за помощ, но думите ѝ заседнаха в гърлото, и ръцете му я обхванаха, без тя да може да окаже каквато и да било съпротива. След това той я метна на рамо и препусна през гората.

– Убедихте ли се сега? – прошепна Ренин. – Мислите ли, че този толкова посредствен актьор би могъл да изиграе ролята си с такава сила и мощ, ако партньорка му бе друга жена, а не Роз-Андре?

В това време дърварят достигна брега на голяма река. Съзря недалеч една стара, изтеглена върху тинята лодка. Той положи в нея неподвижното тяло на Роз-Андре, бутна лодката във водата и загреба нагоре срещу течението, но без да се отдалечава много от брега.

Следващите кадри вече показваха как той излиза отново на сушата, навлиза в покрайнините на гората и си пробива път между големи дървета и отломъци от скали. Оставяйки за малко принцесата на земята, той разчиства входа на една пещера, която се осветява само от една кръгла дупка.

По-нататък действието се пренася в къщичката на принцесата, където се бе възцарило голямо безпокойство. Съпругът ѝ, силно разтревожен, тръгва да я търси. Най-после след големи митарства открива следите на принцесата по малките начупени клончета, които тя бе хвърляла, за да отбележи пътя, по който е минала при отвличането.

После вече бе показана и развързката. Отчаяната борба между дърваря и принцесата завършва с победата на първия, но когато тя, останала вече без сили, е повалена и я очаква най-страшното, внезапно се появява съпругът ѝ, който с един изстрел поваля дивака и я спасява.

Филмът свърши. Двамата излязоха от киното и Ренин даде знак на шофьора си, който го чакаше отпред с автомобила, да ги последва бавно, а те двамата с Органз тръгнаха пеша по улица „Дьо ла Пе“. Ренин беше замислен. След продължително мълчание, от което младата жена, въпреки желанието си, започна да се безпокои, той я попита:

– Обичате ли сестра си?

– Да, много.

– И въпреки това сте скарани?

– Скахме се още когато бях омъжена. Роз е твърде кокетна с мъжете, а аз съм ревнива, макар че в случая трябва да призная, съвсем безпричинно. Но защо ми зададохте този въпрос?

– Не зная... този филм ме преследва и изразът на лицето на този човек е толкова странен!

Тя го хвана за ръката и нетърпеливо настоя:

– Но говорете! Кажете най-после какво имате предвид? Какво предполагате?

– Какво предполагам ли? Всичко и нищо. Но не мога да се освободя от мисълта, че сестра ви е била в опасност.

– Само хипотеза!

– Да, но хипотезите, основани на факти, ме впечатляват. Според мен сцената на отвличането представляваше в действителност не нападение на дърваря срещу щастливата принцеса, а грубо изстъпление, израз на яростта на един артист срещу жената, която обожава, но която не му принадлежи. Естествено, това стана в определените от ролята рамки и никой не е забелязал нищо друго освен добрата игра – никой, с изключение на Роз-Андре. Но аз забелязах такива страстни светкавици в погледа му, в който без съмнение имаше страшни желания и дори склонност към убийство. Ръцете му бяха готови да душат и имаше поне още двадесетина подробности, които говорят, че по онова време инстинктите на този човек са го подтиквали да убие тази жена, която не може да му принадлежи.

– По онова време, може би – склони Органз. – Но опасността вероятно вече не съществува, тъй като оттогава са изминали доста месеци.

– Сигурно е така... сигурно е така..., но все пак много ми се иска да се осведомя по-конкретно за това.

– От кого?

– От международната компания, която е правила филма. Я вижте, това е офисът на тази компания. Искате ли да влезете в автомобила и да ме почакате в него няколко минути?

Той повика шофьора си Клеман и се отдалечи. Ренин бе успял да я заинтересува, но въпреки това Органз продължаваше да бъде скептично настроена. Всички тези любовни сцени, без да отрича нито скритите в тях желания, нито дивацината им, ѝ се бяха сторили обикновена игра на добър артист. По време на целия филм не бе съзряла нищо съмнително, нищо от това, за което Ренин претендираше, че е доловил. И се питаше дали той, с неговото прекалено развито въображение, не греши.

– Е, какво открихте? – попита тя все още с известна доза ирония в гласа, когато той се върна обратно. – Какво узнахте? Мистерия при театрална игра?

– Достатъчно – каза той замислен.

– Какво говорите? Ренин заразказва:

– Този човек се нарича Далбрек. Той е твърде странна личност – затворен, мълчалив, и винаги странящ от колегите си. Никой от тях не е забелязал, че е увлечен по сестра Ви. Но от друга страна, играта му в края на втората част на филма се е харесала толкова много на продуцента, че го е ангажирал веднага за един нов филм. Филмът е сниман в околностите на Париж. Компанията е била доволна от играта му, но изведнъж се случило нещо съвсем неочаквано. На 18 септември сутринта, петък, той отворил с шперц гаража на компанията „Сосиете Мондиал“, взел една разкошна лимузина и офейкал, като задигнал същевременно и 25 000 франка. Разбира се, компанията подаде веднага оплакване в полицията и лимузината била открита в неделя – 20 септември – в околностите на Дрьо.

Органз, която го слушаше пребледняла, подхвърли:

– Дотук... нищо общо...

– Да, но аз се заинтересувах и какво е станало с Роз-Андре. Сестра ви е пътувала през лятото из страната, след това е стояла около петнадесет дни в областта на ЛЮр, където има някакъв имот, по-точно това е къщичката, където е сниман филмът „Щастливата принцеса“. После, понеже била ангажирана в Америка, се е върнала в Париж, предала багажите си на гарата Сен Лазар и напуснала града в петък на 18 септември, възнамерявайки да ношува в Хавър и после да се качи на параход за Щатите в събота.

– Петък, 18 септември... – измънка Органз... – същия ден, когато този човек... Боже мой, да не би да искате да кажете, че я е отвлякъл?

– Това ще го разберем по-късно – каза Ренин. – Клеман има разписанието на Трансатлантическата компания.

Този път Органз го придружи до бюрото и сама поиска

информация от дирекцията.

Издирванията бяха направени бързо. Съобщиха им, че Роз-Андре е била запазила кабина в парахода Ла Прованс, но той е заминал без нея. Едва на следващия ден в Хавър го настигна телеграма, подписана от нея, с която се съобщавало, че ще закъснее и че иска багажът ѝ да се предаде в склада. Телеграмата била изпратена от Дрьо.

На излизане от бюрото на компанията Органз вече бе силно разколебана в скептицизма си. Не беше възможно всички тези съвпадения да се обяснят другояче, освен с покушение. Събитията се развиваха според предчувствията на Ренин.

Клюмнала глава в автомобила, тя чу как той дава на шофьора адреса на Дирекцията на полицията. Скоро пресякоха центъра на Париж и после тя остана отново известно време сама до кея на дирекцията. Ренин се появи все така делови и забързан:

– Елате – каза той, отваряйки вратата на автомобила.

– Приеха ли Ви? – запита тя обезпокоена.

– Нямах за цел да бъда приет. Исках само да установя връзка с инспектор Морисо, онзи същия, който ми изпратиха при случая Дютрьой. Ако в полицията знаят нещо, ще го научим от него.

– Кога?

– По това време той обикновено се намира в кафенето, което виждате ей там на площада.

Влязоха в него и се запътиха към една странична маса, край която забелязаха, че седи главният инспектор, четейки вестник. Морисо вдигна очи и веднага ги позна. Ренин се ръкува с него и заговори без заобикалки:

– Предлагам ви една интересна работа, шефе, която може да ви даде добра възможност да се изявите. Но вие сигурно сте в течение на нещата?

– Каква е работата?

– Далбрек!

Морисо не успя да прикрие изненадата си, но все още се колебаеше дали да говори открито и замрънка с предпазлив тон:

– Да, зная..., писаха в пресата за тези неща... кражба на автомобил... 25 000 франка... утре във вестниците ще има за още едно разкритие на Дирекцията на полицията; известно ни е, че Далбрек е автор на убийството, около което преди година се вдигна толкова шум. Тогава бе убит бижутерът Бурке.

– Става дума за нещо друго – заяви Ренин.

– За какво точно?

– За отвличането, извършено пак от него на 19 септември.

– А! Значи знаете?

– Зная.

– В такъв случай – реши инспекторът, – да идем ей там – и той посочи една още по-закътана маса.

– В събота на 19 септември – продължи вече в новия ъгъл той – посред бял ден действително е била отвлечена една дама от самата улица, както си е правела поупките. Бандитите са били трима и с автомобил, който изчезнал с най-голяма скорост. Вестниците съобщиха за случката, но не посочиха нито името на жертвата, нито на нападателите, тъй като не ги знаеха. Едва, вчера, след като ходихме в Хавър с още няколко агенти, успях да установя самоличността на един от бандитите. Кражбите на двадесет и петте хиляди франка и на автомобила, и отвличането на дамата, изглежда, са извършени от едно и също лице: Далбрек. Но за самоличността на жената нямаме абсолютно никакви данни. Всичките ни разследвания в това отношение останаха безрезултатни.

Около малката маса настъпи дълго мълчание. Ортанз, бледа като платно, хвърляше умолителни погледи към Ренин, сякаш той можеше да проникне изведнъж до самото дъно на мистерията.

– Сигурни ли сте – запита принцът, – че в автомобила е имало трима мъже?

– Да.

– И тримата са пристигнали в Дрьо?

– Не, В Дрьо открихме следите само на двама от тях.

– И сред тях сигурно е бил и Далбрек?

– Едва ли. Нито едно от описанията не се покрива с неговия образ.

Последва ново мълчание, след което Ренин попита инспектора:

– В Хавър ли останаха колегите Ви?

– Да, двама агенти. Ще ги видя утре в едно малко градче Кудебес, където ще ношуваме заедно. Някои сведения ме карат да мисля, че Балбрек е на десния бряг на Сена.

– Добре, инспекторе. Тогава ще се срещнем утре вечер там. Ще ви предам търсения човек.

На следния ден в 8 часа Ортанз и Ренин напуснаха Париж в една широка лимузина, карана от Клеман. По време на пътуването повечето време мълчаха. Въпреки вярата, която хранеше към извънредните

способности на Ренин, Ортанз беше прекарала мъчителна нощ и мечтаеше час по-скоро да настъпи развързката на тази авантюра.

Преминаха през Руан, след това поеха край левия бряг на Сена. Малко преди пладне обядваха в една гостилница и тук Ренин, разгънал една голяма карта на пътищата върху масата, показва на Ортанз как, ако се прекара една права линия от Хавър или по-право от Килбюф (където се преминава Сена) чак до Дръо (където е бил намерен автомобилът), тази линия минава край западните покрайнини от Бретонската гора.

– В кинокомпанията ми казаха, че филмът „Щастливата принцеса“ е сниман в Бретонската гора – продължи той. – И въпросът, който просто се натрапва, е следният: Дали станал вече господар над волята и съдбата на Роз-Андре, Далбрек не е достигнал до идеята да скрие там плячката си, а двамата му съучастници да продължат за Дръо и оттам да се върнат в Париж? Пещерата от филма е съвсем близо до това място. Как да не отиде в нея? Нали когато няколко месеца преди това е тичал към тази пещера, той е държал в ръцете си, пристиснал е до тялото си, почти е докоснал с устни жената на своите възжелания, и която сега, току-що, е завладял? За него е съвсем логично да повтори по силата на обстоятелствата предишната авантюра, но този път в действителността... Роз-Андре е негова пленница. И е невъзможно някой да ѝ помогне. Гората е необятна и безлюдна. Тази нощ или през една от следващите Роз-Андре трябва да бъде негова...

Ортанз потрепери.

– Или да умре – добави принцът.

– О, Ренин, ние сме много закъснели, твърде много.

– Защо?

– Оттогава са изминали три седмици. Нима допускате, че той ще я държи затворена там толкова дълго време?

– Не, разбира се, но мястото, което ми показаха, се намира на един кръстопът и оттеглянето оттам е твърде несигурно. Убеден съм обаче, че ще открием там някои указания.

След половин час те вече бяха навлезли в могъщата, стара и просторна гора на Бретон, наситена с останки от римската епоха и средните векове. Ренин, който не веднъж бе минавал и по-рано оттук, насочи автомобила към един голям дъб, чийто разперени клони образуваха нещо като широк покрив само на няколко метра встрани от пътя. Автомобилът спря пред него и те тръгнаха по-нататък пешком.

– Елате – каза Ренин, – пещерата е съвсем наблизо, но е прикрита сред храстите.

Намериха я лесно. Няколко големи Скали образуваха нисък вход, към който се отиваше по тясна пътека между гъстата гора.

Ренин влезе вътре и с помощта на електрическото си фенерче заразглежда малката пещера, стените на която бяха изпъстрени с подписи, надписи и рисунки.

– Вътре няма нищо – каза той, като излезе. – Но ето доказателството, което търсих. Ако споменът за филма наистина е довел Далбрек до пещерата на щастливата принцеса, би трябвало да мислим, че до същите мисли е достигнала и Роз-Андре. Тогава щастливата принцеса от филма беше чупила парченца от клоните през целия преход. Ето същите знаци и сега. Там, вдясно, има клончета, които са сравнително скоро отчупени.

– Може и така да е – съгласи се Органз. – Приемам, че това може да са следи от преминаването им, но те са от преди три седмици, нали, а оттогава...

– Оттогава сестра ви е затворена в някоя по-скрита дупка.

– Или убита и заровена нейде под окапалата шума.

– Не, не – каза Ренин, като дори тропна с крак. – Не е възможно този човек, който е извършил всичко това, за да я има, да я убие. Той ще прояви търпение. Ще се опита да спечели жертвата си със заплахи или чрез глад...

– Какво да правим тогава?

– Да търсим.

– Но къде?

– За да излезем от лабиринта, имаме една пътеводна нишка – интригата на „Щастливата принцеса“. Ако я следваме, мисля, че ще се приближаваме все повече до развързката. В драмата, за да доведе принцесата тук, дърварят премина гората и пое с лодка по реката. Сена се намира само на около километър оттук. Нека слезем към нея.

Ренин тръгна отново без колебание напред, но бе постоянно нащрек, като добро ловно куче, чието обоняние го води по правилния път. Следвани от автомобила, те стигнаха до група къщи на самия бряг. Ренин се запъти, без да губи време, направо към лодкаря, който прекарваше пътниците на другата страна на реката. Между тях започна бърз диалог и скоро той вече знаеше всичко, което го интересуваше. Преди три седмици една от лодките на лодкаря изчезнала. Това е било в понеделник. Тръгнал да я търси и я намерил в тинята, половин километър по-надолу по реката.

– Наблизо до колибата, при която снимаха през това лято филма,

нали? – запитва Ренин.

– Да.

– Тогава бяха докарали една открадната жена, нали?

– О, да, щастливата принцеса, или по-точно г-жа Роз-Андре, собственицата на къщата на хълма Кло-Жоли.

– Къщата отворена ли е сега?

– Не. Дамата я няма вече повече от месец. Преди да замине, затвори всичко.

– Няма ли пазач?

– Не, сега там не живее никой. Ренин се обърна към Органз:

– Без съмнение това е затворът, който е избрал за нея. Ловът продължаваше. Тръгнаха по пътеката край Сена. Стъпките им не се чуваха поради меката трева. Пътеката ги изведе на главния път. През просеката на горския масив се виждаше къщата на височината Кло-Жоли, цялата заобиколена с жив плет. В нея Органз и Ренин познаха „колибата“ от „Щастливата принцеса“. Прозорците бяха затворени с капаци и по пътеките беше избуяла трева.

Скрити в гората, двамата наблюдаваха къщата повече от два часа, но не забелязаха нищо, което да показва, че в нея има някой. Младата жена вече губеше надежда и не вярваше, че Кло-Жоли е затворът на нейната сестра, но Ренин продължаваше да твърди:

– Казвам Ви, че тя е там. Изчислено е с математическа точност. Не е възможно Далбрек да не е избрал това място за затвор на своята пленница. Надява се по този начин да я направи по-покорна, разчитайки и на въздействието на познатото ѝ и от сценария място.

Най-после откъм къщата се чува стъпки. На пътя се появи силуетът на мъж – разстоянието беше голямо и лицето му не можеше да се види, но тежката походка и маниерите му бяха съвсем същите като на онзи човек, който бяха видели във филма.

Така, едва за двадесет и четири часа, ръководейки се единствено от бледите симптоми в поведението на един артист, Серж Ренин бе проникнал само чрез психологически анализ в самото сърце на драмата. Далбрек бе действал и в действителния живот като в измисления от киното. Ренин, вървейки стъпка по стъпка по пътя, който Далбрек бе изминал отново под влиянието на филма, бе дошъл на същото място, където дърварят държеше сега своята пленница – щастливата принцеса.

Далбрек бе облечен като безработен, в окърпени парцаливи дрехи. На рамото си носеше познатата дърварска брадва.

Той отключи катинара на външната врата, прекоси овощната

градина и се загуби зад дръвчетата, закриващи част от фасадата на къщата.

Ренин стисна ръката на Ортанз, която спонтанно искаше да изтича след него.

– О, Боже, нима ще оставим този разбойник да влезе при нея... – шепнеше отчаяно тя. – Но тогава...

– Ами ако има съучастници? И ако те вече са ни забелязали и ни дебнат?

– Все ми е едно, трябва да я спасим, не разбирате ли?

– Ами ако ни забележат и ние пристигнем късно, за да я защитим? Ако в яростта си той я убие?

Продължиха да чакат. Измина още един час. Бездействието ги изнервяше. Ортанз се разплакваше от време на време, но хапеше устни.

Най-после започна да се здрачава. Сенките на хълмовете вече се протягаха над ябълковите дървета, когато внезапно вратата на фасадата се отвори и през нея излезе една двойка. Телата им бяха плътно притиснати, но въпреки това можеха да се различат краката на мъжа и тялото на жената, което той носеше на ръцете си, притискайки го силно до гърдите си.

– Той!... Той и Роз!... – промълви изплашена Ортанз. – Ах, Ренин, спасете я.

Далбрек затича сред дърветата като луд. Смееше се и крещеше. Въпреки товара си той правеше огромни скокове и приличаше на пиян от радост и от кръвожадност фантастичен звяр. В свободната си ръка той размахваше брадвата, която бляскаше между дърветата, а Роз пицеше от ужас. Така прекоси овощната градина на шир и дълж по всичките ѝ посоки, препуска дълго насам и натам и най-после изведнъж се спря до един кладенец. Наведе се над него и на няколко пъти направи движения, сякаш я хвърляше в него.

Гледката бе ужасна. Ортанз се бе вцепенила. Щеше ли да се реши престъпникът да извърши ужасния акт? Но не, това бе, без съмнение, само заплаха, ужасът от която трябваше да застави младата жена да бъде послушна, защото той тръгна изведнъж към главния вход и я отнесе отново в къщата. Чу се щракването на ключалката и вратата бе отново здраво затворена.

През цялото това време Ренин не се бе дори помръднал. Ортанз го задържа отчаяно за дрехите, изумена и недоумяваща, молейки го през сълзи:

– Спасете я... Той е луд... Ще я убие... Моля Ви.

В този миг мъжът предприе изведнъж нова офанзива срещу своята жертва. Единият от прозорците се отвори и първобитният звяр спусна през него Роз-Андре, като я люлееше във въздуха така, сякаш всеки миг ще я захвърли.

Но или пак не се реши, или всичко отново бе само закана. Накрая вероятно преценил, че Роз е достатъчно смазана психически, я прибра отново в стаята.

Ортанз вече изнемогваше. Вледенените ѝ ръце се бяха вкопчили в ръката на Ренин и той чувстваше, че тя цялата трепери.

– Ох! Моля Ви... моля Ви... какво чакате още? Ренин като че ли се съгласи да действа, но заяви:

– Нищо не ни принуждава да бързаме... Напротив... Трябва да се обмисли...

– Боже мой! Да се обмисли! Но Роз... Роз... може да бъде убита всеки миг.

Тръгнаха, но Ортанз трябваше да се облегне на него, тъй като вече нямаше сили да върви. Започнаха да приближават. Ренин ѝ помогна да прескочи живия плет. Вече ставаше все по-тъмно и нощта ги криеше от очите на бандита.

Ренин заобиколи мълчаливо овощната градина и двамата спряха зад къщата. Оттук някъде Далбрек бе влязъл първия път в нея. Видяха малка врата, която вероятно водеше към кухнята и която бе достатъчно Ренин да блъсне само веднъж, за да се откърти, но преди това той искаше да узнае какво става вътре.

– Не мога да разбера... Не мога да разбера... – въздишаше Ортанз.

– Аз пък май започвам да разбирам – подхвърли Ренин.

Заобиколиха къщата и се притаиха зад дебелия дървета. Ренин се промъкна под един от прозорците на партера.

– Чуйте – каза той, – отвътре се чуват гласове... Идват от онази стая.

Говорът предполагаше, че помещението е осветено. Ренин отстрани растенията, които покриваха затворените кепенци на прозорците, и между два от тях, които не прилепваха плътно, съзря светлина.

Вкара внимателно острието на ножа си в този процепа и го повдигна бавно нагоре, за да откачи вътрешната кука. Кепенците се отвориха, но тежки платнени пердета закриваха плътно прозореца отвътре.

– Искате да се качите на перваза ли? – прошепна Ортанз.

– Да, и да изрежа едно от стъклата, защото може да се наложи да насоча револвера в лицето му.

Той изпълзя много предпазливо и се изправи на прозореца. С една си ръка стискаше револвера, а с другата елмаз.

– Виждате ли я? – шепнесе възбудено Ортанз. Ренин залепи чело до стъклото и неволно възкликна смаяно.

– Боже мой – каза той, – не мога да повярвам на очите си!

– Стреляйте! Стреляйте! – настояваше Ортанз.

Вместо това от устата на Ренин се изтръгна едно:

– Дявол да го вземе!

Треперейки цяла, тя също сложи коляното си върху перваза на прозореца. Ренин я подхвана и издигна, за да може да гледа и тя.

– Погледнете.

– Ах! – извика изумена този път тя.

– Е, какво ще кажете? Аз подозирах нещо такова, но чак пък това!

Две лампи без абажур и около двадесет свещи осветяваха един луксозно обзаведен хол, обграден с дивани и постлан с голям персийски килим. Върху един от тези дивани бе полулегнала Роз-Андре. Беше облечена в роклята от ламе, която носеше и във филма „Щастливата принцеса“, която разкриваше красивите ѝ рамене.

Косите ѝ бяха украсени с бижута и бисери.

Далбрек стоеше на колене в краката ѝ върху една възглавничка. Беше облечен в дрехи на ловец и я съзерцаваше в екстаз. Роз се усмихваше щастлива и галеше косата му. Наведе се към него и го целуна – първо по челото, после двамата замряха в страстна целувка. При това очите на отвлечената блажено се притвориха. Каква страстна сцена! Съединени с поглед, с устни, с треперещите си ръце, с Младежкото си желание, тези две същества очевидно се обичаха с пламенна, луда любов. Чувстваше се, че в усамотението и тишината на тази къщурка не ги интересува нищо друго освен техните целувки и нежности.

Ортанз не можеше да отдели погледа си от тази неочаквана гледка. Това ли бе мъжът, който до преди малко подхвърляше тази жена в нещо като танц на смъртта, който имаше вид на човек, който иска да я убие? Това сестра ѝ ли беше наистина? Ортанз не можеше да я познае. Виждаше пред себе си една съвсем друга жена, с една нова хубост и преобразена от едно чувство, за силата на което Ортанз само се досещаше.

– Боже мой – измърмори тя, – колко много го обича. И то такъв човек, нима е възможно?

Ренин се смъкна бавно през прозореца. После се обърна, хвана Ортанз през кръста и я понесе на ръце така, както бе направил това Далбрек с Роз-Андре. Пренесе я през живия плет, постави я под короната на

едно дърво и като потри ръце, каза със смях:

– Това май наистина е смешно, нали? Органз не възрази и той продължи весело:

– Боже мой, какво комично положение, а? Роз-Андре не само е свободна, но и изживява една прекрасна любов. И с кого о, Господи? С един намазан с помада дървар, когото целува непрекъснато..., а ние я търсим на дъното на пещерата или затворена зад девет врати. О, тя сигурно е почувствала ужаса на пленничеството и съм убеден, че първата нощ е била хвърлена полумъртва в онази пещера. Но само една нощ е била достатъчна, за да я укроти, и Далбрек ѝ се е сторил след това очарователен като красивия принц. Само една нощ..., която им е показала, че са родени един за друг, в която са решили да не се разделят. След което са потърсили подслон тук, скрити от целия свят. И какво мислиш е довело Роз-Андре до Кло-Жоли? Меден месец от няколко седмици? Съвсем не! Те и тъй и тъй остават заедно за цял живот. Не, те са решили да тръгнат веднага по-нататък по очарователния и красив път, който са избрали, и са дошли да се подготвят за предстоящите снимки. Нали в „Щастливата принцеса“ Далбрек е постигнал успех, който надхвърля всяко очакване! И ето го бъдещето: Лос Анжелис, Съединените щати, богатство и свобода... И те са решили да не губят нито минута. Веднага да пристъпят към работа. И така, ние ги изненадваме и сами се превръщаме в изумени зрители. Защото попадаме при тях в разгара на една репетиция, когато двамата играят драмата на лудостта и смъртта. Ще ви призная, че в този момент аз вече малко се съмнявам в истинността на тези сцени. Помислих си: не е ли това филмов епизод? Но да предвидя чак такава любовна интрига в Кло-Жоли? О, от това бях твърде далече и аз. Нали и на екрана, и на сцената щастливите принцеси се съпротивляват пред насилниците и накрая или успяват да се спасят, или се самоубиват, за да запазят честта си. Как можех да предположа, че тази тук ще предпочете „позора“ пред смъртта?

Авантюрата несъмнено развеселяваше Ренин и той продължи:

– Не, дявол да го вземе, не по този начин стават нещата във филмите. И това именно ме вкара в погрешния път. Аз имах предвид филма „Щастливата принцеса“ от самото начало и вървях напред, като стъпвах в направените вече от него дири. Ах, този дявол Далбрек, така ни надхитри. Противно на всички правила, Роз-Андре взе, че тръгна по лошия път и ето ти как само за няколко часа жертвата се превърна в най-влюбената от всички принцеси! Ах този хитрец Далбрек! Та той е превъзходен Дон Жуан. Артист! Пътуващ комедиант! И на всичко отгоре и

почтен човек, нежен и предан. Карай! Хвашам се на бас, че ще открият истинския убиец на бижутера Бурке и че това няма да бъде той!

Ренин седна близо до младата жена, помоли я да държи в ръката си електрическото фенерче и на неговата светлина започна да пише, като същевременно произнасяше текста на висок глас:

„До госпожица Роз-Андре.

Госпожице, един приятел ви предупреждава, че полицията издирва господин Далбрек. Причините за това сигурно са ви известни. Засега няма никаква опасност да го открият, тъй като го търсят по десния бряг на Сена, в околностите на Кудебес. Това ви дава възможност да заминете за Западна Франция и се качите небезпокоявани, но поотделно, на параходите за Америка. Оттам Далбрек би трябвало да си направи удоволствието да изплати задигнатата от кинокомпанията сума и всичко малко по малко ще се забрави. С почит...“

– И какво ще правите с това писмо? – запита Ортанз.

– Ще се върна там, ще мушна писмото под вратата на кухнята, ще позвъня и ще си отида.

След няколко минути той вече се върна и потривайки ръце, каза:

– Свърши се..., звъннах..., отвори се и видях отдалече, че писмото бе прибрано. Сега нека сами се погрижат за себе си по-нататък.

В девет часа Ортанз и Ренин тръгнаха за Кудебес.

– Нищо не открих – съобщи Ренин на инспектор Морисо, – мога да ви дам само едно сведение: Далбрек сигурно ще замине за Германия. Ще се интересувам и по-нататък от този въпрос и ще ви държа в течение. Но що се отнася лично до мен, мисля, че почти загубих надежда.

– И аз не се надявам вече – поклати глава Морисо. Вечерта, в автомобила, който ги връщаше в Париж.

Ортанз и Ренин мълчаха. После той заговори с весел глас.

– Всъщност в началото схванах правилно нещата, излягах се впоследствие при развързката. Нямахше нужда да се мобилизира полицията! Но какво да направя, не мога винаги да ви предлагам авантюри, в които успявам да разгадая всичко веднага и изцяло, но и тези са също добри, тези, които ви вълнуват, Ортанз..., карат ви да плачете... и ви задържат при мен.

Ортанз премигна с овлажнени очи. За първи път той правеше алюзия между преживяната сантиментална авантюра и крехките връзки,

които все повече ги съединяваха след всяка нова задача, след която се впускаха. Страстната фигура на сестра й, видението на тази любов я бяха смутили и близостта с този необикновен човек, който подчиняваше събитията на волята си и като че ли си играеше със съдбата на тези, които преследва или защитава, вече я караха да се чувства слаба и неспокойна. Отначало го бе приела за враг, от когото трябва да се брани, после за учител, а сега все повече го приемаше за приятел, който я смущава и я изпълва с очарование и съблазън.

V

СЛУЧАЯТ С ЖАН-ЛУИ

Това се случи с такава бързина, че Органз остана смаяна. Двата се разхождаха по моста над Сена, когато един женски силует прескочи парапета и се хвърли в реката. Настъпи голяма тревога. От всички страни се чуваха викове. Изведнъж Органз хвана ръката на Ренин.

– Какво сте намислил? Да не вземете да се хвърлите след нея!... Забранявам Ви...

Но в ръцете ѝ вече бе останало само палтото на нейния компаньон и Ренин се бе озовал с един скок в реката...

После за известно време тя не можа да види нищо. Увлечена от тълпата, едва няколко минути по-късно достигна до самия бряг на реката и видя как Ренин се изкачваше по една стълба, носейки на ръце млада жена, чиито черни коси бяха прилепнали около посинялото ѝ лице.

– Не е умряла – извика той. – Бързо в аптеката..., но няма опасност за живота ѝ.

Той предаде бързо младата жена на двама стражари, разблъска наобиколилите го журналисти, които искаха да узнаят името му, и като дръпна свършено омаломощената от вълнение Органз в едно такси, извика на шофьора:

– Карай!

– Уф – обърна се вече зад завоя към нея той, – още една баня! Какво да се прави, мила приятелко, това е по-силно от мен. Видя ли някой от себеподобните ми да се хвърля в реката, веднага се хвърлям и аз. Изглежда в мен има някакъв атавизъм – нещо наследствено от далечните ни прадеди.

Стигнаха до дома му и Ренин отиде да се преоблече. Органз остана да го чака в автомобила. Когато се върна, нареди на шофьора:

– Улица „Гилсит“!

– Къде отиваме? – запита Органз.

– Да проверим какво става с младата дама.

– Значи знаете адреса ѝ?

– Да, успях да го прочета върху гривната, а също така и името ѝ: Женевиев Еймар. Сега отиваме там. О, не за да приемам благодарности. Не. Просто от обикновено любопитство... Макар и може би излишно. Спасявал съм поне дузина млади удавници. Мотивите им са почти

винаги едни и същи: любовна мъка и при това почти всеки път породена от най-обикновена нещастна любов. Впрочем, ще имате и сама възможността да видите това, скъпа приятелко.

Когато пристигнаха до къщата на улица „Гилсит“, лекарят току-що излизаше от апартамента, в който г-ца Еймар живееше заедно с баща си. Младата госпожица, уведоми ги слугинята, се чувствала вече далеч по-добре, отколкото можеше да се предполага, и сега спяла. Ренин се представи като спасителя на Женевиев и изпрати визитната си на бащата, който изтича с разтворени ръце и сълзи на благодарност в очите.

Беше слабичък възрастен човек, който веднага, без да чака да го разпитват, заразкава с покрусен от тъга глас.

– Това е за втори път, господине! Преди седмица се опита да се отрови. Нещастното дете! Живота си бих дал за нея, но тя само повтаря: „Не искам да живея! Не искам да живея!“ Ето как отговаря на всичките ми молби... Ох, страхувам се, че пак ще се опита. Какъв ужас! Да се самоубие моята малка Женевиев! И защо, Боже мой!...

– Да, защо? – настоя Ренин. – Сигурно пропаднала женитба.

– Така е – развален годеж... А милото ми дете е толкова чувствително!...

Ренин го прекъсна. От момента, когато човечецът започна да разказва интимните си проблеми, не трябваше да губи време в излишни приказки и използвайки създадения си вече пред него авторитет, предложи:

– Уважаеми господине, искате ли да разгледаме положението по-системно? Госпожица Женевиев беше ли сгодена?

Господин Еймар не се поколеба в отговора си:

– Да.

– От кога?

– От тази пролет. Докато прекарвахме великденските празници в Ница, се запознахме с Жан-Луи д'Ормивал. След като се завърнахме, младежът, който живееше главно с майка си и леля си, пристигна в Париж и се установи на квартира в нашия квартал. С Женевиев се виждаха всеки ден. Ще си призная, лично на мен Жан-Луи Вобoa не ми беше особено симпатичен.

– Извинете – забеляза Ренин, – преди малко го нарекохте Жан-Луи д'Ормивал.

– Той се нарича и така.

– Значи има две имена?

– Не зная. В това също има някаква загадка.

– А той под какво име ви се беше представил?

– Жан-Луи д'Ормивад.

– А Жан-Луи Вобоа?

– Така е бил представен пък на дъщеря ми от някакъв господин. Но Вобоа или д'Ормивал, струва ми се, не е толкова важно. Това лято край морето и после тук той не се отделяше от нея. Но после, миналия месец, когато си замина у дома, за да се договори с майка си и леля си за сватбата, изведнъж дъщеря ми получи ето това писмо:

„Женевиев, има много пречки, които възпрепятстват нашето щастие.

Отказвам се от бракосъчетаването ни с голямо отчаяние.

Обичам ви повече от всякога. Сбогом!

Простете ми.“

Скоро след получаването на това писмо дъщеря ми се опита за първи път да се самоубие.

– На какво се дължи тази внезапна раздяла? Нова любов или някоя стара приятелка?

– Не вярвам, господине. Но в живота на Жан-Луи, според дълбоко то убеждение на дъщеря ми, има някаква мистерия, или по-точно цяла поредица от мистерии, които му пречат и го преследват. Лице, измъчено като неговото, не съм виждал никога. Още от първия миг почувствах в него голяма мъка и тъга, и което бе най-странното, те се появяваха най-силно в миговете, когато се отдаваше на любовта си с най-голямо доверие.

– Впечатленията ви вероятно са се потвърдили и от някои други подробности, от някои неща, аномалията на които ви е направила впечатление? Това двойно име например..., не сте ли му задавали такъв въпрос?

– Да, питал съм го на два пъти. Първия път ми отговори, че леля му го наричала Вобоа, а майка му д'Ормивал.

– А втория?

– Тогава ми каза, че майка му го наричала Вобоа, а леля му д'Ормивал. Обърнах му внимание върху това и той така се изчерви, че повече не настоявах за отговор.

– Далече ли живее от Париж?

– В самото сърце на Бретан... Къщата Елсевен е на осем километра от Карекс.

Ренин замълча. Обмисляше всичко това няколко минути, после тръсна глава и каза на стареца:

– Не бих желал да безпокоя г-ца Женевиер, но повторете й точно това, което ще ви кажа: „*Женевиер, господинът, който те спаси, ще направи дори и невъзможното, но в срок от три дни ще доведе годеника ти тук. Напиши една записка до Жан-Луи, която този господин ще му предаде.*“

Старецът го изгледа смаян. Той промълви:

– Боже мой! Нима е възможно!... Бедната ми дъщеря, ще бъде спасена от смъртта... и ще бъде щастлива?

И той добави с глас, който едва се чуваше и същевременно бе много засрамен.

– О, господине, действайте бързо, защото поведението на дъщеря ми ме кара да подозирам, че тя е забравила някои свои задължения и няма да може да преживее позора..., който скоро ще стане публично достояние.

– Мълчете, господине – предупреди го Ренин. – Има думи, които не трябва да се произнасят.

...Същата вечер Ренин и Ортанз отпътуваха с влака за Бретан.

В десет часа преди обед пристигнаха в Карекс, където Ренин се позраходи, докато Ортанз си почине. В дванадесет и половина, след като обядваха, двамата се качиха в автомобила, който им бе заел един известен в околността човек.

– Нещо сте бледа, мила приятелко – забеляза усмихнато Ренин, докато слизаха пред градината на Елсевен.

– Признавам – промълви Ортанз, – че тази история ме развълнува твърде много. Едно младо момиче, което два пъти посяга на живота си... Каква смелост е била необходима за това... Затова се страхувам...

– От какво се страхувате?

– Че няма да успеете. Не ви ли тревожи това?

– Мила приятелко – отговори той, – сигурно ще се учудите, ако ви кажа, че се чувствам по-скоро весел.

– Но защо?

– Не зная. Имам чувството, че в основата на случая, който толкова ви тревожи, има нещо комично д'Ормивал... Вобoa... това намирисва на нещо смешно. Повярвайте ми и бъдете хладнокръвна. Впрочем, вече сме на самото място. Ще дойдете ли с мен?

Двамата прекрачиха главния вход на имението, който бе отбелязан с два дървени кола. На единия беше изписано името на г-жа д'Ормивал,

а на другия това на г-жа Вобоа. На всеки от тях бе окачена отделна портичка с отделна пътека, която водеше към старо прихлупено жилище, разделено на две крила, пред които свършваха и пътеките.

Очевидно наляво живееше г-жа д'Ормивал, а надясно г-жа Вобоа.

Силна глъчка накара Ортанз и Ренин да спрат. Ослушаха се. Гласовете бяха два – остри и бързи, и те се караха. Разправията идваше откъм прозорците на партера, който беше на нивото на самата земя и бе обрасъл целият с лози и бели рози.

– Повече не бива да се приближаваме – каза Ортанз. – Не е прилично да се подслушва, а те, струва ми се, говорят за свои интимни тайни.

– Затова имаме още по-голямо основание да го направим. Подслушването в този случай е наш дълг. Нали сме дошли именно да научим нещо. Внимавайте, и макар и да вървим право напред, тези, които се катрат, няма да ни забележат, тъй като са прекалено заети с друго.

И наистина, шумът от караницата не утихваше. Когато приближиха отворения прозорец, който бе недалеч от входната врата, те можеха да наблюдават и слушат каращите се, скрити удобно сред лозите и розите. Бяха две стари дами, които крещяха с всички сили една срещу друга и се заканваха със свити юмуци.

Стояха в предната част на една обширна столова, масата в която още не беше разтребена, а зад нея седеше един младеж, вероятно Жан-Луи, пушеше спокойно лула и четеше вестник, без да обръща внимание на разправията между двете домакини.

Едната от тях бе слаба и висока, облечена в рокля от тъмна коприна, с много руса на едри букли коса и застаряло вече лице. Другата още по-слаба, но съвсем ниска на ръст, се тресеше под домашната си роба от док и блещеше разкривеното си от злоба червено лице.

– Никаквица такава! – крещеше тя. – Няма друга като вас – толкова зловна и при това крадлива.

– Аз да съм крадла? – ръмжеше другата.

– Ами оня случай с десетте патици, по десет франка едната? Това не е ли кражба?

– Млъкнете, голтачка такава. Кой задигна банкнотата от петдесет франка от тоалетната ми масичка? О, Боже мой, да живееш с такава мръсница!

Другата подскочи от обида и се обърна към младежа.

– Е, Жан, значи оставяш тази злоба, твоята д'Ормивал, да ме обижда?

Високата изкрещя още по-бясно:

– Аз злоба? Чуваш ли я, Луи? Виж я тая твоя Вобoa с ариите и на дърта кокошка! Накарай я да млъкне най-после!

Изведнъж Жан-Луи тресна толкова силно с юмрук по масата, че чииите подскочиха, и произнесе:

– Оставете ме и двете на мира. Умопобъркани бабички!

Сега те и двете се нахвърлиха веднага върху него, обсипвайки го с обиди.

– Подлец!... Долен тип!... Лъжец!... Син на негодница!... И самият ти си негодник...

Обидите се сипеха върху младежа като дъжд. Запушил ушите си, той излезе иззад масата. Имаше вид на човек, който не може да се сдържа повече и е готов да се нахвърли върху тях с юмруци.

Ренин прошепна:

– Какво ви казах? В Париж е драмата, а тук е комедията. Е, хайде, да влезем.

– Сред тези побеснели хора? – възрази Ортанз.

– Именно.

– И все пак...

– Не сме дошли тук само за да шпионираме, а и да действаме. Без маски ще ги видим още по-добре.

Ренин тръгна с твърди крачки към вратата, отвори я и влезе в стаята, последван от Ортанз.

Появяването им ги смая. Двете, почервенели и треперещи от злоба жени, изведнъж млъкнаха. Жан-Луи се изправи преbledнял като платно.

Възползувайки се от объркването им, Ренин веднага заговори.

– Разрешете да ви се представя: принц Ренин, а това е г-жа Даниел... Ние сме приятели на г-ца Женевиев Еймар и идваме от нейно име... Ето това нейно писмо е до вас, господине.

Жан-Луи, смутен и без това от появяването им, чувайки името на Женевиев, се обърка съвсем. Без да схваща какво говори, но само и само за да отвърне на учтивостта на Ренин, той се опита на свой ред да представи двете странни дами и произнесе тази смешна фраза:

– Г-жа д'Ормивал, моята майка... г-жа Вобoa, майка ми...

Настъпи неловко мълчание. Ренин се ръкува с дамите, но Ортанз не знаеше на коя от двете да подаде най-напред ръка, на майката д'Ормивал или на майката Вобoa.

Неочаквано вместо към нея и г-жа д'Ормивал, и г-жа Вобoa обаче протегнаха едновременно ръце към писмото, което Ренин подаваше на Жан-Луи. При това и двете като по команда отново забръщолевиха:

– Г-ца Еймар... си придава важност! Тя се осмелява... Тогава Жан-Луи, възвърнал отчасти хладнокръвието си, сграбчи майка си д'Ормивал и я изблъска през лявата врата, а след това майка си Вобоа през дясната. После, връщайки се при двамата посетители, отвори плика и зачете шепнешком:

„Жан-Луи, моля ви да приемете приносителя на това мое писмо. Имайте пълно доверие в него. Обичам Ви. Женевиев.“

Жан-Луи беше малко тромав на вид. Лицето му, силно почерняло от слънцето, слабо и костеливо, действително отразяваше меланхоличност и лош шанс, както го бе описал и бащата на Женевиев. Тъгата бе сложила своя отпечатък както върху измъчените му черти, така и върху скръбния му и безпокоен поглед.

Той заповтаря името на Женевиев, оглеждайки се разсеяно наоколо, незнаейки какво поведение да възприеме. Изглеждаше като човек, който иска да даде някакви обяснения, но не намира сили. Намесата го беше разстроила като неочаквано наказание, срещу което той не знае как да се брани.

Ренин почувства, че противникът капитулира още при първия пристъп. В течение на няколко месеца той беше водил такава борба и толкова много беше страдал, че бе останал без сили и вече не мислеше да се защитава. А и можеше ли да направи нещо такова, след като тези хора бяха проникнали вече в света на неговото непоносимо съществуване.

Ренин предприе настъплението си, без да му даде възможност да се опомни.

– Господине – каза той, – откакто сте съобщили на Женевиев Еймар, че скъсвате с нея, тя е направила два опита да се самоубие. Дойдох при вас, за да ви попитам дали смятате нейната близка и неминуема смърт за единствена развръзка на любовта Ви.

Жан-Луи се строполи върху един стол, като притисна главата между ръцете си.

– Боже мой – изстена той, – тя се е опитала да се самоубие... О, нима е възможно?

Ренин веднага продължи:

– Уверявам Ви, господине, че е във ваш интерес да ни се доверите. Ние сме приятели на Женевиев. Обещали сме да ѝ помогнем. Затова ви моля да не се колебаете повече.

– Нима бих могъл да се колебая – възкликна омаломощен Жан-Луи – след всичко това, което ми съобщихте и след всичко това, което токущо видяхте и чухте тук? Условиата, в които живея, вече не са тайна за

вас. Какво да ви разкажа, за да разберете напълно моето положение? Има само още една тайна, която трябва да разкриете и пред Женеви-ев..., една смешна и съмнителна тайна, която ще й даде възможност да разбере, защо не съм се върнал при нея... и защо нямам право да напра-вя това.

Органз погледна Ренин с нямо учудване. Двадесет и четири часа след чутото от бащата на Женеви-ев той научаваше почти по същия на-чин и тайните на Жан-Луи. Двамата мъже сякаш по поръчка правеха своите изповеди за цялата тази странна история.

Жан-Луи подаде стол на Органз. Седнаха и младежът, без да го мо-лят повече, изпитвайки дори някакво успокоение, започна своята изповед:

– Не се учудвайте, господине, ако ви се стори, че разказвам истори-ята си с известна ирония, защото тя наистина е смешна и сигурно и вие ще се смеете, когато я чуете. Съдбата често се подиграва с хората по толкова невероятен начин, че човек би могъл да си помисли, че цялата глупава действителност е измислица, съчинена от някоя умопобъркана или пияна глава. Впрочем преценете сами:

Преди двадесет и седем години къщата д'Елсевен, която тогава се е състояла само от сегашната централна част, е била обитавана от един възрастен лекар, който, за да подпомогне недостатъчните си доходи, приемал понякога по някой и друг курортист на пансион. Така прекара-ла веднъж лятото тук и г-жа д'Ормивал, а през следващото лято и госпо-жа Вобoa. И се случило тъй, че тези две жени, които дори не се познава-ли, загубили почти едновременно съпрузите си – първият морски капи-тан, а вторият – търговски агент. При това в същото време и двете вдо-вици били бременни. И понеже живеели на село в отдалечени от града места, пак едновременно писали на доктора, че ще дойдат у дома му, за да родя под неговите грижи.

Лекарят се съгласил и през есента двете госпожи пристигнали поч-ти едновременно. Предоставени им били двете стаи зад тази, в която се намираме, и докторът ангажирал дори жена, която да се грижи специал-но за тях и която спяла тук. Всичко вървяло добре. Жените се запознали и дори се сприятелили. Решили, че и двете ще родят момчета и дори оп-ределили и имената: Жан и Луи.

Но една вечер лекарят бил извикан за консултация при болен и за-минал за там с файтон заедно със слугата си. Преди да тръгне, предуп-редил, че няма да може да се върне по-рано от следващия ден. Тъй като господарят отсъствувал, слугинята – едно младо момиче, също решила

да се види с любовника си и изчезнала от къщата. Наведнъж станали толкова много случайности, че съдбата просто не могла да не се възползва от тях с бясна злоба. Към полунощ г-жа д'Ормивал почувствала болки. Г-ца Бусиньол, която била натоварена да се грижи за двете жени, имала известни познания по акушерство и първоначално не се смутила, но когато след около час същото нещо сполетяло и г-жа Вобoa, драмата или по-скоро трагикомедията започнала. Двете родилки пиштели и се гърчели всяка в своята стая и г-ца Бусиньол се чудела на коя от двете по-напред да помага. Отчаяна, тя отворила прозореца и започнала да вика на помощ доктора, но след като никой не се появил, коленичила и започнала да се моли да ѝ помогнат Господ бог и Света Богородица.

През това време най-напред г-жа Вобoa дала живот на едно момченце, което г-ца Бусиньол, идвайки на себе си, отнесла бързо в тази зала, окъпала го и го поставила в люлката, която била вече приготвена за него.

Госпожа д'Ормивал обаче пишяла от болки и госпожицата трябвало да се погрижи и за нея. Същевременно новороденото посинявало от пишци, като животно, което колят, а майка му, прикована на кревата в стаята си, принадлежала от ужас. Прибавете към това и неудобствата от безпорядъка, паниката и тъмнината и ще си представите картината. В цялата къща имало само една лампа, която скоро останала без газ, свещите постоянно гаснели от вятъра и ще разберете, че г-ца Бусиньол наистина имало защо да се обърка съвсем. Едва към пет часа, след поредица от трагични инциденти, тя най-после донесла тук и малкия д'Ормивал, когото също трябвало да къпе и повива, и го сложила в люлката. Веднага обаче трябвало да тича пак – този път при г-жа Вобoa, която била дошла на себе си, после при г-жа д'Ормивал, която на свой ред пък решила да губи съзнание.

Когато г-ца Бусиньол най-после се отървала от майките и съсипана от умора и със силно главоболие се върнала при новородените, изпаднала в още по-голям ужас. Установила, че ги е повила със съвсем еднакви пелени и ги е поставила едно до друго, в една и съща люлка! Така вече не знаела кой е Луи д'Ормивал и кой Жан Вобoa. Но това не било всичко. За да придобият събитията наистина трагичен оттенък, съдбата нанесла и последния си удар – когато съсипаната жена повдигнала едното от тях, констатирала, че ръцете М'у са ледени и че вече не диша. Било мъртво. Кое било мъртвото и кое живото естествено вече не можела да знае.

Три часа по-късно лекарят намерил двете жени съсипани и

подлудени, а г-ца Бусиньол се влачела полумъртва между креватите им, за да измоли прошка. Предлагала мен, останалия жив, ту на едната, ту на другата, и двете по ред ту ме целували, ту ме отблъсквали. Защото никой вече не знаел кой съм – синът на вдовицата д'Ормивал и починалия морски капитан или синът на г-жа Вобoa и починалия търговски агент? Нямамо никакъв белег, по който да се установи това.

Лекарят помолил тогава всяка една от двете ми майки да пожертват поне от юридическа гледна точка правата си да бъде записан под едно от двете имена: Луи д'Ормивал или Жан Вобoa. Те обаче отказали категорично.

– Защо Луи д'Ормивал, ако е Жан Вобoa? – възразявала едната.

– Защо Жан Вобoa, ако е Луи д'Ормивал – отговаряла другата.

Тогава г-н докторът предложил Соломоново решение и аз съм бил записан под името Жан-Луи, син на неизвестни родители.

Принц Ренин слушаше цялата тази умопомрачителна история с каменна физиономия, но Ортанз все повече попадеше под влияние на комизма на създалото се положение и с приближаването на развръзката сдържаше с все по-голяма мъка смеха си. Това не убягна от погледа на младия мъж и тя се почувства в едно особено и твърде неловко състояние.

– Извинете ме – хленчеше Ортанз с просълзени неясно от какво очи, – извинете ме, това действа на нервите. – И тя, правейки трагични гримаси, хапеше устни, за да не се разкикоти с глас.

Жан-Луи отговори тихо и без огорчение.

– Не се извинявайте, госпожо, сам зная, че моята история е от тези, които предизвикват смях и сам аз най-добре разбирам цялата й комичност и абсурдност.

Отстрани всичко това изглежда смешно. Но, повярвайте ми, действителността съвсем не е такава. Всъщност от самото си раждане аз се намирам в едно ужасно положение. Преди малко част от него видяхте сами. Двете ми майки, от които нито една не е сигурна, че ми е такава, и същевременно нито една от тях не е сигурна, че не ми е майка, са се залепили за мен като репей и всяка разсъждава така: Жан-Луи може би ми е чужд, но може да е и мое дете, моя кръв. И всяка една от тези две жени обича прекалено силно това дете и двете си го оспорват в бяс. И най-лошото, те се намразват помежду си до смърт. Различни по характер и по култура, принудени да живеят заедно, понеже никоя не иска да се откаже от радостите на своето възможно майчинство, те живеят като врагове, които нищо не е в състояние да помири. И в тази атмосфера на

неугасваща злоба аз отраснах, на тази омраза ме учеха и едната, и другата. Ако детското ми сърце, жадно за милувка, ме теглеше към едната от тях, другата ми се заканваше с презрение и отвращение. В тази къща, която купиха след смъртта на стария лекар и към която пристроиха двете крила, аз бях едновременно техният ежедневен палач и тяхна всекидневна жертва. Едва ли има друго човешко същество, което да е страдало повече от мен.

– Трябва да ги напуснете! – възкликна Ортанз, която вече не се смееше.

– Никой не напуска майка си – поклати глава Жан-Луи, а едната от тези две жени е моята майка. Също както никоя майка не изоставя сина си, а всяка от тях вярва, че сигурно съм неин син. Ние тримата сме свързани един с друг така, както понякога едно общо престъпление обвързва престъпниците – със страданието, със съмнението, но също така и с надеждата, че истината в полза на един или друг все някога ще блесне. И ние продължаваме да бъдем тримата заедно, да се обиждаме и си натякваме един на друг за нашия погубен живот. Какъв ад, но как да се спасим? Неведнъж съм се опитвал, но напразно. Скъсаните връзки скоро се възстановяваха отново. Това лято пак, увлечен от любовта на Женевиев, исках да се отърва от този пъкъл и се опитах да убедя двете жени, които едновременно наричам мамо, но се натъкнах първо на техните молби, после на тяхната внезапна злоба срещу бъдещата ми съпруга... срещу тази чужда жена, която трябваше да им наложа... и отстъпих... Какво би правила тук Женевиев между г-жа д'Ормивал и г-жа Вобoa? Имах ли правото да я пожертвам?

Жан-Луи, който постепенно се бе разчувствал, произнесе тези последни думи с твърд и категоричен тон, сякаш искаше да оправдае поведението си със законите на съвестта и чувството за дълг. В действителност и Ренин, и Ортанз не се заблуждаваха ни най-малко – Жан-Луи беше слаб, неспособен да се противопостави срещу абсурдното положение, в което се намираше и от което страдаше още от най-ранните си детски дни – откакто бе започнал нещо да разбира. Всичко това му се бе наложило като непоправимо и окончателно и той го понасяше като тежък кръст, който не може да бъде захвърлен, но от който същевременно се срамуваше. Пред самата Женевиев първоначално той бе мълчал от страх да не стане смешен, а после, завърнал се в своя затвор, бе заживял в него пак по старому, по навик и от слабост.

Младежът седна пред писалищната маса и написа бързо едно писмо, което подаде на Ренин.

– Бихте ли приели задължението да предадете тези няколко думи на г-ца Еймар – попита той, – и я помолите още веднъж да ми прости.

Ренин не помръдна, но тъй като Жан-Луи продължи да настоява, взе писмото и го скъса.

– Какво значи това? – запита младежът.

– Това значи, че не се ангажирам с никаква мисия.

– Но защо?

– Защото вие ще дойдете заедно с нас.

– Аз?

– И утре ще бъдете при г-ца Еймар, за да ѝ направите предложение за женитба.

Жан-Луи изгледа Ренин с поглед, в който се чувстваше оттенък на презрение. Мислеше си: „Този господин така и не разбра нищо от историята, която му разказах“.

Ортанз приближи до Ренин.

– Но кажете му, че Женевиев се е опитала да се самоубие и че ще се самоубие непременно наистина.

– Няма смисъл. Събитията ще се развият така, както пожела аз. Само след час-два ние тримата ще заминем заедно, а утре той ще направи и предложението.

– Вие говорите с определена сигурност!...

– За да говоря така, имам мотиви. Ще ви кажа само един единствен, но който е достатъчен, ако наистина искате да ми помогнете в издирванията.

– Издирванията ли... на какво? – запита Жан-Луи.

– С цел да установим, че историята ви не е съвсем точна.

Жан-Луи възрази:

– Моля ви да ми повярвате, господине. Не съм произнесъл нито дума, която да не отговаря на чистата истина.

– Може би не се изразих правилно – продължи Ренин ласкаво. – Вие наистина не сте казали нито дума, която да не е в съгласие с това, което вярвате, че е самата истина. Но тази истина не е и не може да бъде такава, каквато вие вярвате, че е.

Младият мъж скръсти ръце.

– Във всеки случай, господине, не смятате ли, че вероятността аз да я познавам по-добре от вас е по-голяма от обратната?

– Защо смятате така. Това, което е станало през онази трагична нощ, е съобщено и на вас от трето лице. Вие нямате никакви доказателства, че нещата са се развили точно така, г-жа д'Ормивал и г-жа Вобоа

също.

– Доказателства за какво? – възкликна нетърпеливо Жан-Луи.

– За грешката, която е станала в онази нощ.

– Как така? Но това е абсолютно сигурно! Двете деца са били поставени в една и съща люлка, без какъвто и да било знак, който да ги отличава едно от друго. Пазачката не е могла да знае...

– Това е само версията, която тя разказва – прекъсна го спокойно Ренин.

– Версия, която разказва? Но вие обвинявате тази жена, господине.

– Не я обвинявам.

– Как не я обвинявате – обвинявате я в лъжа. Да лъже? Но защо? Тя не е имала никакъв интерес и нейните сълзи, нейното отчаяние... всичко потвърждава нейната откровеност. После и двете майки са били там..., те са я видели как плаче..., те са я разпитвали... И после, повтарям пак, какъв интерес би могла да има тя да преиначава истината?

Жан-Луи беше много възбуден. Г-жа д'Ормивал и г-жа Вобоя, които без съмнение бяха подслушвали зад вратата, сега влязоха в стаята и вече смаяно бръщолеха:

– Това не е възможно... Не... това не е възможно. Оттогава сме я разпитвали стотици пъти. Кажете съображенията си, поради които се съмнявате в тази неоспорима истина?

– Тази истина просто не е правдоподобна – заяви Ренин, повишавайки тон и подчертавайки ядосано фразите си с удари с юмрук по масата. – Не, събитията не са се развивали така! Съдбата няма такава рафинирана жестокост и случайностите не идват една след друга с такава чудовищна последователност. Невероятна случайност е, че точно през същата нощ, в която и докторът, и слугата, и слугинята били излезли от къщата, едновременно и двете жени получили родилни болки, и едновременно родили двама сина. Дори без да прибавям към това още ред изключителни събития: лампи, които не горят, и свещи, които угасват, това е хиляди пъти невероятно. Не е допустимо и една акушерка да сбърка това, което е най-важното в нейната професия. Колкото и претрупана да е от работа тя и колкото и притеснена да е от непредвидени обстоятелства, у нея винаги се запазва инстинктът, който няма да й позволи да сложи двете деца заедно, и то така, че после да не знае как да ги различи. Дори да допуснем, че ги е поставила едно до друго, пак първото е сложила отляво, второто отдясно, или обратното. Дори и да са повити с еднакви пелени, пак има някаква дребна подробност, която би ги отличавала, която паметта ѝ ще отбележи и после възпроизведе, без да е

необходимо много-много да мисли. Да стане такава поредица от грешки? Изключено! Да не могат да се различат децата? Лъжа! В сферата на условностите всичко може да се приеме за възможно – да се измислят какви ли не фантазмагории, да се съгласуват всички противоречия, но в реалността винаги има една неподвижна точка, една брънка от веригата, около която се групират всички събития, следвайки своя логически ред. Затова твърдя най-категорично, че г-ца Бусиньол не е могла да се излъже относно идентичността на децата.

Ренин произнесе всичко това с такава увереност, сякаш бе присъствал на станалото през онази нощ. Убедеността му бе толкова силна, че разколеба увереността на тези, които не се бяха съмнявали в достоверността на тази история повече от четвърт век.

Двете жени и техният син се притискаха в него, отрупвайки го с въпроси.

– Но значи, според вас, тя знае?... Тя може да си спомни?...

Ренин се поправи:

– Не произнасям окончателно присъдата си. Твърдя само, че в нейното поведение през онези часове има нещо, което противоречи както на собствените ѝ думи, така и на самата истина. Цялата тази неприемлива мистерия, която тежи върху трима Ви, произтича само от минутна невнимателност. Според мен тя знае как стоят нещата. Аз твърдя само това.

Жан-Луи възнегодува. Искаше му се да се изплъзне от властта на този човек.

– Да, но това го твърдите вие... – каза саркастично той.

– Така е било – подчерта категорично Ренин. – Не е необходимо да се присъства на определена случка, за да се разбере тя. Разумът и интуицията ни дават доказателства, не по-малко съкрушителни от самите факти. Акушерката Бусиньол крие някаква тайна, която ние не знаем.

С дрезгав глас Жан-Луи, заеквайки каза:

– Тогава да побързаме! Тя живее в Карекс!... Можем да я извикаме.

Една от двете майки веднага възкликна:

– Отивам да я доведа.

– Не – възрази Ренин. – Не трябва да ходи никой от вас тримата.

Ортанз предложи:

– Съгласен ли сте да отида аз? Ще взема автомобила и ще убедя жената да дойде с мен тук. Къде живее тя?

– В центъра на Карекс – обясни Жан-Луи, – има едно малко дюкянче. Шофьорът ще ви го покаже... Г-ца Бусиньол... Я познават всички.

– Но най-важното, мила приятелко, не я предупреждавайте за нищо. Ако се безпокои, толкова по-добре. Но не бива да знае защо я викаме. Това е необходимо, ако искаме да успеем.

Органз тръгна. Измина около половин час в напрегнато мълчание.

Ренин се разхождаше из залата, в която красивите старинни мебели, скъпите килими и изящните подвързии на книги показваха, че Жан-Луи има добър вкус. Това помещение беше наистина негово. През полуотворените към страничните малки апартаменти врати се забелязваше лошият вкус на двете майки. Ренин приближи до младежа и пошепна:

– Богати ли са?

– Да.

– А вие?

– Прехвърлиха ми тази къща заедно с околните земи. Всичко това осигурява предостатъчно моето съществуване.

– Те имат ли роднини?

– Имат сестри – и едната, и другата.

– Следователно могат да отидат да живеят при тях, нали?

– Да, и вече са обмисляли тази възможност. Но... господине... не е там въпросът... Страхувам се, че вашата намеса ще бъде безрезултатна. Заявявам ви още веднъж...

Шумът от пристигналия автомобил прекъсна думите му. Двете жени скочиха и бяха готови да започнат да разпитват акушерката веднага, но Ренин каза повелително:

– Оставете на мен да говоря с нея и не се учудвайте на начина ми на действие, колкото и необикновен да ви се види. В случая не трябва само да ѝ задаваме въпроси, а да я изплашим, за да я слоим. След като се обърка, тя няма да може да обмисля всичко, ще започне да греша и после вече ще проговори.

Автомобилът направи завой и спря пред прозорците.

Органз скочи и протегна ръка на една възрастна жена с боне на главата, кадифен черен корсаж и дебела тъмна пола.

Новодошлата бе с остри черти на лицето и изпъкнали зъби. Тя пристъпи страхливо и смаяно в тази зала, от която докторът я бе изгонил някога, и с несигурност в гласа попита:

– Какво има, г-жа д'Ормивал? Добър ден, г-жа Вобoa. Жените не отговориха. Ренин се приближи към нея и строго и натъртено каза:

– Какво ли, госпожице Бусиньол? Ей сега ще ви го съобща. Но преди това искам да ви предупредя, че искаме от вас да преценявате правилно всяка моя, а и всяка своя дума.

В този миг имаше вид на съдебен следовател, за когото виновността на лицето, което разпитва, е вече доказана.

И той формулира нещата така:

– Госпожице Бусиньол, натоварен съм от парижката полиция да установя истината по една драма, която се е разиграла тук преди двадесет и седем години. В нея вие сте играли главната роля и сте скрили истината. Аз съм тук, за да събера доказателства за това, защото поради вашите фалшиви показания гражданското състояние на едно от децата, родено през тази нощ, не е ясно. В тази област неверните показания се считат за престъпление, което според законите се наказва. Следователно, ще бъда принуден да ви отведа в Париж, където в присъствието на вашия адвокат ще бъдете подложена на сериозен разпит.

– В Париж?... разпит... мой адвокат...? – изохка г-ца Бусиньол.

– Налага се да потърсите такъв, госпожице, тъй като може да бъдете и арестувана. Възможно е обаче... – натърти Ренин, – ако вие още сега направите пълни самопризнания, които да поправят последствията от вашата грешка, това да ви се размине.

Старата жена се бе разтреперила цялата. Зъбите й тракаха от ужас. Очевидно бе неспособна вече да се съпротивлява.

– Готова ли сте да признаете всичко? – запита Ренин. Но тя все пак се опита да отрича.

– Нямам какво да призная, тъй като нищо не съм извършила.

– Тогава заминаваме – каза решително той.

– Не, не, моля Ви. Ах, добри ми господине, моля Ви... – захленчи изведнъж тя.

– Готова ли сте тогава?

– Да – отвърна тя с въздишка.

– Добре, но незабавно, тъй като не искам евентуално да изпуснем влака. До заминаването му няма много време. Затова тази работа трябва да се изясни още сега. Иначе при най-малко колебание от ваша страна ще ви отведа. Съгласна ли сте? А сега говорете направо – без предисловия и извъртания.

Ренин посочи Жан-Луи:

– Чий син е господинът? На г-жа д'Ормивал?

– Не.

– На г-жа Вобoa?

– Не.

Настъпи напрегнато мълчание.

– Обяснявайте тогава – заповяда Ренин, поглеждайки заплашително

часовника си.

Изведнъж г-ца Бусиньол падна на колене и замърмори с толкова тих и смутен глас, че всички трябваше да се наведат към нея, за да чуят думите ѝ.

– Тогава през нощта дойде един господин. Той донесе едно новородено дете, което искаше да повери на лекаря. Понеже него го нямаше, той остана да го чака цялата нощ, и той направи всичко.

– Какво точно направи? – настоя Ренин. – Какво се случи тогава?

Той беше хванал бабичката за двете ръце и не я изпускаше от повелителния си поглед. Жан-Луи и двете майки също се бяха навели над нея нетърпеливи и уплашени. По-нататъшният им живот зависеше в голяма степен от тези няколко думи, които трябваше да бъдат произнесени.

Като допря ръцете си една към друга, като при изповед, старичката произнесе с треперлив глас това, което всички с трепет очакваха:

– Добре! Стана това, че умряха и двете деца – и това на г-жа д'Ормивал, и това на г-жа Вобoa. Бяха се задушили и двете. И тогава господинът, който видя всичко това, ми каза... Спомням си всяка негова дума... *„Обстоятелствата благоприятстват да изпълня и аз своя дълг. Искам да използвам този случай, за да бъде детето ми добре гледано и щастливо. Сложете го на мястото на едно от починалите.“* После ми даде голяма сума пари и каза, че така ще се освободи наведнъж от разноските, които иначе трябвало да плаща всеки месец за издръжка на бебето. Взех парите и започнах да се чудя – на чие място да го поставя? Дали да стане Луи д'Ормивал или да бъде Жан Вобoa? Господинът също се замисли и каза: „Нито едното, нито другото“. И тогава ми обясни как да постъпя и какво да разказвам, след като той си замине. И докато повивах детето му в пелените на едно от умрелите, той зави мъртвото с тези, които беше донесъл, и изчезна в нощта.

Г-ца Бусиньол обрoни глава и се разрида.

Ренин помълча, но после ѝ заговори много по-меко:

– Няма да скрия, че вашите показания съвпадат със сведенията, с които разполагам, и това ще се има предвид.

– Нали няма да ме отведете в Париж?

– Не, няма.

– Мога ли да си отида тогава?

– Можете. Засега това е достатъчно.

– И нали няма да разгласявате това пред хората?

– Не, но имам още един въпрос. Знаете ли името на онзи човек?

– Не, той не ми го каза.

– А не сте ли го виждали оттогава?

– Никога.

– Готова ли сте да подпишете показанията си, които ще бъдат изложени писмено?

– Да.

– Много добре. След една-две седмици ще ви извикам отново. Дотогава никому нито дума.

Акушерката стана, но беше толкова изтощена, че Ренин трябваше да я подкрепи. Той я изведе навън и затвори вратата след нея.

Когато се върна, Жан-Луи разговаряше с двете стари жени. Наблюдавайки ги, човек би си помислил, че в отношенията им е настъпило облекчение. Те сякаш още не можеха да повярват на чутото, но бяха станали някак си по-сериозни и смислени.

– Трябва да ускорим събитията – каза Ренин на Органз. – Сега е решителният момент. Трябва да натоварим Жан-Луи.

Развеселена, Органз прошепна:

– Защо оставихте тази жена да си отиде? Доволен ли сте от нейните показания?

– Нейните показания ли? Тези смешни измислици! Ще дойде време да говорим и за това, но сега трябва веднага да тръгнем с Жан-Луи. В противен случай...

И като се обърна към младежа, Ренин каза:

– Съгласен сте с мен, нали, че събитията налагат еднакво както на г-жа д'Ормивал и на г-жа Вобoa, така и на вас да се разделите. Тази раздяла ще помогне и на трима ви да погледнете нещата по-трезво и да решите при спокоен дух какво ще правите по-нататък. Но сега, господине, трябва да дойдете с нас. Най-неотложното в момента е да спасим годелицата ви Женевиев Еймар от смърт.

Жан-Луи стоеше като ударен от гръм. Ренин се обърна към двете жени.

– Без съмнение това е и ваше желание, нали, драги госпожи?

Двете кимнаха мълчаливо с глава.

– Виждате ли, господине – обърна се отново Ренин към Жан-Луи, – всички сме на едно мнение. След големите кризи има нужда от успокоение. Е, не много за дълго. Може би... след няколко дни ще ви се прииска отново да напуснете Женевиев Еймар и си заживеете пак сам. Но тези няколко дни са необходими. Да побързаме, господине.

И без да му даде възможност да размишлява повече, той го изтика

към стаята му, за да се преоблече.

Половин час по-късно Жан-Луи напускаше къщата.

Когато стигнаха до гара Генган и Жан-Луи отиде да предаде куфарите си, Ренин каза на Органз:

– Той ще се върне едва след венчавката. Всичко се нарежда, доволна ли сте?

– Да, бедната Женевиев ще бъде щастлива – засмя се тя.

След като се настаниха във влака, двамата отидоха във вагон-ресторанта. Вече привършваха обедата, когато Ренин запротестира. Беше задал на Органз много въпроси, на които тя бе отговорила само едносрично.

– Но какво става с вас. Какво има..., мила приятелко? Изглеждате така замислена.

– Аз? О, не.

– Да, да, познавам ви достатъчно добре. Хайде, стига мълчание.

Органз се усмихна.

– Е добре! Понеже толкова много искате да узнаете дали съм доволна, ще ви кажа, че... естествено, да. Доволна съм за г-ца Женевиев Еймар... Но... от гледна точка на самата авантюра...

– Изглежда ви неизяснена?

– Да, случаят е недовършен.

– В какъв смисъл?

– Не зная. Може би самопризнанията на тази жена... Това стана толкова непредвидено и толкова бързо!

– Хайде, хайде... – засмя се Ренин. – Мислите си, че много набързо я свърших. Но в тоя момент не ми трябваша повече приказки.

– Как така?

– Ами ако беше започнала да обяснява с подробности, всички щяха да се усъмнят в това, което разказва.

– Да се усъмнят?

– Ами, разбира се. Историята, която ни поднесе г-ца Бусиньол, е чиста измислица. Този господин, който идва през нощта с дете в джоба и си отива с труп, та това е съвсем несъстоятелно. Но какво да направя, мила приятелко, няхах достатъчно време, за да ѝ режисирам по-изящно ролята.

Органз го гледаше смяяна.

– Какво? Какво? – промълви тя.

– Как, какво? Ами тази жена е една доста тъпоумна селянка. При това и двамата с нея бързахме, и аз и тя. Затова попретупахме набързо нещата..., но тя доста добре рецитира репликите си. Беше в тон...

Смущението... Вътрешната борба... Сълзите...

– Но възможно ли е това?... Възможно ли е? – питаше Ортанз. – Значи вие сте я виждали предварително?

– Ами да, още тази сутрин, когато пристигнахме! Докато вие си поправяхте тоалета в хотела в Карекс, аз се поразтичах за сведения. Драмата д'Ормивал – Вобoa е известна в цялата околност и веднага ми посочиха старата акушерка г-ца Бусиньол. С нея нещата се наредиха доста бързо. Бяха необходими три минути, за да се измисли новата версия и 10 000 франка, за да се съгласи да я повтори пред публиката в къщата.

– Но тази история е съвсем неправдоподобна!

– Не чак толкова. Нали и вие ѝ повярвахте. Другите също. А това беше главното. Трябваше с един замах да се събори една истина от двадесет и седем години, при това истина, която беше още по-здрава, понеже беше съградена върху действителни факти. Ето защо трябваше да я натисна с всички сили. Невъзможността да се установи самоличността на двете деца? Отрекох я! Объркването на децата? Лъжа! Тримата жертви на нещо, което аз не зная, но техен дълг е да го изяснят... Лесна работа, провикна се Жан-Луи. Да повикаме веднага г-ца Бусиньол. И г-ца Бусиньол идва и произнася тихо малката си реч, която ѝ бях измислил. Всичко беше театрален трик. Ужасен, наистина. Но аз все пак успях да се възползвам от него, за да освободя младия мъж от капана, в който беше попаднал.

Ортанз изправи глава.

– Но те ще се окопитят и тримата! И ще размислят.

– Никога! Аз ги извадих от пъкъла, в който се мъчат вече четвърт век, а вие смятате, че те биха желали отново да се хвърлят в него? Това са хора, които само от едно погрешно чувство за дълг не са имали смелостта да се спасят, и сега ще се заловят за свободата, която им давам. Преди нашето заминаване чух как г-жа д'Ормивал и г-жа Вобoa си говореха за незабавното си преселване. При мисълта, че повече няма да се видят, те бяха вече съвсем любезни една към друга.

– Ами Жан-Луи?

– Жан-Луи! Та той вече е страдал предостатъчно от двете си майки. Дявол да го вземе, да имаш две майки в истинския живот е невъзможно. Ето ти най-комичното положение за един мъж. Когато алтернативата е две майки или нито една, колебанието е изключено. Но най-важното е, че Жан-Луи обича Женевиев. И той, според мен, я обича достатъчно, за да не се тревожи чак толкова за двете баби. Хайде, успокойте се поне в

това отношение. Щастieto на младите е осигурено, та нали искахте точно това. По-важно е, че целта бе постигната, а не средствата, които употребихме. И ако има загадки, които се разкриват благодарение на угарка от цигара, шише за вода и кутия за шапки, защо да няма такива, които изискват психоанализ и чието решение е чисто психологическо.

– Значи наистина сте убеден, че Жан-Луи... Ренин я погледна учудено.

– Но вие още ли мислите за тази стара история, мила приятелко? Е добре, ще си призная, че вече въобще не ме интересува човека с двете майки.

Това бе казано с такъв сериозен тон и забавна искреност, че Органз не можа да сдържи смеха си.

– Чудесно – каза той, – смейте се, мила приятелко! Нещата се виждат много по-ясно през смеха, отколкото през сълзите. И после, има и друга причина, поради която трябва да се смеете винаги, когато ви се предостави подходящ случай.

– И коя е тази причина?

– Причината е, че имате толкова хубави зъби.

VI ДАМАТА С БРАДВАТА

Едно от най-необяснимите събития в годините преди войната бе безспорно това, което наричаха аферата на Дамата с брадвата. Решението ѝ не бе известно и сигурно щеше така и да си остане вечна тайна, ако обстоятелствата по най-жесток начин не бяха заставили принц Ренин (необходимо ли е да споменаваме, че това бе Арсен Люпен?), да се занимае с това, за да можем да дадем сега, според неговите сведения, автентичното ѝ описание.

Но нека си припомним фактите. В течение на осемнадесет месеца изчезнаха пет жени. И изчезването на всички бе станало при различни обстоятелства. Жертвите бяха на възраст от двадесет до тридесет години и всички бяха живели в Париж или околностите му.

А ето и имената им: г-жа Ладу – жена на лекар, г-ца Ардан – дъщеря на banker, г-ца Коверо – перачка в Курбевоа, г-ца Онорин Вернисе – шивачка и г-жа Гроленгер – художничка.

И петте жени изчезнаха без да се узнае каквато и да било подробност, която да обясни защо са излезли от къщи, защо не са се върнали, кой ги е отвлякъл, къде са били държани и естествено, защо са били убити.

Осем дни след изчезването на всяка от тях, ги намираха на различни места в западните предградия на Париж и всякога мъртви. Труп на жена, ударена в главата с брадва. И всеки път недалеч от жертвата, здраво вързана, с лице обляно от кръв и тяло отслабнало от глад, имаше следи от колела, които показваха, че жертвата е била докарана до там с каруца.

Приликата между тези пет престъпления беше просто поразителна. При това разследванията бяха все безрезултатни, а фактите почти едни и същи: жената изчезва, трупът ѝ се появява точно след осем дни. И това е всичко. Въжетата, с които бяха вързани жертвите, бяха еднакви. Същите бяха и следите, оставени от колелата на каруцата. Същите бяха и ударите с брадва, нанесени винаги вертикално в горната част на челото, точно по средата на главата. Но какви ли бяха мотивите? И в петте случая бижутата на жертвите бяха обрани. Липсваха им естествено и портмонетата, и всички други по-ценни предмети. Но самите кражби можеха да бъдат извършени и от мародери – случайни минувачи, тъй като

трупове бяха изхвърляни винаги на усамотени места.

Дали не бе някакъв план за унищожаване на множество личности, свързани с роднински връзки и очакващи някакво по-сетнешно наследство?

И по този въпрос цареше същата неяснота. Строяха се какви ли не хипотези, които веднага рухваха при първата проверка на фактите. Следствието се насочваше ту в една, ту в друга посока, които рано или късно се изоставяха. Въобще нищо положително.

И изведнъж се случва нещо невероятно. Някаква улична метачка намерила на тротоара едно малко тефтерче и го предала в най-близкия полицейски участък. Оказва се, че всичките му листа са празни, с изключение на един, върху който е написан списъкът на убитите жени. При това е подреден в хронологичен ред – според датата на събитието, и след всяко име е написано трицифрено число: Ладу – 132, Вернисе – 118... и така нататък.

Вероятно никой не би обърнал сериозно внимание на това, което всеки би могъл да напише, тъй като траурният списък бе общоизвестен, но интересното в него бе, че съдържаше не пет, а шест имена. Под името на последната жертва Гроленгер – 128 бе написано Уилямсън – 114. Възникна въпросът: ще има ли шесто убийство?

Името бе очевидно английско, което улесни и ускори необходимите справки. Установи се, че преди петнадесетина дена някоя си госпожица Хърбърт Уилямсън, гувернантка в едно семейство в Отьой, бе напуснала работата си, за да се завърне в Англия. Сестрите ѝ, въпреки че били предупредени с писмо за пристигането ѝ, не знаеха нищо за нея.

Започна ново следствие. Междувременно един пощенски чиновник откри трупа ѝ в Медонската гора. Черепът на мис Уилямсън бе разцепен с брадва, както и на предишните жертви.

Общественото негодувание този път се надигна като огромна вълна. Тръпки на ужас обхващаха всички, които четяха списъка, записан в тефтерчето. Несъмнено той бе собственоръчно дело на убиеца. Какво по-ужасно би могло да има от едно подобно счетоводство, водено стриктно като в сметководните книги на добър и почтен търговец: „На тази дата убих тази... на тази дата онази...“ Всичко: шест трупа?

За най-голяма изненада на обществеността експертите и графолозите установиха и заявиха единодушно, че почеркът от тефтерчето е на жена. При това посочиха дори някои нейни качества: културна, артистична, с изискан вкус и богата фантазия, на всичко отгоре много чувствителна. Наречекоха я Дамата с брадвата. Вестниците, след като бяха

казали всичко за тефтерчето, се заеха с нейната психология и се забъркаха в какви ли не обяснения за случая. Най-ценно бе разследването на един млад журналист, който бе установил един нов истински факт, който хвърли поне малко светлина в непроницаемия мрак на тази мистерия. Търсейки някакво обяснение за цифрите, поставени след имената на жертвите, той се бе запитал дали не означават броя на дните, дележащи престъпленията едно от друго. Достатъчно било да провери и датите, за да установи, че това действително е така и че хипотезата му е вярна и точна. Така отвлечането на г-ца Вернисе бе станало 132 дена след това на г-жа Ладу, това на Ермин Коверо 118 дни след това на г-ца Вернисе и тъй нататък.

Не можеше да има никакво съмнение, че това е така и следствието го възприе без колебание. Цифрите отговаряха съвсем точно на интервалите. Счетоводството на Дамата с брадвата беше много прецизно.

Но тогава се налагаше и още един извод: в списъка след името на последната жертва мис Уилямсън, отвлечена на 26 юни, бе поставена цифрата 114. Не означава ли това, че след 114 дни, т.е. на 18 октомври, ще има ново нападение?

Не трябваше ли да се предполага, че странните събития се повтарят според волята на убиеца? Бе трябваше ли да се отиде докрай в аргументацията, която бе извлечена от цифрите и се изчисляват евентуалните дати?

По този въпрос в навечерието на датата, на която се предполагаше, че ще се извърши нова ужасна драма, започнаха големи полемики в печата. Затова съвсем естествено бе, че сутринта на този ден принц Ренин и Органз, разговаряйки по телефона, се разбърбиха за това, което бяха прочели във вестниците.

– Внимавайте – каза Ренин със смях, – и ако срещнете Дамата с брадвата, минете на другия тротоар.

– Ами ако тази добра жена ме задигне, тогава какво да правя? – попита Органз.

– Хвърляйте по пътя след себе си малки бели камъчета и си повтаряйте до самия миг, в който трябва да блесне брадвата: „Няма нищо страшно да се случи, той ще ме освободи“. Той, това съм аз... Е, целувам ви ръката и довиждане до вечерта, мила приятелко.

Целия следобед Ренин посвети на любимите си занимания. От четири до седем купуваше и преглеждаше последните издания на вестниците. Никое от тях обаче не съобщаваше за ново отвлечане.

В девет часа Ренин пристигна в театър „Жимназ“, където беше

ангажирал ложа.

В девет и половина Органз още не беше дошла. Без все още да е кой знае колко разтревожен, той телефонира у дома ѝ.

Слугинята отговори, че госпожицата още не се е завърнала.

Обхванат от внезапно безпокойство, Ренин изтича в апартамента, нает временно от Органз. Намираше се близо до парка Монсо. Разпита слугинята, която сам бе назначил и която му бе много предана. Жената разказа, че господарката ѝ била излязла още към два часа. Носела писмо в ръката си и казала, че отива до пощата и ще се върне скоро, за да се преоблече. От този миг вече нямало никаква вест от нея.

– Видяхте ли до кого беше адресирано писмото?

– Да, господине, до вас.

Ренин я чака до полунощ, но напразно. Органз не се появи и на другия ден.

– Никому нито дума по този въпрос – нареди Ренин на слугинята. – Ако някой пита за нея, ще казвате, че е заминала за село и че скоро ще заминете и вие при нея.

Той самият вече не се съмняваше. Изчезването на Органз имаше връзка с датата 18 октомври. Тя бе набелязана като седмата жертва на Дамата с брадвата.

– Отвлечането – размишляваше той – става осем дни преди убийството. Значи, от този момент имам цели седем дни на разположение. Нека бъдат шест за по-голяма сигурност. Днес сме събота, значи до следващия петък на обяд Органз трябва да бъде освободена. За да стане това обаче, трябва да разбере къде е скрита най-късно в четвъртък до девет часа вечерта.

Ренин написа с едри букви на лист хартия: „*Четвъртък вечер, девет часа!*“ и постави надписа на видно място в работния си кабинет.

На следващия ден, събота, по обяд той се затвори в същия този кабинет и заповяда на слугата си да не го безпокои по никакъв друг повод, освен когато му носи храна и писма.

Ренин остана в него цели четири дни. Бе си набавил всички по-важни вестници, които бяха писали за първите шест престъпления. Чете ги и ги препрочита няколко пъти, след това затвори прозорците, спусна пердетата, заключи вратата, излегна се на един диван и се отдаде на размисъл.

Във вторник вечерта все така не бе направил и крачка напред към решаването на задачата в сравнение с първия момент. Тя продължаваше да бъде покрита с неяснота и мрак. Не бе съзрял още дори и най-тънката

нишка, която би могла да го изведе към пътя на надеждата.

Понякога, въпреки че бе свикнал да се владее отлично и въпреки цялата си самоувереност и доверие в средствата, с които разполагаше, сърцето му се свиваше от тревога. Ще успее ли да свърши всичко навреме? Нямаше причини, поради които да се надява, че в последните дни ще схване нещата по-ясно от тези, които вече бяха изминали. А безсилието му би означавало неминуема смърт за Органз.

Тази мисъл го измъчваше. Вече се бе привързал към Органз много по-силно, отколкото можеше да се предполага от външните прояви на неговите чувства. Първоначалното любопитство и желанието да закриля младата жена и ѝ даде възможности да се позабавлява, се бяха променили постепенно в нещо друго. Нито един от двамата не си даваше сметка за това, което ставаше между тях, защото се виждаха само по време на чужди кризисни моменти или по време на свързани с тях авантюри. Така не им оставаше време да осъзнаят своята собствена авантюра. Но сега при тази първа проявила се внезапно реална опасност за нея Ренин схвана мястото, което Органз бе заела вече в неговия живот. При мисълта, че тя е пленница, че може би я измъчват и се гаврят с нея, а той не е в състояние да ѝ се притече на помощ и я спаси, Ренин почти се отчайваше. Прекара една страшна нощ. Анализираше отвличането от всички страни. Бе вече четвъртък сутринта, а той все още бе на същото място. Започна наистина да губи надежда и реши да наруши усамотението си. Първо, разтвори широко прозорците, после закръстосва из апартаментата, накрая изхвъркна навън и затича по булевардите и пак така тичешком се завърна обратно, сякаш бягаше от мислите, които го бяха завладели.

– Органз страда... Органз е пред прага на гибелта... Тя може би вече вижда брадвата и ме вика на помощ... Тя ме моли... А аз не мога да направя нищо...

Едва към пет часа следобед, изследвайки за кой ли път списъка на шестте имена, Ренин неочаквано усети някакъв вътрешен глас, някакъв сигнал, изпратен сякаш от истината, която търсеше. Лицето му просия от радост. Не беше някакъв кой знае какъв важен факт, но все пак бе достатъчно указание поне за посоката, в която трябваше да насочи своите търсения.

Изведнъж в съзнанието му изникна грандиозният план, който сякаш бе градил отдавна. Заедно с шофьора си Клеман, той разпрати веднага до всички по-големи вестници една кратка обява, която трябваше да се отпечати с едри букви сред другите още на следния ден. Клеман трябваше да отиде и до пералнята в Курбевоа, където някога бе

работила г-ца Коверо, втората от жертвите.

В четвъртък Ренин не излезе от апартамента си. В следобедните часове започнаха да пристигат много писма, предизвикани от неговата обява. Получи дори и две телеграми. Но изглеждаше и писмата, и телеграмите не му даряваха това, което очакваше. Едва към 3 часа той получи едно писмо „бърза поща“ с печат от пощенска станция Трокадеро, което, изглежда, го заинтересува, тъй като дълго го разглежда и изследва почерка му. После, след като прелисти и колекцията си от вестници, най-после заключи шепнешком:

– Струва ми се, че си заслужава да се опита в тази посока.

Ренин измъкна от едно чекмедже на писалището си плана на Париж, записа адреса: *г-н Дьо Луртие-Вано, бивш колониален управител, авеню „Клебер 17-бис“*, и веднага хукна към автомобила.

– Клеман – извика на шофьора си той. – Авеню „Клебер 17-бис“! И то бързо!

Петнадесет минути по-късно Ренин бе въведен в голям работен кабинет, обзаведен с разкошна библиотека със старинни книги в елегантни подвързии.

Г-н Дьо Луртие-Вано беше още млад мъж, макар и брадата му да бе отчасти побеляла. С фините си маниери, приятна външност и усмивка, той будеше спонтанни симпатии и вдъхваше доверие.

– Господин управител – поде Ренин, – позволих си да ви обезпокоя, тъй като прочетох в един миналогодишен вестник, че сте познавали една от жертвите на Дамата с брадвата: Онорин Вернисе.

– Как да не я познаваме? – възкликна г-н Дьо Луртие. – Жена ми я използваше като шивачка цели дни! Бедното момиче!

– Господин управител, една дама, моя близка приятелка, изчезна преди няколко дни по същия начин като другите шест жертви.

– Как? – подскочи г-н Дьо Луртие. – Но аз следя внимателно вестниците и не прочетох никъде, че на 18 октомври е станало такова нещо.

– Уви, станало е. Една млада жена, която обичам – г-жа Даниел, е била отвлечена точно на тази дата.

– И сега сме 24-ти.

– Точно така и в други ден престъплението би трябвало да бъде извършено.

– Но това е ужасно! Трябва на всяка цена да бъде предотвратено...

– Може би ще успее с вашата помощ, господин управител.

– Подадохте ли вече заявление?

– Не. Намираме се пред една голяма загадка, пред една, така да се

каже, компактна мистерия, която няма никаква пукнатина, през която да надникне и най-острият поглед. Следователно е излишно да се очаква разкриване чрез обикновените методи: изучаване на мястото, следствие, отпечатъци и т.н. Ако те не са помогнали в предишните случаи, няма смисъл да си губим времето с тях и сега. Такъв рафиниран противник, очевидно, няма да остави след себе си нито една от типичните следи, за които се залавя веднага всеки професионален полицаи.

– Но тогава какво сте предприели?

– Преди да действам, в продължение на четири дни обмислях.

Г-н Дьо Луртие-Вано загледа своя събеседник и с иронични нотки в гласа подхвърли:

– И какви са резултатите от това съзерцание?

– Най-напред – продължи Ренин без да се засяга – разгледах всички тези престъпления като едно цяло. Никои не го е направил досега, но това ми даде възможност да открия общото, да отстраня всичко излишно, целия баласт от най-различни хипотези. Понеже не бе възможно да се открият мотивите за всички тези престъпни деяния, аз просто обособих категорията индивиди, които са способни да извършат това.

– И коя е тази категория?

– Категорията на лудите, господин управител.

Г-н Дьо Луртие-Вано подскочи.

– Луди ли? Кои луди?

– Господин управител, жената, която наричат Дамата с бравата, е луда!

– Но, ако е тъй, тя би трябвало да е затворена в лудница!

– Не зная, може и да е затворена. Но може и да принадлежи към числото на онези полулуди, безобидни на вид хора, които са почти извън лекарски надзор и които имат напълно възможността да се отдават на своите мании и инстинкти, в случая като едно кръвожадно животно? Няма нищо по-опасно от тези същества. Те са много потайни, търпеливи, опасни, непредсказуеми и едновременно логични и методични. Всички тези епитети, господин управител, могат да се прикачат и на Дамата с бравата. Обладването на съзнанието от една такава идея и цикличното ѝ повторение, ето характеристиката на такъв един луд. Още не зная каква точно мания се е загнездила в главата на Дамата с бравата, но зная последствията ѝ, които са винаги едни и същи, завързва жертвата с еднакви връзки, убива я след определено число дни и по един и същ начин – със същия инструмент и с удар на едно и също място – посред челото и точно отвесно. Друг убиец все нещо би променил. Ръката му

може да трепне и го подведе. А Дамата с брадвата не трепери. Може да се помисли, че е взела мерки ударът да не се измества дори с милиметър. Трябва ли да ви давам още доказателства и да изследваме всички други факти? Съгласете се, че не. Секретът на енигмата сега ви е известен и вие сигурно сте съгласен с мен, че само луд може да действа по този начин, глупаво, диво, механически, по подобие на часовник, който звъни, или гилотина, която пада...

Г-н Дьо Луртие-Вано изправи глава.

– Действително..., действително... случаят може да бъде обяснен така... и аз също започвам да вярвам, че може би обяснението е точно това. Но ако приемем, че в тази луда витае духът на математическата логичност, не виждам по какъв признак са били избирани жертвите, а тя е удряла почти само бедни. Защо тази, вместо онази?

– Да, господин управител, вие ми поставяте въпрос, който и аз съм си задавал, и то от самото начало – възкликна Ренин. – Отговорът на тази задача ми създаде големи затруднения, докато го намеря! Защо Органз Даниел е била предпочетена пред друга? Защо между два милиона жени, които са били на разположение на убиеца, той е избрал именно Органз? Защо младата Вернисе? Защо мис Уилямсън? Ако нещата стоят така, както си ги представяме в най-общ вид, или, с други думи, ако се основават на сляпата логика, следвана от една луда, непременно трябва да има някакъв подбор! По какъв признак е извършван той?

– И успяхте ли да откриете това?

– Да, открих, и съм могъл да го открия още в самото начало, ако бях изследвал по-внимателно списъка на жертвите. Но тези проблясъци на истината, изглежда, се възприемат само когато мозъкът е пренапрегнат. Двадесетина пъти бях препрочитал и изследвал този списък, без тази малка подробност да ми направи впечатление.

– Не ви разбирам – забеляза г-н Дьо Луртие-Вано.

– Господин управител, когато много лица са замесени в една мистерия, престъпление, публичен скандал или нещо друго такова, имената им се съобщават не винаги еднотипно. В случая, отначало вестниците винаги съобщаваха имената на г-жа Ладу, г-ца Ардан или г-ца Соверо само с техните фамилии, и обратното, тези на г-ца Вернисе и мис Уилямсън само със собствените им имена Онорин и Ерберт. Ако бяха съобщавали имената на всичките шест жертви изцяло или само със собствените им имена, поне в това отношение отдавна всичко щеше да бъде ясно.

– Но защо, какво има в тях?

– Защото веднага щеше да бъде забелязано общото между имената на тези шест нещастници, това, което аз узнах, внезапно, сравнявайки две от тези имена с това на Органз Даниел. Сега разбирате, нали? След като сам знаете три от тези собствени имена!

Г-н Дьо Луртие-Вано бе някак смутен. Леко пребледнял, той промълви:

– Какво говорите?... Какво говорите?

– Казвам – повиши тон Ренин, отделяйки натъртено сричките една от друга, – че вие сам знаете поне три имена, които започват с една и съща буква: Онорин (Honogine), Ерберт (Herberta), Органз (Hortensa), и че и трите, което е едно забележително съвпадение, са съставени от еднакъв брой букви, което може веднага да проверите. Ако освен това се информирате в пералнята в Курбевоа, където е била на работа г-ца Коверо, ще узнаете, че и тя е имала собствено име Илери (Hielerie), започващо със същата буква и също с осем букви. Да се търсят други потвърждения това няма смисъл, нали? Можем да бъдем сигурни, че имената на всичките жертви имат тези особености. И това ни дава сигурно указание за разрешаването на първата ни задача. Защо приемаме, че имаме насреща си луда, вече знаем. Известни са взаимоотношенията между самите жертви – те не са роднини. Да грешим по този въпрос е невъзможно. А моята хипотеза се потвърждава и от признака, по който са подбрани жертвите! Какво по-голямо доказателство за лудостта на убиеца? Защо убива тези жени, а не други? Защо имената на всичките започват с буквата „Н“ и имат по осем букви! Чувате ли добре, господин управител! Числото на буквите е осем. Първата буква е осмата поред от абецедата (латинската азбука) (Huit) и започва пак с „Н“. Винаги буквата „Н“! Дори названието на оръдието, с което се извършват екзекуциите, започва с „Н“ (hache). Ще твърдите ли след всичко това, че Дамата с брадвата не е луда?

Внезапно принц Ренин млъкна и приближи плътно до г-н Дьо Луртие-Вано.

– Но какво ви е, господин управител? Нещо май ви измъчва?

– Не, не – възрази г-н Дьо Луртие, по чието чело се стичаха вадички пот..., – но тази история въобще е толкова неприятна! Представете си, аз познавах една от жертвите...

Ренин взе от еднокраката масичка шишето с вода, наля една чаша и я подаде на г-н Дьо Луртие.

Последният отпи няколко глътки и след като се посъвзе, продължи с треперещ глас, който се опитваше напразно да стабилизира.

– Нека бъде тъй. Да приемем предположението Ви, но до окончателното разкриване на случая има още много. Какво направихте после?

– Тази сутрин публикувах във вестниците обява със следното съдържание: „Отлична готвачка търси работа. Моля, пишете преди пет часа на г-жа Ермини, булевард «Ослан»...“ и пр. Вероятно схващате, господин управител? Собствените имена, започващи с „Н“ и съставени от осем букви, са рядкост, тъй като, Бог знае защо, не са никак модерни. Но те, не зная защо, са необходими на лудата. Тя избира все тях. И за да намери жени с такива имена, тя напряга целия си все още останал разум и цялата си интелигентност. Тя търси, разпитва и е постоянно в очакване. Чете вестниците, от написаното в които нищо не разбира, но очите ѝ се спират на някои подробности, написани с по-едри букви. Затова се надявах, че името Ермини (Hiermane), напечатано с едър шрифт, ще привлече вниманието ѝ и че ще се хване в капана на моята обява още днес, и така и стана.

– Как, нима тя ви писа? – запита г-н Дьо Луртие-Вано обезпокоен.

– Много дами написаха писма на мнимата Ермини – продължи Ренин, – но ме интересува само едно писмо „бърза поща“.

– И от кого бе то?

– Четете, господин управител.

Г-н Дьо Луртие-Вано грабна писмото от ръцете на Ренин и се вторачи най-напред в подписа. Отначало направи жест, изразяващ крайно учудване, но после се размя с облекчение.

– Защо се смеете така доволно, господин управител?

– Е, чак да съм доволен, не. Но това писмо е подписано от жена ми...

– Страхувахте се, че от другиго ли?

– О не, но понеже е от жена ми...

Той не довърши изречението си и каза на Ренин:

– Извинете, господине, но споменахте, че сте получили много отговори. Защо решихте, че именно този може да ви даде някакви указания?

– Защото бе подписано от г-жа Дьо Луртие-Вано, а една от жертвите, Онорин Вернисе, е била нейна шивачка.

– И откъде знаете това?

– От тогавашните вестници.

– И това е единствената причина? Нямаме никаква друга?

– Никаква. Но, откакто съм при вас, г-н управител, имам впечатлението, че не съм се излъгал.

– Но защо имате това впечатление?

– Не зная точно... Може би известни признаци... някои подробности... Ще мога ли да видя г-жа Луртие, господине?

– Точно щях да ви предложа това – каза г-н Дьо Луртие. – Елате с мен.

Тръгнаха през коридор, който ги изведе до малка зала, в която една млада дама с руси коси и красиво лице, излъчващо щастие и доброта, седнала между три деца, им помагаше да учат уроците си, и когато влязоха, тя стана и г-н Дьо Луртие набързо ги представи един на друг. После попита:

– Сюзан, от теб ли е това писмо?

– Адресирано е до г-ца Ермини, булевард „Осман“, нали? – каза тя.
– Да, от мене е. Ти знаеш, че нашата готвачка ни напусна и аз търся друга.

Ренин я прекъсна.

– Извинете, госпожо, само още един въпрос. Откъде научихте адреса на тази жена?

Тя се изчерви. Мъжът ѝ настоя:

– Отговори, Сюзан. Кой ти даде този адрес?

– Съобщиха ми го по телефона.

– Кой?

Младата жена се поколеба, но отговори.

– Твоята стара дойка.

– Фелисиен?

– Да.

Г-н Дьо Луртие някак набързо прекъсна разговора и без да даде възможност на Ренин да задава други въпроси, го заведе отново в кабинета си.

– Както виждате, господине, това писмо има съвсем естествен произход. Фелисиен, моята стара дойка, която още издържам и която живее в околностите на Париж, е прочела вероятно вашата обява и е съобщила за нея на жена ми. А сега, тъй като предполагам – добави той, опитвайки се да се разсмее, – че не подозирате, че Дамата с брадвата е жена ми...

– Не – прекъсна го Ренин.

– Смятам, че инцидентът е приключен... – продължи г-н Дьо Луртие, – поне от моя страна... Струва ми се направих това, което е по силите ми... Изслушах разсъжденията ви и много съжалявам, че с нищо повече не мога да ви бъда полезен.

Г-н Дьо Луртие се разбърза да изпрати неканения гост и дори му

посочи с ръка вратата, но пак му прилоша, и се съвзе чак след като пи чаша вода. Лицето му бе изкривено от неестествена гримаса. Ренин го изгледа продължително, така както се гледа един повален вече противник, който само остава да бъде унищожен. После седна до него и стисна ръката му.

– Господин управител, ако продължавате да мълчите и сега, Органз Даниел ще бъде седмата жертва.

– Но аз няма какво да ви кажа, господине! Какво смятате, че трябва да зная?

– Истината! Моите обяснения ви дадоха възможност да я узнаете. Вашето отвращение, вашето смайване са достатъчни доказателства за мен. Дойдох при вас като съдружник. При това ви открих по една голяма случайност. Нека не губим време.

– Но, господине, ако знаех нещо, защо ще мълча?

– Боите се от общественото мнение. В живота ви има нещо, което, изглежда, се стремите да скриете. Истината, която внезапно научихте чрез тази драма, ви плаши... срамувате се от нея... и отстъпвате от дълга си, който ви повелява да помогнете да бъде предотвратено следващото престъпление.

Г-н Дьо Луртие мълчеше. Ренин се надвеси над него и като впи очи в неговите, произнесе:

– Ако ми се доверите, няма да има скандал. Аз съм единственият човек на света, който ще знае какво се е случило. И аз като вас имам причина, поради която не искам това да се разчуе – обичам Органз Даниел и не желая името и да се замесва в тази ужасна история.

Двамата останаха няколко минути така – лице в лице. Ренин го гледаше строго и г-н Дьо Луртие почувства, че нищо не е в състояние да го спаси, ако не каже това, което искат от него, но нямаше сили да го направи.

Ренин почувства, че ако този човек реши да мълчи, Органз Даниел е загубена, и то след като тайната на загадката беше вече пред него и трябваше само да протегне ръка и да я хване. Внезапно го обзе такъв бяс, че сграбчи г-н Дьо Луртие за гърлото и го повали на пода.

– Стига лъжи! Животът на една жена виси на косъм! Говорете веднага, иначе...

Г-н Дьо Луртие и без това бе останал вече без сили. Сега почувства, че по-нататъшната му съпротива е невъзможна, и то не понеже нападението на Ренин го уплаши и бе принуден да отстъпи пред грубостта му, а защото се почувства победен от непреклонната му воля, която не

признаваше никакви препятствия.

– Имате право, господине. Дългът ми налага да съобщя всичко, което зная, каквото и да става.

– Обещавам ви и ви гарантирам, че няма да стане нищо, но само при условие, че спасите Органз Даниел. Още секунда колебание и всичко може да бъде загубено. Говорете, за Бога, без подробности! Само сухи факти!

Подпирайки се на лакти върху писалището си и стиснал челото си с ръце, г-н Дьо Луртие заговори, стремейки се да бъде колкото е възможно по-кратък.

– Г-жа Дьо Луртие не ми е съпруга – произнесе с повелителен тон той. – С тази, която от юридическа гледна точка единствена има право да носи името ми, се ожених, когато бях още млад чиновник в колонии-те. Тя бе твърде странна жена, с не съвсем стабилна психика, маниачка и подвластна на внушения. Имахме две деца, близначета, които тя обожаваше. Без съмнение чрез тях тя би могла да постигне душевно равновесие и укрепне психически, но съдбата се оказа твърде жестока към нас. Един ден се случи страшно нещастие – един движещ се с голяма скорост автомобил прегази и двете дечица пред нейните очи. Нещастната ми жена полудя. По-късно бях назначен на служба в един град в Алжир. Доведох я тогава във Франция и я поверих на грижите на жената, която ме бе отгледала. Две години по-късно се запознах с тази, която току-що видяхте и която направи живота ми пълноценен и радостен. Тя е майката на децата ми и аз я смятам за моя жена. Как да я пожертвам? Трябва ли животът ни да бъде съсипан и името ни замесено в тази драма на лудост и кървави престъпления?

Ренин умислен попита:

– Как е името на тази, другата?

– Ерманс (Hermance).

– Ерманс... Началната буква е „Н“..., а името се състои от осем букви...

– Това ми стана ясно едва преди малко – каза г-н Дьо Луртие, – когато започнахте да сравнявате имената едно с друго, веднага си помислих, че и нещастната луда се казва Ерманс... и доказателствата ми станаха ясни.

– Но ако разбирам на какъв принцип са избирани жертвите, не разбирам защо ги убива – в какво се състои лудостта ѝ? Какво е страданието ѝ? – възкликна Ренин.

– О, тя преживя най-страшните мъки, които могат да сполетят една

майка. От мига, в който двете ѝ деца бяха смазани, страшната картина на тяхната смърт е ден и нощ пред очите ѝ, не ѝ дава нито минута покой, отначало не можеше да заспи дори и за минута. Помислете си само какво изтезание! Да гледа как умират децата ѝ през всичките часове на деня, през всичките часове на безкрайните нощи.

– И тя убива, за да прогони този кошмар? – запита Ренин.

– Да... може би... – промълви замислен г-н Дьо Луртие, – за да го изгони, за да може да заспи.

– Не разбирам.

– Не разбирате, защото става дума за луда и всичко, което става в този разнебитен мозък, е неразбираемо за нормалното мислене, защото е ненормално.

– Очевидно... и все пак, струва ми се, вашето предположение се основава на факти, които обясняват?

– Да... факти, които съм забелязал и които вече знам, че са важни. Първият от тях е много стар, от преди няколко години. Тогава една сутрин дойката ми, която, както казах, е нейна пазачка, я намери заспала. Ерманс държала двете си ръце стиснати около шията на едно удушено кученце. След това случаят се повтори още няколко пъти...

– И тя тогава заспиваше?

– Да, тогава спеше непробудно няколко нощи.

– И вие стигнахте до заключението?

– Направих извода, че нервното напрежение при извършването на убийството я изтощаваше и предразполагаше да спи, без да сънува.

Ренин изтръпна.

– Така е! Несъмнено сте прав! Убиецът се стреми към убийство и това, което в началото е правела с животните, е започнала да прави и с хора. Цялата ѝ лудост се върти около това: убива, за да може да спи! Сънят, който ѝ липсва, открадва от другите! Така е, нали? И от две години тя вече спи, нали?

– Да – измънка г-н Дьо Луртие. Ренин го разтърси за рамото.

– Но когато видяхте удушението кученца, не помислихте ли, че лудостта ѝ може да се засили и че нищо няма да може да я спре в стремежа ѝ към щастието да спи?

Ренин изведнъж се сепна:

– Но, Боже мой, да побързаме, господине, всичко това е не само отвратително, но и много опасно.

Двамата хукнаха към вратата, когато изведнъж г-н Дьо Луртие се спря. Звънеше телефонът.

– Оттам е – каза той.

– Оттам?

– Да, всеки ден все по това време старата ми дойка ми съобщава сведения за нея.

Г-н Дьо Луртие откачи слушалките и подаде едната от тях на Ренин, който започна да му суфлира въпросите, които трябваше да зададе.

– Ти ли си, Фелисиен? Как е тя?

– Доста добре, господине.

– Спи ли добре?

– От известно време не чак толкова. Последната нощ дори не затвори очи и е толкова мрачна.

– Какво прави сега?

– В стаята си е.

– Иди при нея, Фелисиен. Не я оставяй сама.

– Не мога, заключила се е...

– Трябва непременно да влезеш, Фелисиен. Разбий вратата, ако трябва. Идвам веднага... Ало... Ах, прекъснаха ни!

Без да проговорят повече нито дума, двамата излязоха бързо от апартамента и затичаха към улицата. Ренин блъсна Дьо Луртие в автомобила.

– Какъв е адресът?

– Вил д'Арвей.

– Дявол да го вземе! В самия център на операциите и... Какъв срам!

Ренин беше разстроен. Най-после мистерията се разкри съвсем ясно пред очите му в цялата ѝ отвратителна чудовищност.

– Да, тя ги убива, за да се добере до съня им, така както го е правела с животните. Ръководи я същата идея, но малко по-усложнена. Сигурно ѝ се струва, че близостта на имената с нейното е необходима, тъй като ще ей почине добре, ако жертвата е една Органз или Онорин. Разсъжденията на една болна психика, логиката на която не се поддава на обяснения и произходът на която не знаем, но от която тя не може да се лиши. Затова търси, намира и отвлича жертвата си, бди над нея, не ѝ дава да спи определеното число дни до момента, когато, съсипана от умора, дълбоко заспива. Тогава пробива изведнъж с един удар с брадвата черепа ѝ с чувството, че абсорбира съня ѝ, който я успокоява и оставя в забрава за определен период от време. И още един абсурд, предизвикан от нейната лудост! Как определя, че този срок се състои от толкова дни? Защо една жертва ѝ осигурява сън за 120 дни, а друга за 125. Какво

безумие! Какви мистериозни и невероятно абсурдни изчисления! Числото винаги се върти около 120 или 125, а след него винаги следва нова жертва. Вече са шест, а седмата чака реда си. Ах, господине, разбирате ли колко голяма е вашата отговорност? Какво чудовище!

Г-н Дьо Луртие дори не посмя да протестира. Бе сломен, бледен, ръцете му трепереха, целият му вид показваше, че съвестта го гризе и е много отчаян.

– Тя ме измами... – промълви той. – Беше толкова спокойна на вид, толкова мила, въпреки че живее затворена в лудница.

– Но тогава как е възможно да върши всичко това?

– Болницата – обясни г-н Дьо Луртие – се състои от множество павилиони, разпръснати в един голям парк. Павилионът, в който живее Ермаж, е съвсем накрая. Най-отпред е стаята, в която живее Фелисиен, следва стаята на Ермаж, а след нея има още две изолирани стаи, последната от които има прозорци към полето. Вероятно именно там затваря жертвите си.

– Но откъде е тогава тази кола, с която пренася трупове?...

– Конюшната на психиатричeskата болница е близо до павилиона. В нея има кон и товарна кола. Ермаж вероятно става през нощта, докарва колата и спуска жертвата през прозореца в нея.

– Ами дойката, която я наблюдава?

– Фелисиен е малко глуха и много стара.

– Но нали поне през деня тя наблюдава господарката си къде ходи, кога излиза, кога се връща. Не трябва ли да допуснем известно съучастничество?

– Ах, никога. Фелисиен е била също измамена от подлата Ермаж.

– Но не забравяйте, че именно тя е телефонирала на г-жа Дьо Луртие за тази обява.

– В това няма нищо странно. Ермаж чете постоянно вестници, без да ги разбира, както се изразихте. Тя е видяла това обявление и понеже е дочула, че търся жена за прислуга, сигурно е помолила Фелисиен да телефонира...

– Да... да..., точно така си обяснявах нещата и аз – промълви замислено Ренин. – Тя набелязва предварително жертвите си. Знае за колко време ще си осигури сън, и знае как да търси поредната жертва... Но как ли примамва тези нещастни жени в бърлогата си? Как е примамила например, Органз?

Гумите на автомобила свистяха, но Ренин намираще, че не се движат достатъчно бързо и смъмри шофьора.

– Карай, Клеман... закъсняваме, приятелю. Изведнъж се изплаши: ами ако пристигнат късно.

Логиката на лудите е подвластна на непредсказуеми настроения и се влияе от какви ли не опасни хрумвания, които могат да им минат всеки миг през ума. Лудата може да сбърка например с един ден и да ускори края. Така както един развален часовник може да отбие часа с един час по-рано.

Освен това, тъй като безсънието вече я мъчи, няма ли да се съблазни да действа по-рано от определения момент? Не е ли тази причината, подтикнала я да се затвори в стаята си? Боже мой, каква ужасна участ очаква пленницата!

– По-бързо, Клеман, или ще седна на кормилото аз! – изсумтя отново Ренин.

Най-после пристигнаха във Вил д'Арвей. Тръгнаха по осветения път вдясно... От двете страни се появили постройките, чиито прозорци бяха снабдени с решетки.

– Сега вече по-внимателно, Клеман. Не трябва да предизвикаме съмнение. Нали, господин управител? Къде се намира павилионът?

– Точно насреща – заяви Дьо Луртие-Вано. Слязоха малко по-далеч от него. Ренин затича по изровения, зле поддържан път. Вече бе почти мръкнало. Г-н Дьо Луртие посочи:

– Тука... Ето, този прозорец на партера е на една от изолираните стаи... и сигурно тя излиза през него.

– Но той има железни пръчки – забеляза Ренин.

– Има и затова никой не се съмнява, че тя може да излиза оттук, но сигурно си е отворила място за минаване.

Партерът бе построен над висок сутерен. Ренин изпълзя веднага до него и стъпи на прозореца. Една желязна пръчка наистина липсваше. Той прилепи лице към стъклото и се взря в стаята. Вътре бе тъмно, но въпреки това успя да различи в дъното ѝ два силуета на жени – едната седеше край другата, изопната върху един дюшек. Първата бе притиснала главата си с ръце и гледаше втренчено легналата.

– Тя е – каза г-н Дьо Луртие, който също бе изпълзвал вече на първаза. – Другата е вързана.

Ренин извади от джоба си елмаз и изрязва внимателно едно от стъклата с такава сръчност, че лудата не чу нищо и дори не се помръдна. Отлепи леко парчето и промъкна през дупката дясната си ръка. Завъртя бавно дръжката, стискайки с другата ръка револвера си.

– Нали няма да стреляте? – молеше г-н Дьо Луртие-Вано.

– Само ако се наложи, разбира се.

Бавно отвори прозореца и се промуши като змия между пръчките. Протегна крак към пода, но се случи нещо, което не беше предвидил. Под него се оказа, че има стол, който се наклони и падна.

С един скок Ренин се намери на пода и захвърляйки револвера, се спусна към лудата. Но тя не го дочака. Отвори вратата и хукна, надавайки пресипнал рев. Г-н Дьо Луртие поиска да я преследва, но Ренин го спря.

– Каква полза – каза той, като коленичи. – Нека спасим най-напред жертвата.

Вече се бе успокоил. Органз беше жива. Преряза въжетата и извади кърпата от устата ѝ, която я задушаваше. Привлечена от шума, на вратата се появи старата дойка, с лампа в ръка. Ренин я грабна и освети Органз.

Видът ѝ го поразил: изтощена, с посиняло от слабост лице и блестящи като от треска очи, Органз Даниел се опита да се усмихне, въпреки всичко.

– Аз ви чаках – шепнеше тя. – Надявах се, че ще дойдете и вие дойдохте...

И припадна.

Около час по-късно, след като напразно я бяха търсили в околностите на павилиона, най-после намериха лудата затворена в плевника. Обесена!

Органз искаше да се махнат час по-скоро оттук, а и беше за предпочитане да напуснат павилиона, преди старата дойка да съобщи за самоубийството на лудата. Ренин обясни набързо на Фелисиен какво трябва да каже, после тримата пренесоха внимателно младата жена до автомобила и я откараха в дома ѝ.

Възстановяването на Органз вървеше бързо. На третия ден Ренин предпазливо заговори за преживяното. Попита я откъде познава лудата.

– Ох, много просто – зашепна тя. – Съпругът ми, както знаете, също е психически болен човек и е настанен в същата болница. Понякога отивам да го видя и срещам там и други болни. Така се виждах на няколко пъти с тази нещастна луда. Затова, когато през оня ден ми направи знак да ида при нея, отидох. Бяхме самички. Влязох в нейния павилион и тя изведнъж се хвърли отгоре ми и не ми даде възможност дори да извикам за помощ. Отначало помислих, че това е шега... наистина всичко изглеждаше като че ли е така. Тя беше много мила спрямо мен, но после... едва не ме остави да умра от глад.

– Не се ли уплашихте?

– Да умра от глад ли? Не, тя все пак ми даваше да ям от време на време по нейна прищявка... И после, аз все пак бях толкова сигурна във вас!

– Да, но нямаше ли и нещо друго... някаква друга опасност...

– Друга опасност? – запитва най-наивно Ортанз. Ренин потрепери. Разбра, че тя, колкото и да е невероятно това, не бе подозирала дори за миг и още не подозираше неописуемата опасност, която я беше отминала.

Даже не бе и помислила, че престъпленията на Дамата с бравата имат нещо общо с нейното странно приключение.

Той помисли, че някой път след време, все пак ще има подходящ случай да я осведоми, но сега...

Лекарят бе препоръчал на Ортанз почивка и спокойствие и скоро тя замина при свои роднини, които живееха някъде в околностите на селото Басикур в средна Франция, а той остана в Париж.

VII СТЪПКИ ПО СНЕГА

До принц Ренин
бул. „Осман“, Париж:

Мой мили приятелю,

Сигурно ме смятате за много неблагодарна. Изминаха три седмици, откакто съм тук, а още не съм ви писала. Нито благодарила! При това, най-после узнах и аз от каква ужасна смърт сте ме избавили, както и тайната на цялата тази страшна мистерия! Но какво да направя? След всичко, което преживях, бях така съсипана и сломена! Имах толкова голяма нужда от почивка и самота, как да остана в Париж? Как да продължавам с вас нашите похождения? О, не, хиляди пъти не! Стига толкова авантюри. Впрочем авантюрите на другите са много интересни, но тези, в които човек сам е жертва и в които животът му виси на косъм... О, мили приятелю, какъв ужас! Мога ли да забравя някога всичко това?...

Сега тук в Ронсиер е много спокойно. Старата ми братовчедка се грижи за мен и ме гледа като болна. Вече възвръщам цвета на лицето си и всичко, всичко върви на добре, така добре, че дори и наум не ми минава да се меся в работите на другите. Представете си например следното... (казвам ви това, защото сте непоправимо любопитен, като дърта портиерка, и постоянно склонен да се занимавате с това, което не е ваша работа), представете си значи, че вчера присъствах на една доста любопитна среща. Бяхме отишли с Ермелин да прием чай в хана на Басикур и седнахме в големия салон сред селяните. Имаше доста хора, понеже беше пазарен ден. Беше голяма гълчава, но когато влязоха три лица, двама мъже и една жена, изведнъж: всички млъкнаха.

Единият от мъжете се оказа, че е голям чифликчия. Беше облечен с дълга блуза и имаше весело и засмяно лице, увенчано със съвсем бели коси. Другият беше по-млад, облечен в кадифени дрехи и имаше една такава жълтеникава, суха и зловна физиономия. Тримата носеха досущ като горски разбойници ловджийски пушки през рамо и представете си в тази компания една слабичка

млада жена, с тъмно манто, кожено калпаче и слабо, свършено бледе, но изненадващо със своя финес и деликатност лице.

– Баща, син и снаха – ми прошепна дискретно Ермелин.

– Какво говориш – казвам, – няма това прелестно създание е съпруга на този простак?

– О, и снаха на барон Дьо Горн – отговори тя.

– Този, възрастният човек с тях е барон? – учудих се още повече аз.

– При това потомък на много благородна фамилия, живяла някога в замъка на Басикур. Но той самият винаги е водил живота на обикновен селянин, на страстен ловец, голям пияница и голям скандалджия, който все води разни съдебни дела и е почти разорен материално. Синът Матиас е далеч по-амбициозен и по-малко привързан към земята. Завърши право и беше заминал за Америка, но след време поради недостиг на пари се завърна отново на село. Влюби се после в едно момиче от съседния град (това отсреща) и тя горката, един Господ знае по какви съображения, се е съгласила да се ожени за него... и ето вече пет години живее като отшелница, или по-точно като затворници, в една къщурка недалеч от Маноар-о-Пюи.

– Заедно с бащата и сина ли? – попитах аз.

– Не, бащата живее край селото в един отдалечен чифлик.

– И съпругът Матиас е ревнив, нали?

– Направо като тигър.

– Безпричинно?

– Безпричинно, разбира се, тъй като Натали дьо Горн, която, според мен е най-почтената жена в цялата околност, няма никаква вина, че от няколко месеца един красавец на кон обикаля около къщата. Но всички Дьо Горн са направо бесни.

– Нима и бащата?

– Хубавецът-ездач е правнук на тези, които някога са купили замъка. Оттам идва и омразата на стария. Конникът – Жером Винал, когото лично познавам, е едно много хубаво и много богато момче и се е заклел – така поне старият Горн разправя, когато е пийнал, а това не му се случва рядко – да открадне Натали дьо Горн.

Впрочем, скъпи приятелю, вижте какво се случи по-натък... Скоро старият Дьо Горн беше вече център на вниманието на една група, която се забавляваше, като го караше да пие все

повече и повече и го отрупваше с провокационни въпроси... Изпаднал вече под властта на виното, баронът се провикна с презрение:

– Всичко ще бъде за негова сметка, слушайте какво ви казвам, ще го науча аз този хубавец някой път! Навърта се той около нас, за да закача малката, но ако приближи повечко, ти, Матиас – обърна се той към сина си, – се прицели по-добре и...

Той сграбчи ръката на младата жена и изломоти срещу нея:

– И после, тя знае и сама да се защитава, ако потрябва, нали, Натали! Ти нали не искаш и да знаеш за разни такива галантни господа?

Съвсем смутена от неудобния въпрос, младата жена се изчерви силно, а съпругът ѝ възнегодува:

– Ще бъде по-добре, ако си държиш езика, тате. Има неща, които не се говорят така високо.

– Тези, които засягат честта, се уреждат публично – възрази старият. – За мен честта на рода Дьо Горн е над всичко и няма какво да се церемоня с него заради парижките му маниери.

Старият изведнъж млъкна. Срещу него стоеше някой, който току-що бе влязъл, но момее би бе дочул последните му думи. Беше един едър младеж, облечен в костюм за езда. В ръката си държеше камшик, а енергичното му лице, малко строго, но с красиви очи и открит поглед, се усмихваше подигравателно.

– Жером Винал – прошепна на ухото ми братовчедката.

Младежът не се смути ни най-малко. Съзирайки Натали, той я поздрави много учтиво. В тоя момент Матиас дьо Горн направи крачка напред, но той го изгледа така спокойно, сякаш искаше да каже:

– Е, добре! А после?

Поведението му беше толкова обидно, че двамата Дьо Горн грабнаха пушките си и ги насочиха срещу него. Синът го гледаше особено злобно, но Жером не обърна внимание на заплахата. Изгледа, ги с безразличие и се обърна към гостилничаря:

– Драги Робер, бях дошъл при чичо Васьор, но дюкянчето му е затворено. Не бихте ли се съгласили да му предадете кобура на моя револвер, разпрал се е малко, да го зашие?

Той подаде кожения калъф на стопанина и добави усмихнато:

– Ще задържа револвера, току виж ми потрябвал. Кой знае какво може да се случи...

После младежът извади цигара от сребърната си табакера, запали я и излезе. През прозореца се видя как скочи на коня си и се отдалечи с лек тръс.

– Чистокръвен – каза старият Дьо Горн със завист, и глътна чашка коняк.

Синът му запуши устата с ръка и го принуди да седне. До тях Натали дьо Горн се беше разплакала.

Това е, скъпи приятелю, цялата история. Сам виждате, че не е привлекателна и не заслужава вниманието Ви. В нея няма нищо мистериозно, нищо интересно за вас. Затова не настоявам да се намесите, но много бих искала тази нещастна жена, която, изглежда, е истинска мъченица, да бъде закриляна от някого. Накрая обаче пак ще повторя, нека оставим другите сами да се грижат за себе си, а ние да спрем най-последни тези наши, така главоболни опити...

Ла Ронсиер,
Басикур, 14 ноември

...Органз Даниел

Ренин дочете писмото, препрочете го още веднъж и реши:

– Всичко върви на добре. Тя иска да спре, понеже вече сме пред седмата авантюра и се страхува, че после, след осмата, която според нашия договор има съвсем специално значение, ще стигнем до края. Тя не иска да участва повече..., макар че ѝ се иска..., за да не проличи, че го желае.

Той отново потри шеговито ръце. Писмото му бе донесло важно доказателство за влиянието, което постепенно и търпеливо бе спечелил над младата жена...

Същата вечер, този ден бе неделя, Ренин се качи на влака и рано сутринта, след като бе пропътувал с файтон два километра по покрития с пухкав бял сняг път, каквото бе разстоянието от малкото градче Помпния до село Басикур разбра, че пътуването му може да бъде много полезно. Научи, че през нощта били чути три изстрела откъм Маноар-о-Пюи.

– Покровителят на любовта и случайността ми помагат – си каза Ренин. – Изглежда е имало конфликт между съпруга и любовника. Идвам тъкмо навреме.

– Три пушечни изстрела, господин старши. Бога ми – толкова ясно ги чух, както ви виждам – обясняваше един селянин, когото полицаите разпитваха в салона на гостилницата, където Ренин бе току-що влязъл.

– Аз също ги чух – намеси се келнерът от гостилницата. – беше към полунощ. Снегът заваля към девет часа, беше спрял... и изстрелите отекнаха в долината един след друг... бам, бам, бам.

Други петима също свидетелстваха за това. Старшият и хората му нищо не бяха чули, но вече щяха да тръгнат към местопроизшествието, когато неочаквано пристигнаха един слуга от чифлика и една жена, която също каза, че работи при Матиас дьо Горн. Двамата били в отпуск през неделния ден и сега се връщаха от къщата, защото не могли да влязат в нея.

– Портата е затворена, господин стражар. Това се случва за първи път, откакто работя там. Всяка сутрин г-н Матиас още в шест часа сутринта отива и сам я отваря. Всеки ден и зиме, и лете! А сега вече минава осем, а тя е затворена. Виках, тропах, никой не се обажда. Нещо трябва да се е случило, затова идваме при вас.

– Можехте да попитате стария Дьо Горн, бащата, той живее край пътя – забеляза старши-полицаят.

– Боже мой, вярно, но не се сетихме.

– Е, хайде да вървим – реши старшията.

С него тръгнаха още двама полицаи, цяла група селяни и един ключар, които полицаите мобилизираха пътьом. Ренин също се присъедини към групата. На края на селото минаха край двора на стария Дьо Горн. Ренин го позна по описанията на Ортанз в писмата ѝ.

Човечецът кротко впрягаше каруцата ей. Като му съобщиха за случката, той учудено възкликна:

– Три пушечни изстрела ли? Бам, бам, бам? Но, драги мой старши, пушката на Матиас има само две цеви.

– Ами тази затворена врата?

– Понеже спи още дяволът, така е. Снощи беше дошъл тук и двамата изпразнихме цяла бутилка заедно, а може да са били и две, че дори и три... и тази заран си оправя сигурно махмурлука с помощта на Натали.

И яхвайки се върху седалката на превозното си средство – една стара двуколка със закърпен гюрук, той изплющя с камшика и викна на прощаване:

– Довиждане, приятели. Трите ви гърмежа няма да ми попречат да ида на пазар в Помпиня. Довиждане.

Другите продължиха пътя си.

Ренин доближи до старши-полицая, съобщи му името си и се представи:

– Приятел съм на г-ца Ермелин от Ронсиер – каза той – и понеже е твърде рано да я посетя в дома ѝ, бих желал да ми разрешите да обиколя с вас имението. Г-ца Ермелин дружи с г-жа Дьо Горн и ще бъде доволен да я успокоя за слуховете, тъй като, надявам се, нищо лошо не се е случило, нали?

– Ако е имало нещо – отговори старши-стражарят, – ще го прочетем като на карта, понеже има сняг.

Беше млад човек и на вид симпатичен, интелигентен и сръчен. Той веднага забеляза следите от стъпки, които Матиас беше оставил вечерта, когато се е връщал у дома си. Тези следи скоро се смесиха с други, които вървяха в противоположна посока – стъпките на слугата и жената. Скоро групата от полицаите, селяните, ключаря и Ренин стигна до стениите на имението. Ключарят лесно отключи вратата.

От нея нататък вече имаше само една следа по снега – тази на Матиас. Личеше, че синът трябва наистина да е бил добра компания на баща си в пиенето. Линията на стъпките му криволичеше, а на някои места бе направо начупена.

Двеста метра по-нататък се извисяваше жилището, наречено Маноар-о-Пюи. Главната му врата беше широко отворена.

– Да влезем – каза старши-полицаят.

Но щом премина прага, измърмори:

– Ох! Ох! Старият Дьо Горн май направи голяма грешка, като не дойде. Тук са се били.

Големият салон на къщата бе в хаотичен безпорядък. Два стола бяха счупени, масата обърната, парчетата от порцелан и чаши доказваха, че борбата е била ожесточена. Големият часовник, който също беше бутнат от стената, показваше 11 часа и 12 минути.

Момичето от чифлика ги заведе на първия етаж. Нямахме никой – нито Матиас, нито жена му, но вратата на стаята беше разбита с чук, който се търкаляше до кревата. Ренин и старшиятя влязоха в салона. Той бе свързан с кухнята посредством коридорче, което водеше до задния изход, към овощната градина. В края на градината имаше кладенец, и от прага на кухнята чак до него снегът беше така изметен, сякаш бяха влачили нещо голямо и тежко. Около кладенеца стъпките се увеличаваха и смесваха, което показваше, че тук борбата се е повторила. Старши-полицаят откри стъпките на Матиас, а редом с тях други нови, по-фини и по-елегантни. Тридесетина метра по-нататък намериха револвер

система „Браунинг“. Един от селяните заяви, че много прилича на револвера, който наскоро Жером Винал бе извадил в гостилницата. Полицията бързо провери барабана му: три от патроните бяха изстреляни.

Постепенно драмата в най-общи линии се обрисуваше. Полицията бе заповядал всички да стоят настрана, за да не се повредят следите. После, след като зададе няколко въпроса на момичето, приближи до Ренин и каза:

– Случаят изглежда съвсем ясен. Ренин го хвана за ръката:

– Нека говорим направо, без заобикалки, г-н старши-полицай. Аз, тъй като съм във връзка с г-ца Ермелин, която е приятелка на Жером Винал, а познава и г-жа Дьо Горн, съм запознат достатъчно добре със случая. Предполагате ли, че...

– О, не бих желал да предполагам каквото и да било – прекъсна го полицаят. – Установих само, че вчера някой е идвал тук.

– Но откъде е влязъл? Единствените следи, които водят към къщата, са тези на г-н Матиас дьо Горн.

– Следователно другото лице, чиито крака са били обути в много елегантни обувки, е оставило следите си, още преди да завали снегът, т.е. преди девет часа.

– При това положение той сигурно се е крил в някой ъгъл на залата, дебнейки завръщането на г-н Дьо Горн, който се е прибрал, когато снеговалежът вече е бил спрял.

– Точно така. С влизането на Матиас лицето е скочило върху него. Започнала е борба. Матиас е успял да избяга през кухнята. Лицето го е последвало чак до кладенеца и е стреляло три пъти.

– И къде е трупът?

– В кладенеца, разбира се. Ренин запротестира:

– О! О! Много бързате!

– Така е, господине, върху снега е записана цялата история и той ни я разказва много ясно: след борбата и трите изстрела чифликът е бил напуснат само от един. Следите от стъпките говорят, че това не е бил Матиас дьо Горн. Тогава къде е той?

– Но, тогава не можем... ли да проверим този кладенец?

– Уви, не, господине, дъното му е толкова дълбоко, че е недостъпно. С това е известен в цялата околност и от него идва и името на тази къща.

– Значи, вие наистина вярвате, че...

– Повтарям. След падането на снега тук е дошъл само един човек – Матиас, и само един е излязъл – чужденецът.

– Ами г-жа Дьо Горн? И тя ли е убита и хвърлена в кладенеца като съпруга ѝ?

– Не. Тя е отвлечена.

– Отвлечена ли?

– Спомнете си как вратата на нейната стая е разбита с чук...

– Но, господин старши-полицай, нали сам казахте, че само един човек е напуснал къщата – чужденецът.

– Наведете се и разгледайте внимателно стъпките на този човек. Виждате колко са дълбоки и как достигат чак до земята. Това са стъпки на човек, който е носил тежък товар. Носил е г-жа Дьо Горн.

– Значи, от тази страна на оградата има изход?

– Да, една малка вратичка, ключът от която е винаги в Матиас дьо Горн. Той му е бил отнет.

– А накъде води този изход?

– Към полето и после към път, който след 1200 метра пресича главното шосе... И знаете ли къде?

– Не.

– До самия ъгъл на замъка Басикур.

– Замъка на Жером Винал! Ренин промърмори през зъби:

– Ха! Положението става сериозно. Ако следата продължи до замъка, всичко е ясно.

Тръгнаха след нея.

Следата наистина продължаваше до замъка. Снегът край оградата беше изметен, но те намериха друга следа, оставена от две колелета на кола, която бе напуснала селото.

Полицаят позвъни. Портриерът, който бе измел вече и главната алея, пристигна с метла в ръка. На въпросите, които му зададоха, отговори, че Жером Винал е заминал рано сутринта, още преди другите да станат. Впрегнал бил колата си сам.

– В такъв случай – каза Ренин, когато останаха насаме с полицая – трябва само да проследим колата.

– Безполезно е – отговори старши-полицаят. – Качили са се на влака.

– На гара Помпиня, откъдето идвам? Но тогава те биха минали през селото...

За това именно са тръгнали в друга посока – към по-голямата гара, на която спират и бързите влакове. Ще се обадя по телефона и тъй като преди единадесет часа няма никакъв влак, станцията ще бъде поставена под наблюдение.

– Вярвам, че сте на прав път, господин старши-полицай – каза Ренин, – и ви поздравявам за начина, по който водихте разследването.

Двамата се разделиха.

Ренин тръгна да се обади на Ортанз Даниел във вилата в Ронсиер, но после размисли и промени решението си – предпочете да не я вижда, преди нещата да вземат по-благоприятен обрат. Затова се върна в гостилницата в селото и ѝ изпрати кратко писмо със следното съдържание:

„Мила приятелко,

Прочитайки писмото Ви, съобразих, че, водена от благородни чувства, вие желаете да покровителствате сърдечните връзки между Жером и Натали. Но всичко ни кара да вярваме, че този господин и тази дама, без да се посъветват със своята закрилница, са избягали, след като са хвърлили Матиас дьо Горн в един кладенец.

Извинете ме, че не ви посетих веднага, но тази афера е дяволски объркана и във ваше присъствие няма да бъде достатъчно спокоен, за да я обмисля добре.“

Беше десет и половина часа и Ренин тръгна да се поразходи из полето. Вървеше с кръстосани на гърба ръце и без дори да поглежда към красивите пейзажи на побелялата от снега местност. Когато се върна, за да обядва, бе все така замислен и не обръщаше никакво внимание на приказките на останалите посетители, които продължаваха да коментират случая.

После се качи в стаята си и вече беше заспал дълбоко, когато го събуди настойчиво чукане на вратата. Стана и отвори.

– Вие? – възкликна изненадано Ренин.

Двамата с Ортанз се гледаха известно време мълчаливо, стискайки само ръцете си, сякаш нищо друго не ги интересуваше и не бе в състояние да смути радостта им от срещата. Най-послед той попита:

– Трябваше ли да дойда?

– Да – каза радостно тя. – Да... очаквах Ви...

– Може би щеше да е по-добре, ако ме бяхте извикали по-рано, вместо да чакате... Събитията не са ни чакали и не зная какво ще сполети Жером Винал и Натали дьо Горн.

– Какво, какво? Нима още не знаете? – запита бързо тя.

– Какво да зная?

– Те са арестувани. Искали да се качат на бързия влак...

Ренин забеляза:

– Арестувани ли... Така не се арестува. Най-напред ще ги разпитат, което полицията сигурно прави в този момент. Правосъдието най-напред разследва. Къде са сега?

– В замъка. И понеже са невинни... Нали не допускате, както и аз, че могат да бъдат виновни?

Той отговори:

– Не допускам нищо, скъпа приятелко, но трябва да ви кажа, че всичко е против Тях... С изключение на един факт, а той е, че всичко е прекалено против тях. Не е нормално да има чак толкова доказателства. Но като оставим това настрана, все още няма нищо друго по случая освен неясноти и противоречия.

– Но тогава?

– Тогава съм много затруднен.

– Но нямате ли поне някакъв план?

– До този момент не. Е, ако можех да видя Жером Винал и Натали дьо Горн и да ги изслушам, за да узная какво са казали, за да се защитят! Но вие разбирате, че няма да ми позволят нито да ги разпитвам, нито да присъствам на техния разпит. При това всичко сигурно вече е привършено.

– Привършено е в замъка – каза тя, – но ще продължи в къщата.

– Ще ги водят в къщата ли? – запита той нетърпеливо.

– Да... според думите на един от двамата шофьори, които докараха автомобилите на следователите.

– Охо, но в такъв случай всичко се нарежда – възкликна Ренин. – Ще ходят в къщата! Но ние трябва да бъдем тогава още преди тях, в първите ложи. Ще чуем и видим всичко. Понякога ми е достатъчна само една дума, промяна в интонацията, едно намигване, за да открия, някакво малко указание, което ми липсва. Тогава ще можем да се надяваме. Да вървим, мила приятелко.

Ренин я преведе по прекия път, по който беше минал сутринта и който свършваше пред вратата, която ключарят бе отворил. Полицайте, оставени за охрана на къщата, бяха утъпкали в снега една успоредна на следите пътека и друга около самата къща. Случайността позволи на Ренин и Органз да се доближат незабелязано и промъкнат през един страничен прозорец в коридора до задната стълба. Няколко стъпала по-нагоре имаше малка стаичка, осветявана чрез малко елипсовидно прозорче от голямата зала на партера. Още при сутрешното си посещение Ренин бе забелязал, че откъм вътрешната му страна то беше покрито с парче

плат. Дръпна перденцето и изряза едно от стъклата.

Само няколко минути по-късно от другата страна на къщата се чу гълчава, която постепенно ставаше все по-ясна. Двамата видяха, как в залата нахлуват хора. Няколко души веднага се качиха на първия етаж, а старши-полицаят остана с един млад мъж, комуто виждаха само високия силует.

– Жером Винал! – прошепна Органз.

– Да – потвърди Ренин. – Най-напред ще разпитат г-жа Дьо Горн, горе в нейната стая.

След около четвърт час тези, които се бяха изкачили на първия етаж, слязоха. Бяха: заместник-прокурорът, съдебният следовател, един полицейски началник и двама агенти. Доведоха и г-жа Дьо Горн и следователят помоли Жером Винал да се приближи.

Лицето на Жером бе точно такова, каквото го беше описала в писмото си Органз – лице на енергичен мъж. Изглеждаше съвсем спокоен, решителен и личеше силната му воля. Натали бе съвсем мъничка на ръст, погледът ѝ бе донякъде смутен, но въпреки това изражението ѝ като цяло бе спокойно и сигурно.

Следователят, хвърляйки поглед върху царящия в помещението безпорядък и следите от борба, я покани да седне и се обърна към Жером.

– Господине, досега ви задавах малко въпроси, преди всичко поради желанието ми да ви покажа при предварителното следствие сериозните причини, поради които бях принуден да ви помоля да прекратите пътуването си и се върнете заедно с г-жа Дьо Горн тук. Сега имате възможност да отхвърлите тежките обвинения, които ви заплашват, но аз ви моля да ми съобщите цялата истина.

– Господин следовател – отговори Жером, – обвиненията, които ми се приписват, въобще не ме смущават. Истината, която търсите, ще се разкрие и ще бъде по-силна от всички неистини, насочени против мен от играта на случайността.

– Ние сме тук именно за да установим истината, господине.

– Ето я тогава.

Той замълча за миг, за да се съсредоточи, и заразказва с ясен глас:

– Обичам безкрайно г-жа Дьо Горн – от първия миг, когато я срещнах. Но колкото голяма и буйна да е тази моя любов, над нея винаги се е извисявала грижата ми за нейното щастие. Обичам я, но още повече я уважавам. Тя сигурно ви го е казала, но аз го повтарям: г-жа Дьо Горн и аз разговаряхме за първи път тази нощ.

Той продължи с по-нисък тон:

– Уважавам я още повече и заради това, че е нещастна. Всички знаят, че нейният живот е едно постоянно наказание. Съпругът ѝ я измъчва с жестока злоба и невиждана ревност. Разпитайте слугите и те ще ви опишат Голготата на Натали дьо Горн, боя, издевателствата и обидите, които понася и трябва постоянно да преглъща. Именно на това исках да сложа край, използвайки правото си да помогна, което има всеки човек, когато вижда големи нещастия и несправедливост. Три пъти предупреждавах стария Дьо Горн и го молих да се намеси, но и в него открих същата непреодолима омраза към нея. Тогава реших да действам открито. С това намерение направих снощи първата постъпка пред Матиас дьо Горн... малко некоректна, но която според мен трябваше да успее, като имах предвид неговата личност. Кълна се, господин следователю, че не съм имал никакво друго намерение, освен да поговоря с Матиас дьо Горн. Познавайки някои подробности от живота му, сметнах, че мога да му повлияя по ефикасен начин и реших да се опитам да се възползвам от това преимущество, за да постигна целта си. Ако събитията се развиха по друг начин, не аз съм виновен за това. Знаех предварително, че слугите ги няма. Отвори ми сам.

– Господине – прекъсна го следователят, – вие твърдите същото, което преди малко каза и г-жа Дьо Горн, изнасяте факт, който противоречи на истината. Матиас дьо Горн се е прибрал вчера към 11 часа вечерта. За това има не едно, а две явни доказателства: показанията на неговия баща и следите от стъпките му по снега, който е валил от 9 и четвърт до 11 часа.

– Господин следовател – възрази Жером Винал, без да обръща внимание на неблагоприятния за него ефект от упорството му. – Разказвам събитията така, както наистина са се случили, а не така, както могат да бъдат разказани от някого. Продължавам. Този часовник показваше точно девет часа без десет минути, когато влязох в тази зала. Опасявайки се да не го нападна, г-н Дьо Горн беше взел пушката си. За да го успокоя, поставих револвера си на масата, далеч от мен, така че да му е ясно, че не мога да го взема, и седнах.

– Господине, искам да говоря с вас, му казах. Моля да ме изслушате.

Той нито мръдна, нито отговори – не произнесе дори и сричка, така че говорех само аз. Казах няколко изречения, така както предварително ги бях обмислил:

– Господине, от доста месеци проучвам подробно финансовото ви

положение и зная, че всичките ви земи са ипотекирани. Подписали сте полици, падежите на които приближават и нямате никаква материална възможност да ги посрещнете. От баща си не можете да очаквате никаква подкрепа, тъй като и неговото положение е същото. Следователно, вие сте обречен. Аз идвам да ви спася.

Той ме изгледа и седна, което показваше, че моите думи му харесват. Тогава извадих от джоба си пачка банкноти, която поставих срещу него, и продължих:

– Тук има шестдесет хиляди франка, господине, с които искам да купя имението ви Маноар-о-Пюи с всичките му сгради. Ипотечните ви задължения ще поема също аз. Това е сума, два пъти по-голяма от истинската му стойност.

Видях, че очите му блеснаха. Той прошепна само:

– Какви са условията?

– Едно единствено: да заминете за Америка.

– Господин следовател, след това спорихме цели два часа. Но не че предложението ми го обиди, аз го познавах добре. Той просто искаше повече. Пазареше се дълго, като същевременно най-внимателно избягваше да произнесе името на г-жа Дьо Горн, за която аз също не правех каквито и да било намеци. Ако някой ни гледаше в този миг отстрани, щеше да сметне, че сме просто търговци, които търсят начин да се споразумеят за някаква стока, а не за съдбата и щастието на една жена. Най-после, уморен от тия пазарлъци, се съгласих на компромис. Постигнахме споразумение, което поисках веднага да оформим. Разменихме си два документа. С първия той потвърждаваше, че ми продава имота си Маноар-о-Пюи срещу получената сума, а с другия, който той веднага прибра в джоба си, аз се задължавах да му изпратя в Америка още 60 000 франка в деня, в който г-жа Дьо Горн получи развод. С това нещата приключиха.

Сигурен съм, че в този момент той беше доволен и вече не ме смяташе за враг и съперник, а за човек, който му прави услуга. Това се чувстваше и от любезността, която прояви, давайки ми ключа от малката врата към полето, за да си ида у дома по прекия път. За нещастие, докато взимах шапката си и си обличах палтото, направих грешка, която се оказа фатална. Оставих документа за продажбата, подписан от него, върху масата. За миг Матиас дьо Горн схвана облагите, които може да извлече от небрежността ми – като го вземе обратно, той можеше едновременно да запази имота си, да задържи жена си... и да присвои парите. Грабна изведнъж писмото, удари ме по главата и ме хвана с две ръце за

гърлото. Но сметката му излезе крива – аз съм по-силен от него и след доста ожесточена борба, която обаче не продължи дълго, аз го повалих и вързах с едно въже, което ми попадна под ръка.

Господин следовател, ако решението на съперника ми беше неочаквано, моето пък бе много бързо. Тъй като всъщност той бе приел условията ми, аз просто го заставих да изпълни задължението си поне в рамките, в които бях заинтересован. Изкачих се с няколко скока на първия етаж. Не се съмнявах, че г-жа Дьо Горн е там и че е чула шума от нашия спор. С помощта на джобното си фенерче огледах трите стаи – нямаше никой. Четвъртата беше заключена. Почуках. Не последва никакъв отговор. Но аз бях в такова състояние, че никаква пречка не можеше да ме спре. Бях видял в една от стаите един чук, взех го и разбих вратата.

Натали дьо Горн беше там, просната на земята в безсъзнание. Взех я на ръце, слязох, дори минах през кухнята. Едва сега видях, че навън е навалял сняг. Разбрах, че следите ми ще се отпечатат върху него, но това не ме интересуваше. Да не би да бягах от Матиас дьо Горн? Та той бе получил 60 000 франка и притежаваше документ, с който се задължавах да му броя още толкова в деня на развода. Сега беше станал пак собственик и на имота си, който ми продаде. Трябваше да е доволен, че ми оставя само Натали дьо Горн. Не променях нищо от уговореното, бях взел единствено най-ценния за мен залог и го отнасях със себе си. За Матиас дьо Горн вече не мислех, страхувах се единствено от реакциите на Натали, когато дойде на себе си. Мислех си, какво ще каже тя – дали няма да се почувства отново пленница?

За щастие не бях упрекнат ни най-малко, господин следовател. Може би и г-жа Дьо Горн ви е съобщила това. Любовта има свойството да предизвиква любов. Същата нощ, когато бяхме вече у дома, тя ми разкри чувствата си. Тя ме обичаше, както и аз я обичах.

Съдбата ни бе обвързала вече и двама заминахме в 5 часа сутринта..., като въобще не допускахме, че ще имаме сметки с правосъдието.

Жером свърши разказа си. Разказа всичко това гладко, като нещо научно наизуст, в което нищо не може да се измени.

От мястото, където се бяха прикрили Ренин и Ортанз, се чуваше всичко. Дватамата не бяха пропуснали нито дума. Младата жена прошепна:

– Всичко това е напълно възможно и съвсем логично.

– Да чуем и възраженията – каза Ренин. – Те са опасни. Особено едно...

Долу разпитът започна отново и следователят го формулира

веднага:

– А къде е г-н Дьо Горн?

– Матиас дьо Горн? – понита Жером.

– Да. Вие ми разказахте с голяма убедителност поредица от факти, които съм напълно готов да допусна, но за съжаление, забравяте един въпрос от решаващо значение: какво е станало с г-н Матиас дьо Горн? Вие сте го оставили вързан в тази стая, а тази сутрин той вече не е бил в нея.

– Но това е съвсем ясно, господин следовател. Накрая Матиас дьо Горн се е примирил с договореното и си е тръгнал оттук.

– Но накъде?

– Несъмнено по пътя, който води към баща му.

– Къде са тогава следите от стъпките му? Тази снежна покривка, която ни заобикаля, е безпристрастен свидетел. След двубоя вашите следи се виждат, но защо не се виждат неговите? Той е влязъл в къщата, но не е излизал от нея. Къде е сега? Няма нито следа от него. Или може би... – Следователят понижи гласа си: ... или по-точно... има само няколко следи по пътя за кладенеца..., няколко следи, които сочат, че решителната борба е била там... И след това вече нищо... съвсем нищо.

Жером повдигна рамене:

– Вече ми съобщихте за това, господин следовател, и това е обвинение за убийство срещу мен. На такъв въпрос не желая да отговарям.

– Но обяснете тогава факта, как така вашият револвер е намерен на двадесет метра от кладенеца?

– И на този въпрос не желая да отговарям.

– И върху странното съвпадение на тези три изстрела, чути през нощта, с липсата на три патрона в барабана на вашия револвер?

– Не, господин следователю, не е имало, както вие вярвате, никаква решителна борба край кладенеца, понеже аз оставих г-н Дьо Горн в тази стая, където остана и револверът ми. От друга страна, ако са били чути изстрели, вероятно куршумите са изстреляни от него.

– Значи това, според вас, са случайни съвпадения, така ли?

– Правосъдието трябва само да ги обясни. Моето единствено задължение е да говоря истината и вие нямате право да изисквате от мен нещо повече.

– Ами ако тази истина противоречи на известни факти?

– Това може само да показва, че фактите са неточни, господин следовател.

– Нека бъде така. Но до деня, в който правосъдието ще може да ги

съпостави с вашите твърдения, служебният ми дълг налага – навярно ще ме разберете, да ви държа на разположение на следствените власти.

– И г-жа Дьо Горн ли? – попита Жером с мъка.

Следователят не отговори. Той размени няколко думи с полицейския началник, после заповяда на един от агентите да докара автомобила му по-близо и едва тогава се обърна към Натали.

– Госпожо, вие чухте показанията на г-н Винал. Те съответстват напълно на вашите. Г-н Винал твърди, че вие сте били в безсъзнание, когато ви е отнесъл. Но искам да ви попитам, дали това безсъзнание е продължило през всичкото това време?

Хладнокръвието на Жером, изглежда, бе затвърдило увереността на младата жена.

– Свестих се чак в замъка, господине – отговори, без да се замисля тя.

– Но това е твърде необикновено. Не чухте ли поне трите изстрела, които почти цялото село е чуло?

– Не съм ги чула.

– И нищо ли не видяхте от това, което се е случило недалеч от кладенеца?

– Там не се е случило нищо, нали Жером Винал ви го каза.

– Тогава, къде е мъжът Ви?

– Не зная.

– Вижте какво, госпожо, вие сте длъжна да помагате на властите и да споделите с нас дори и своите съмнения. Не подозирате ли, че може да е станало някакво нещастие? Имайки предвид, че съпругът ви и баща му са пийнали малко повече, не мислите ли, че той може да е загубил равновесие и да е паднал в кладенеца.

– Когато мъжът ми се прибра, след като беше ходил при баща си, той беше съвършено трезвен.

– Баща му твърди обратното. Двамата са били изпили две-три бутилки вино.

– Баща му се лъже.

– Но снегът не се лъже, госпожо – натърти следователят вече нервирай. – Следите от стъпките му лъкатушат.

– Мъжът ми се прибра в осем и половина часа, преди да завали снегът.

Следователят удари с юмрук по масата.

– Но вие прекалявате, госпожо. Говорите против очевидните факти!... Тази снежна покривка е безпристрастна!... Да противоречите на

това, което не може да бъде проверено, разбирам, но тези стъпки в снега и сега съществуват...

Следователят направи усилия и сдържа гнева си. Автомобилът вече бе пристигнал под прозорците. Вземайки бързо решение, той каза на Натали:

– Бъдете така добра, госпожо, да бъдете на разположение на правосъдието и да не напускате тази къща...

И той даде знак на старши-полицаят да отведе Жером Винал в автомобила.

Каузата на двамата влюбени беше загубена. Едва събрали се, те трябваше да се разделят и се защитават далече един от друг, срещу най-тежки обвинения.

Жером пристъпи към Натали, двамата се гледаха скръбно, после той се поклони пред нея и тръгна към изхода, следван от старши-полицая.

– Стой! – извика един глас... – Кръгом, господин старши-полицай. Жером Винал, не мърдай от мястото си!

Следователят смаяно погледна нагоре. Същото направиха и останалите. Гласът идваше някъде отгоре. После кръглото прозорче се отвори и от него се показа Ренин, който жестикулираше възбудено:

– Искам да ме изслушате, господа!... Ще направя важни забележки... И особено важно е едно, относно лъкатушенето на следите... Отговорът на въпросите ви се крие в него! Матиас не е пил... Матиас не е пил...

Ренин бе промушил вече краката си през прозореца и като се обърна към смаяната Ортанз, която искаше да го задържи, каза:

– Чакайте ме тук, мила приятелко. Няма причини, поради които да ви безпокоят.

После се плъзна през отвора и скочи в залата. Следователят бе озадачен.

– Но, за Бога, господине, какво правите тук и кой сте вие?

Изгупвайки запрашените си дрехи, Ренин заговори:

– Извинете ме, господин следовател. Трябваше, разбира се, да вляза оттам, откъдето влизат всички. Но бързах твърде много, освен това мисля, че ако бях влязъл през вратата, вместо да падна от тавана, думите ми нямаше да произведат необходимия ефект.

Следователят приближи ядосан.

– И така, кой все пак сте вие?

– Принц Ренин, господине. Следих тази сутрин дознанието на

старши-полицая. Нали, господин старши? Оттогава събирам сведения и наблюдавам всичко свързано със случая, и понеже исках да присъствам на разпитите, скрих се там горе, в една изолирана стаичка.

– Вие сте били там! Посмели сте да постъпите така?

– Когато иска да изясни истината, човек трябва да прояви понякога, хм-м, и такава смелост. Ако не бях се скрил там, не бих се добрал до един дребен факт, който много ми липсваше. Не бих могъл да узная, че Матиас дьо Горн е бил съвсем трезвен. А в това именно е ключът към загадката. Който знае това, може да научи и истината.

Следователят изпадна донякъде в смешно положение. Сам не се бе погрижил да вземе всички необходими предохранителни мерки, за да запази следствената тайна, и сега му бе неудобно да действа безкомпромисно срещу този, който се бе възползвал от това и се бе вмъкнал с хитрост в къщата. Затова само подкани:

– Е, добре, нека свършим тогава с това. Какво искате?

– Само да ме изслушате.

– За какво?

– За установяване на невинността на г-н Винал и г-жа Дьо Горн.

Ренин бе толкова спокоен и изглеждаше, както винаги в такива моменти, леко надменен, което показваше на Органз, че развръзката на драмата наистина зависеше от него. И тя потрепери от радост, понеже разбра, че двамата ѝ приятели са спасени.

– О, той го направи – помисли си тя. – Бях го помолила да закриля тази млада жена и я спаси. И той го направи.

Жером и Натали сигурно бяха почувствали същото, защото се бяха приближили един към друг. Сякаш този непознат, паднал от небето, им бе разрешил да се уловят за ръцете.

Следователят повдигна рамене:

– Невинността им следствието трябва да установи самостоятелно, господине. Когато му дойде времето, ще бъдете призован.

– По-добре е това да стане веднага! Всяко закъснение може да има лоши последствия.

– Но сега бързае, господине.

– Две-три минути ще ми бъдат достатъчни.

– Смятате да разясните една подобна история само за две-три минути?

– Не повече.

– Нима я познавате толкова добре?

– Вече да. Обмислям я още от сутринта.

Следователят схвана, че човекът, който стои пред него, е от тези хора, които не биха го оставили на мира, докато не постигнат своето, и се примири. Все още с недоволен тон, той попита:

– Вашите наблюдения ще ни помогнат ли да установим мястото, където се намира сега г-н Матиас дьо Горн?

Ренин погледна часовника си и отговори:

– Вече е в Париж, господин следовател.

– В Париж ли? Искате да кажете, че е жив?

– Не само жив, но и в отлично здраве и дори настроение.

– Това ме радва. Но какво означават тогава, тези стъпки около кладенеца, револвера, тези три изстрела?

– Чисто и просто опит следствието да бъде въведено в заблуда, господин следовател.

– О! И от страна на кого?

– От самия Матиас дьо Горн.

– Странно. И с каква цел?

– С цел да се представи за убит и така да комбинира нещата, че г-н Винал да бъде обявен за виновен по това убийство.

– Предположението е остроумно – подхвърли следователят с ирония. – Какво мислите по този въпрос, господин Винал?

Жером отговори:

– Това е хипотеза, по която и аз размишлявах, господин следовател. Възможно е след борбата ни и след като аз си тръгнах, Матиас дьо Горн да е скроил нов план, тъй като е бил озлобен и е искал вече и да отмъщава. Той обичаше и същевременно мразеше жена си и няма нищо чудно да е търсил отмъщение.

– Отмъщението, което ще му струва скъпо, според собствените ви показания, господине. Защото Матиас дьо Горн иначе е трябвало да получи още 60 000 франка. Нима би се отказал така лесно от подобна сума само в името на отмъщението?

– Тази сума, господин следовател, той ще я получи в такъв случай от друго място. Когато изучавах финансовото положение на семейство Дьо Горн, узнах, че бащата и синът са си направили взаимна осигуровка – живот. Ако единият от двамата умре, другият ще получи сумата. Щом синът е умрял или го признаят за такъв, бащата ще получи застраховката и ще го обезщети тайно.

– Значи – засмя се следователят, – смятате, че г-н Дьо Горн е съучастник на сина си в тази нагласена афера.

Сега вече се намеси и Ренин.

– Точно така е, господин следовател. Бащата и синът са се споразумели.

– Искате да кажете, че ще намерим сина при бащата?

– Бихме го намерили там през нощта.

– А сега къде е, според вас?

– Взел е влака за Париж от Помпиня.

– Предполагате ли или сте сигурен?

– Сигурен съм.

– А доказателствата?

Следователят махна нетърпеливо с ръка, без да дочака отговор на въпроса си. Смятайки, че вече е проявил достатъчно добра воля и че всяко търпение има граници, той прекрати показанията.

– Вашата версия не е подкрепена с абсолютно никакви доказателства – повтори той, взимайки шапката си. – При това нищо от казаното от вас не може да опровергае, дори отчасти, показанията на този незаинтересован свидетел – снега. За да отиде при баща си, Матиас дьо Горн е трябвало да излезе оттук? Откъде е минал?

– Боже мой, но нали г-н Винал ви го каза, минал е по пътя, който отива оттук до баща му.

– Върху снега няма следи, господине.

– Как да няма?

– Е, има, но те показват, че е дошъл оттам, а не е излязъл от къщата.

– Все едно.

– Как така?

– Но, разбира се. Не се върви към дадена цел само по един начин.

– А по какъв друг може да се върви, моля?

– Заднешком. Като се отстъпва, господин следовател. Тези няколко думи, произнесени от Ренин спокойно, но с ясен глас и интонация, която отделяше сричките една от друга, накара всички да млъкнат. Изведнъж всички разбраха колко голямо е значението им. Понеже това прозрение обясняваше истината и хвърляше светлина към непроницаемата доскоро загадка, и то с помощта на един най-обикновен факт.

Ренин тръгна заднешком към прозорците, обяснявайки:

– Ако искам да отида до прозореца, бих могъл, естествено, да вървя направо, но нищо не ми пречи и да се обърна и да отида до него гърбом, ето така. И в двата случая целта се достига. И какъв е изводът от това – повиши глас той. – В осем и половина, още преди да се стъмни, г-н Дьо Горн се е върнал в къщи от дома на баща си, без да оставя следи, понеже снегът не е бил още паднал. В девет часа без десет минути е

пристигнал и г-н Винал, също без да остави каквито и да било следи. Следват обясненията между двамата мъже. От началото на пазарлъка до свиването, при което Матиас дьо Горн е победен – минават три часа. После г-н Винал си тръгва, носейки г-жа Дьо Горн. През това време Матиас дьо Горн вързан, набит и побеснял, е обзет от лудо желание за отмъщение. И му идва идеята да използва хитро снега като доказателство срещу своя враг. Същият този сняг, който сега наистина е център на вниманието на следствените власти! И той организира това свое мнимо убийство, по-точно създава външните доказателства, че има такава, и че тялото му е хвърлено в кладенеца. После тръгва заднешком, стъпка по стъпка към дома на баща си, изписвайки по снега своето идване вместо напускането на къщата. Достатъчно ясно ли се изразявам, господин следовател? Изписвайки върху бялата страница на снега своето идване, когато всъщност е напуснал дома си!

Следователят бе престанал да нервничи. Този неизвестен и оригинален човек изведнъж му се видя личност, напълно достойна за внимание, с която не подобава да се подиграва.

И вече с променен тон запита:

– А как е напуснал след това и дома на баща си?

– Много просто, с кола.

– И кой е карал колата?

– Баща му.

– Но откъде знаете всичко това?

– Тази сутрин заедно със старши-полицаят видяхме колата и говорихме с бащата. Той, уж както винаги, отиваше на пазар. Синът е бил легнал под платнището. После е взел влака от гара Помпиня и сега е вече в Париж.

Според обещанието му обясненията на Ренин продължиха едва пет минути. Подкрепяше ги само логика и правдоподобност. Но от обърканата мистерия, в която толкова дълго се лутаха, не остана нищо. Мъглата се разсея и истината се очерта в цялата и яснота. Г-жа Дьо Горн хълцаше от радост. Развълнуваният Жером Винал се чудеше как да благодари на този гениален, както му се струваше, човек, който като с магическа пръчка промени хода на събитията.

– Да прегледаме заедно тези следи, г-н следовател – предложи Ренин. – Грешката, която направихме тази сутрин със старши-полицая, е, че се занимахме повече със следите на мнимия убиец и пренебрегнахме напълно тези на Матиас дьо Горн. А именно чрез тях може да бъде разплетен възелът на цялата тази мистерия.

Двамата излязоха навън и се приближиха до следите. Нямахме нужда да ги изследват кой знае колко дълго, за да установят, че повечето от стъпките бяха на левия крак, колебливи, различни една от друга и твърде вдлъбнати откъм токовете.

– Неизбежно при леваците – отбеляза Ренин. – Матиас дьо Горн е трябвало да направи доста повече репетиции, за да може да изравни походката си напред с тази назад. Сигурно и двамата с баща си са почувствали това, особено при криволиците, които могат да се видят, и затова бащата Дьо Горн е имал грижата да предупреди старши-полицая, че синът му предишната вечер е бил доста пиян.

– Отхвърлянето на тази лъжа ме подсети веднага – продължи Ренин. – Когато г-жа Дьо Горн потвърди, че съпругът ѝ не е бил пиян, се замислих за стъпките в снега и се досетих.

Следователят, убедил се най-сетне в тази аргументация, се разсмя.

– Е, сега не ни остава нищо друго, освен да пуснем агенти по следе-та на фалшивия мъртвец.

– На какво основание, господин следовател? – напомни Ренин. – Матиас дьо Горн не е извършил никакво престъпление. Просто се е поразходил около един кладенец, стрелял е три пъти във въздуха и е захвърлил един чужд револвер в снега. После отишъл при баща си, като вървял гърбом. Във всичко това няма нищо наказуемо. Какви могат да бъдат претенциите към него? Може би парите, 60 000 франка? Но предполагам, че г-н Винал едва ли има намерение да направи оплакване?

– Разбира се, че нямам – заяви веднага Жером.

– Тогава какво, осигуровката-живот в полза на преживелия? Но докато бащата не я поиска, престъпление още няма. И би ме учудило много, ако го направи. Впрочем, я вижте, старият вече идва. Няма да мине много време и ще узнаем и това.

Действително, старият Дьо Горн бързаше към тях. Веселата му физиономия правеше отчаяни опити да изрази тъга и гняв.

– Синът ми го няма. Изглежда, този тук го е убил... Моят нещастен Матиас е мъртъв! Ах, този разбойник Винал – той е убиецът му!

И той се закани с юмрук на Жером. Следователят веднага го попита:

– Само една дума, г-н Дьо Горн. Имате ли намерение да предявите искания по застраховката-живот, каквато е имал синът Ви?

– Разбира се – отговори старият, – въпреки че ми е така мъчно за него...

– А знаете ли, че синът ви не е мъртъв. Говори се дори, че вие сте

съучастник в дребните му хитрувания и сам сте го бутнали под платнището на колата и сте го откарали до гарата?

Смаян, този простоват, общо взето, човек, плю на земята и вдигна ръка, сякаш имаше намерение да се къдне, но после, оставайки за миг неподвижен и замислен, изведнъж се отказа от намерението си и се ухили:

– Бедният Матиас! Значи той е искал да се изкара мъртъв? Колко долна постъпка? И си е мислел, че аз ще поискам да получа застраховката и да му я дам? Мислел си е негодникът, че аз бих могъл да падна толкова ниско!... О, той значи, не ме познава.

И без да спре да приказва, г-н баронът се обърна и си замина. Но отдалечавайки се, не пропусна да стъпи с големите си ботуши върху уличаващите сина му следи.

Ренин се обърна и закричи обратно към къщата. Искаше да успокои и зарадва най-после Ортанз, но младата жена не бе вече там.

Потърси я у братовчедката й Ермилин и научи, че е там. Но Ортанз бе помолила да му съобщят, че се извинява много, но е страшно уморена и сега трябва непременно да си почине.

– Отлично, всичко отива на добре, оправят се нещата – усмихна се Ренин. – Щом ме отбягва, значи не съм й безразличен – развръзката приближава.

И той тръгна пеша през полето по искрящия от слънцето сняг.

VIII „НА БОГ МЕРКУРИЙ“

До госпожа Даниел,
Ла Ронсиер, Басикур

„Прескъпа ми приятелко,

Не сте ми писала вече втора седмица, но преди да отмине тази толкова неприятна дата, 5 декември, когато изтича срокът на нашето договорно сдружение, не се надявам да получа писмо. Желая искрено тя да мине по-скоро, за да се почувствате освободена от него, тъй като по всичко личи, че то вече не ви харесва. Макар че според мен седемте сражения, в които участвахме заедно и които заедно спечелихме, бяха време, прекарано в радост и екзалтация. И ако сега се прекланям и аз пред неговия край, то ще ми позволите, надявам се, поне да ви кажа за какво съм си мислил през цялото това време. Истината е, че в ума ми винаги е била и тази последна авантюра, в името на която мислех, че трябва да напрегнем и последните си усилия. Ще ми позволите ли да ви припомня собствените ви думи, които така добре съм запомнил?

– Желая – бяхте казали вие – да ми възвърнете една тока от стар колан, апликирана с корали и монтирана към металическа тъкан. Имах я от майка ми и никой не знае, че тя ѝ е носила щастие и че на мен също ми носеше щастие. Откакто изчезна от качичката, в която беше заключена, аз съм нещастна. Върнете ми я, господарю на добрия гений.

И когато ви запитах за времето, по което е изчезнала тази тока, вие ми отговорихте със смях:

– Оттогава са изминали шест или седем години, или осем... не зная точно... не зная как... нищо не зная...

По този начин вие допълнително затруднихте задачата ми, така че да не бъда в състояние да я изпълня. Въпреки всичко аз обещах и бих желал да удържа дадената дума. Защото ми се струва, че всичко, което направих, за да разнообразя живота ви, е безполезно, ако продължи да ви липсва този талисман, на който вие отдавате толкова голямо значение. Е, нека не се смеем над тези малки суеврия, понеже понякога те се оправдават напълно.

Мила приятелко, ако вие бихте ми помогнали още веднъж, мисля, че победата ни би била сигурна. Аз сам, имайки предвид приближаването на датата, направих всичко възможно, за да подреда нещата така, в случай че поискате сама да направите това, да имате най-големи шансове за успех.

Не считайте моите инструкции за фантазия. Всяка една от тях е необходимо условие за успеха. Най-напред отсечете от градината на братовчедката си три дряннови клончета, привържете ги и извийте така, че да образуват нещо като камшик. В Париж си купете една огърлица с мъниста от ахат, която да има седемдесет и пет топчета. Под зимното си манто облечете синя вълнена рокля. На главата си сложете шапка с формата на калпаче, украсено с червени листа. На шията си сложете низ от пера. Бъдете без ръкавици и без пръстени. След това в следобедните часове тръгнете по левия бряг на Сена към черквата «Свети Стефан». Точно в четири часа пред олтара и ще видите стара жена, облечена в черно. Тя ще ви предложи светена вода. Тогава вие и подайте огърлицата си. Тя ще преброи зърната и ще ви я върне. Ще тръгнете след нея, ще преминете ръкава на Сена и тя ще ви отведе по една усамотена улица на острова Свети Луи, до една къща, в която ще влезете. В партера ще намерите младеж с матово лице, комуто, след като си свалите палтото, ще кажете:

– Идвам, за да взема токата си.

Не се учудвайте на смущението, нито на уплахата му. Дръжте се спокойно. Ако ви запита защо се обръщате с такова искане към него, не давайте никакви обяснения. Всички ваши отговори трябва да се резюмират само в това: Дойдох да взема това, което ми принадлежи. Не ви познавам, не зная името ви, но ми се налага да отправя искането си към вас. Трябва да си върна токата за колан. Това е наложително.

И в този последен случай ще ви е необходимо моето съдействие. Предлагам ви го, мила приятелко, без никакви условия. Подчертавам това, за да знаете, че всичко, каквото съм правил за вас, и всичко, което ще направя, не ми дава никакво друго право, освен да благодаря и се привързва още по-силно към тази, която е единствената радост и единственото щастие на живота ми.

30 ноември,
Париж
Серж Ренин“

Когато получи и прочете това писмо, Ортанз го захвърли в едно шкафче, казвайки си решително:

– Няма да отида!

Най-напред – мислеше си тя, – ако съм придавала някога някакво по-особено значение на тази скъпоценност, която ми се е струвало, че има стойността на талисман, сега вече ни най-малко не се интересувам от нея. Периодът на опитите вече приключи!

Ортанз не можеше да забрави числото осем, номера на новата авантюра. Да започне пак, би означавало да продължи нескончаемата им верига, като при това се приближи още повече до Ренин и му даде залог, който той, при неговата опитност в тези неща, би могъл доста добре да използва.

Дори и в навечерието на определения ден Ортанз не бе променила решението си. Сутринта на самия ден също. Затова обратът, който настъпи изведнъж и без каквато и да било вътрешна борба срещу първоначалното ѝ решение, беше необясним. Тя изтича в градината, отсече три дряннови клонки, пригответи ги по препоръчания начин и по обед беше вече във влака за Париж. Измъчваше я любопитство и не можеше да устои на увлекателните сензации, които и предлагаше последната авантюра. Това бе наистина много съблазнително. Огърлицата от ахат, шапката с есенни листа, възрастната жена в храма... – как да устои на тази мистерия и как да отблъсне един такъв случай, в който може да докаже на Ренин на какво е способна самата тя?

– И после какво? – смееше се Ортанз. – Той ме довежда в Париж, а осмият час е опасен за мен само на сто километра отук, в онзи изоставен замък Аленгър. Единственият часовник, който може да бие заплашително, е затворен чак там!

Ортанз пристигна в Париж вечерта. Сутринта на 5 декември си купи огърлицата от ахат със седемдесет и пет мъниста, облече синя рокля и си сложи шапка с червени листа. Точно в четири вече влизаше в черквата „Свети Стефан“. Сърцето ѝ биеше лудо. Този път беше сама. Чувстваше, че е направила грешка, отказвайки се от могъщата подкрепа на Ренин, но вече бе късно. Огледа се с надеждата да го види, но нямаше никой... Никой, освен една стара жена, облечена в черно, изправена срещу олтара.

Ортанз тръгна към нея. Старата дама държеше между пръстите си броеница от сребърни зрънца и ѝ предложи светена вода. После започна да брой топчетата на огърлицата, която Ортанз ѝ подаде.

– Седемдесет и пет – завърши тя. – Е, добре. Елате. Без да каже

повече нито дума, тя я поведе. Минаха моста Туриел и навлязоха в остров Сен Луи. Продължиха по тясна усамотена улица, която ги отведе до кръстопът. Спряха пред стара къща с балкони от ковано желязо.

– Влезте – каза старицата и си отиде.

Тогава Органз видя магазин с красиви витрини, които заемаха почти цялата дясна част на партера. Бяха силно осветени и вътре в тях се виждаха безредно нахвърляни предмети и стари мебели.

Остана там няколко секунди, гледайки разсеяно всичко това. Фирмата бе „На бога Меркурий“ и под нея се мъдреше и името на собственика: „Панкарди“. Малко по-нависоко, при основата на първия етаж, имаше малка ниша, в която бе поставена статуята и на самия Меркурий, изработена от печена глина.

– Хайде – прошепна сама на себе си Органз и натисна дръжката на вратата.

Един мъж седеше зад широко писалище и прелистваше някакви тефтери. Без да обръща глава, той каза:

– На ваше разположение съм, госпожо. Влезте и разгледайте, моля.

– Това е човекът – помисли си Органз.

Той имаше действително необикновено матово лице. Малката посивяла брадичка, разделена на две, правеше лицето му да изглежда по-продълговато. Главата му бе съвършено гола. Две малки очички гледаха хитро към нея. Органз, която още не бе вдигнала воала от лицето си, нито свалила мантото, отговори:

– Търся една тока от колан.

– Ето погледнете тук – каза той и я поведе към вътрешността на магазина.

Органз огледа витрината и промълви:

– Не... това, което търся, тук го няма. Тази, която искам да си върна, е токата, която изчезна някога от кутията за бижута и която идвам да потърся при вас.

Тя остана смаяна от смущението, което се изписа върху лицето на човека. Очите му станаха плахи.

– Но защо тук? Не вярвам да успеете... каква е тя?...

– От корал, златен филигран... от 1830 г...

– Не разбирам... – замънка г-н Панкарди... – Защо питате точно мен за това?

Органз повдигна спокойно воалетката и съблече палтото си.

Младият мъж отскочи назад, сякаш бе видял видение, и още по-смаян замърмори:

– Синя рокля... шапка с червени листа... О, нима е възможно? Огърлицата от ахат!...

Но най-много се смути, когато видя камшика от три дрян timer пръчки. Изопна пръсти към нея, замига често-често и като размаха ръце като плувец, който се дави, се облегна на един стол и припадна...

След минута-две обаче господин Панкарди се съвзе. Изтри потта, обляла челото му, и опитвайки да се овладее, запита пак с треперещ глас:

– Но защо се обръщате към мен?

– Понеже тази тока е у вас.

– Но откъде знаете? – запита той, без да се брани срещу обвинението.

– Знам, защото е така. Никой нищо не ми е казал. Тук съм, защото съм сигурна, че ще я намеря при вас и съм дошла с твърдото решение да си я взема обратно.

– Но познавате ли ме? Откъде знаете името ми?

– Не ви познавам и не знаех името ви, преди да го прочета на фирмата. За мен вие сте само този, който ще ми върне това, което ми принадлежи.

Ортанз почувства, че има някаква власт над този човек и възползвайки се от объркването му, неочаквано заповяда заплашително:

– Къде се намира тя? Настоявам да ми я предадете! Панкарди беше отчаян. Закърши ръце и мрънкайки покорно, замоли за прошка. После, признавайки се за победен, примирен запита:

– Искате ли я, наистина?

– Искам я... Това трябва да стане...

– Да... Трябва... Напълно съм съгласен.

– Говорете тогава! – заповяда Ортанз още по-настойчиво.

– Да говоря няма, но ще пиша... Ще напиша тайната си... и за мен всичко ще бъде свършено.

Той отиде към писалището си и написа няколко реда, след това постави листа в плик, който залепи.

– Вземете, ето моята тайна... Това беше целият ми живот..., а сега по-добре да умра...

Той насочи към слепочиято си револвер, който грабна от един куп книжа и стреля.

Ортанз ужасена блъсна ръката му. Куршумът изхвъркна встрани, проби огледалото на една Психея, но Панкарди се строполи на пода и заохка, сякаш беше тежко ранен.

Ортанз положи огромно усилие да запази хладнокръвие, но си даваше сметка, че въпреки привидното ѝ спокойствие, този опит за самоубийство и изстрелът я бяха объркали съвсем. Силите, които чувстваше до преди това, я бяха напуснали. Имаше тягостното впечатление, че човекът, който все още се търкаляше в нозете ѝ, в действителност постепенно взема надмощие над нея. Тя седна изтощена. Точно както Ренин бе предсказал, двубоят продължи само няколко минути. Но победената бе тя – по вина на женските ѝ нерви, и то в момента, в който вече предчувстваше победата си.

Синьор Панкарди бе вече наясно с положението и без да си дава труд да търси други хитрини, прекрати охканията си, намери се с един скок пред Ортанз и извика подигравателно.

– Мисля, че краткият разговор, който ни предстои, не бива да бъде смушаван и да зависи от първия клиент, който би могъл да влезе в магазина, нали. Изтича навън, спусна ролетките, заключи входната врата и се върна при Ортанз.

– Уф! Почти повярвах, че наистина съм загубен. Ако ме бяхте натиснали още малко, щяхте да спечелите играта. Но и аз съм един наивник! Стори ми се, че идвате от далечното минало, като пратеница на Провидението, за да ми потърсите сметка и аз, глупакът, още малко и щях да отстъпя. Ах, госпожице Ортанз, позволете ми да ви наричам така, тъй като ви познавах някога под това име, липсва ви опит.

Той седна до нея и вече с откровено злобен тон подхвърли:

– Сега трябва да бъдете искрена. Кой скрои този номер? Че не сте вие, е ясно. Не отговаря на характера ви. Но кой? През целия си живот съм бил честен... само веднъж... тази тока. И когато вече мислех, че всичко това е забравено и погребано в миналото, изведнъж на сцената се появявате вие. Как? Това именно бих желал да зная.

Ортанз дори не се опита да се защити. Синьор Панкарди се наложи над нея с цялата си мъжка сила и с всичката си злоба. Изплаши я с жестовете си, със своята едновременно смешна и зла физиономия.

– Говорете! Трябва да зная. За да мога да се защитя, ако имам таен враг. Кой е той? Дали не е съперник, който завижда на щастието ми и сам иска да използва токата? Но говорете, дявол да ви вземе... или кълна се в Бога...

Стори ѝ се, че той прави движение да вземе отново револвера си и се отдръпна с протегнати ръце с надежда да се измъкне.

Сблъскаха се и Ортанз, която все повече и повече се плашеше, не толкова от самото нападение, колкото от разкривеното от злоба лице на

нейния нападател, започна да вика. В същия миг синьор Панкарди се скова с опънати ръце, разтворени пръсти и поглед, устремен над главата на Ортанз.

– Кой сте вие? Как сте влезли? – каза той със задавен глас.

Ортанз нямаше нужда дори да се обръща, за да разбере кой ѝ се бе притекъл на помощ и ужасил и смаял толкова много антикваря. В същия миг един тънък силует се плъзна над фотьойлите и канапетата и Ренин се придвижи със спокойни стъпки напред към сцената на действието.

– Кой сте вие? – повтори Панкарди. – Откъде идвате?

– Отгоре – отговори Ренин, сочейки тавана.

– Отгоре ли?

– Да, от първия етаж, който съм наел от три месеца. Чух шум, някой викаше за помощ. Затова дойдох.

– Но как успяхте да влезете тук?

– Всичко е позволено, когато трябва да се притечеш на помощ на някого.

– Още веднъж ви питам, кой сте вие?

– Принц Ренин... приятел на тази дама... – каза той, като се наведе и целуна ръка на Ортанз.

Панкарди още повече се обърка и смутолеви:

– Аха, разбирам... Вие сте този, който устрои цялата тази комедия... вие сте изпратили госпожата...

– Лично аз, господин Панкарди, точно така.

– И с каква цел?

– Много обикновена. Намеренията ми бяха много чисти. Да няма грубости, а само кратък разговор, след който вие ще предадете това, което искам.

– И какво е то?

– Токата за колана.

– Това е невъзможно – каза антикварят ядосан.

– О, не казвайте не. Резултатът е предварително гарантиран.

– Няма сила на света, господине, която да ме принуди да направя това.

– Искате ли да извикаме жена ви? Г-жа Панкарди може би ще прецени по-добре положението.

Идеята да не бъде сам срещу този непредвиден неприятел, изглежда, се хареса на Панкарди и той натисна три пъти бутончето на звънеца.

В дъното на магазина, между бюрото на антикваря и витата стълба, килимът се надигна и изпод него се появи една жена, която държеше

дръжката на малка вратичка. Бе около тридесет годишна, семпло облечена и в престилката си приличаше повече на готвачка, отколкото на собственица на магазин. Но лицето ѝ бе симпатично.

Ортанз, която вървеше зад Ренин, остана учудена, познавайки в тази жена камериерката от юношеските си години.

– Боже мой, Люсиен? Нима вие сте г-жа Панкарди? Новодошлата я изгледа, позна я и като че ли се смути.

Ренин се обърна към нея:

– Госпожо Панкарди, съпругът ви и аз имаме нужда от вас. Трябва да уредим една доста объркана история... една афера, в която вие сте играли главната роля.

– Какво има? Какво искате от мен! Каква е тази история?

Панкарди ѝ прошепна тихичко:

– Токата... Токата за колан...

Жената се вцепени. С втрепен поглед тя изведнъж се разплака. Ренин се наведе над нея и каза успокоително:

– Искате ли да уредим тази работа, госпожо? Ние гледаме по-трезво на нещата и вярвам, че ще намерим заедно най-правилното разрешение на въпроса. Ето, преди девет години вие се запознавате със синьор Панкарди, който скоро след това става ваш съпруг. И двамата сте корсиканци, т.е. от страна, в която силно вярват в какви ли не предразсъдъци и суеверия. Затова отдавате голямо значение на щастието и нещастieto, смятайки, че злата съдба играе много важна роля в живота на хората. Научавате, че токата за колан на вашата господарка е носила винаги щастие на този, който я притежава. Това е причината, поради която в момент на оскъдица и по внушение на синьор Панкарди вие я открадвате. Шест месеца по-късно напускате работата си и ставате г-жа Панкарди. Това е накратко цялата ви авантюра, нали? Вие сте честни хора, но не сте могли да устоите на това случайно изкушение. Безполезно е да ви казвам какъв успех сте имали в живота и как с помощта на този талисман сте се издигнали на първо място сред търговците на старинни предмети. Сега сте богатите собственици на магазина „На бога Меркурий“ и всичките си успехи отдавате на тази тока. Вярвате, че ако я изгубите, ще ви постигне съсипия и мизерия. Целият ви живот е свързан с нея. За вас тя е ангел-хранител, домашен Бог, който закриля и помага.

Ренин направи малка пауза и продължи:

– След като открих дирите ви, наех преди два месеца мецанина над магазина. Можех да използвам тази стълбичка, но въпреки това двата месеца бяха за мен изгубено време, макар и само до известна степен,

разбира се. Още не съм успял да намеря токата, въпреки че се вмъквах неведнъж в магазина ви нощем и прегледах вече всичко най-щателно. Нищо тук не е останало неопипано най-внимателно от мен. Нито едно парче от паркета на пода не е пропуснато, без да проверя дали не се вади или дали няма кухня под него, но резултатът бе отрицателен. Впрочем, направих едно второстепенно откритие. В едно тайно чекмедже на бюрото ви, драги Панкарди, открих малко тефтерче, в което сте описали безпокойствата си, угризенията на съвестта си, страха от светско наказание и от гнева Божи. Това е една голяма небрежност, любезни ми господине. Пишат ли се такива самопризнания, и нещо повече, оставят ли се да се търкалят току така? Както и да е, аз прочетох всичко това и запомних фразата, която ми помогна да изградя своя план за действие.

„Ако пред мен се яви тази, която ограбих, такава, каквато я видях тогава в градината и, докато Люсиен вземаше бижутото, ако се появи, облечена в синя рокля, с шапка, украсена с червени листа, с огърлица от ахат и камшик от три дрянови пръчици, каквото държеше в онзи ден, и ми каже: «Дойдох да си взема това, което ми принадлежи», тогава ще разбера, че Бог я е вдъхновил и я ръководи и че трябва да се подчини на Провидението“.

– Ето какво е писано в тефтерчето ви, Панкарди. Струва ми се, че сега ще си обясните лесно постъпката на тази, която вие наричате г-ца Органз. Тя според моите наставления и малка режисура, която вие сами-я бяхте измислили, е дошла при вас, както сам се изразихте, от дъното на миналото. Ако тя бе малко по-хладнокръвна, без съмнение, щеше веднага да спечели мача. За нещастие вие твърде майсторски изиграхте комедията. Тогава схванахте, че това не е заповед от Провидението, а само опит за реванш от страна на старата ви жертва. Наложил се да се намесе и аз. Затова сега съм тук и нека да приключим: Къде е токата, Панкарди?

– Не – каза антикварят, комуто дори и самата мисъл, че трябва да върне токата, възстановяваше всички съпротивителни сили.

– А вие, госпожа Панкарди?

– Аз не зная къде е тя – заяви жената.

– Добре. Тогава ще пристъпим към действия. Госпожа Панкарди, вие имате син на седем години, когото обичате от все сърце. Днес, като всеки четвъртък, синът ви се връща сам от дома на леля си. Двама от моите хора са по петите му. Няма да го отвлекат само ако отменя

заповедта си.

Г-жа Панкарди се завайка като луда:

– Синът ми, моля ви се..., не, само това не... Кълна се, че не зная нищо. Мъжът ми никога не ми е казал... Не ми се е доверявал...

Ренин продължи:

– Втора точка: още тази вечер на прокурора ще бъде депозирано оплакване и като доказателство за престъплението ще бъдат приложени самопризнанията от тейфтера. Последствията вероятно са ви ясни: съдебно следствие, обиск и накрая съд и присъда...

Панкарди мълчеше. Всички тези закани, изглежда, не го засягаха. За него бе по-важна закрилата на талисмана му, която смяташе, че го прави неуязвим. Съпругата му обаче се хвърли в краката на Ренин разплакана и занарежда:

– Не..., не... моля ви, ще ни арестуват, не желая... И после, синът ми... Ох! Моля ви се...

Органз я съжали и дръпна Ренин настрана.

– Бедната жена, оставете я, застъпвам се за нея.

– Успокойте се – прошепна той, – нищо няма да се случи на детето.

– Но вашите хора, които го дебнат?

– Чиста измислица.

– Ами оплакването пред прокурора?

– Обикновена закана.

– Но какво целите тогава?

– Да ги объркам и ги накарам да излязат от равновесие. Надявам се, в такова състояние да изпуснат някоя дума, която ще ме улесни. Вече употребихме всички средства, само това ни остава, но то е средство, което почти винаги успява. Спомнете си нашите авантюри.

– Но ако това не стане?

– Трябва да стане непременно – каза Ренин със задавен глас. – Трябва всичко най-после да свърши. Часът приближава.

Погледите им се срещнаха и младата жена се изчерви, разбирайки намека за часа, който правеше той. Наближаваше осем и той искаше да привърши с тази работа, преди часовникът да отбие осемте си удара.

– И така, вече знаете какво рискувате – обърна се отново той към двойката Панкарди: от една страна – отвличането на детето, после сигурен затвор, понеже налице са самопризнанията от тейфтера, а от друга страна – ето моето предложение: ако незабавно върнете токата – още в този момент, ще получите двадесет хиляди франка. Самата тока не струва и три наполеона.

Не последва никакъв отговор. Само г-жа Панкарди продължаваше да плаче. Ренин продължи:

– Удвоявам откупа... утроявам го... Дявол да ви вземе, толкова ли сте алчен, Панкарди... Е, тогава да закръгля ли цифрата? Добре, нека бъдат сто хиляди.

Органз прошепна онемяла:

– Ренин, това е лудост, бижутото не струва нищо.

– Не се страхувайте – прошепна също така тихо Ренин, – той няма да се съгласи... Но я го погледнете... Колко е развълнуван! Точно това е, което искам... Аха, виждате ли... ето как може да се изкара човек от равновесие... Да му отнемеш способността да се контролира и проверява с разума си това, което говори!... И в този хаос, в тази буря, която ги разтърсва, трябва да се забележи малката искра, която все някъде ще светне!... Ето, вижте го!... Вижте го!... Сто хиляди франка за едно камъче, което няма никаква стойност... в противен случай затвор... Има от какво да ви се завърти главата, нали?...

Панкарди беше посинял, устните му трепереха и от тях течеха лиги, които не забелязваше. Виждаха как смут все повече обзема цялото му същество. Противоречивите чувства: страх и алчност, се бореха в него, поглъщайки разума му.

Внезапно Панкарди избухна и наистина бе ясно, че думите бликаха от устата му случайно, без самият той да схваща какво говори:

– Сто хиляди! Двеста! Петстотин! Милион! Все ми е едно! За какво са ми тези милиони? Те могат да се загубят, могат да изчезнат... да отлетят... Само едно нещо е важно – и само за него си струва да се държи сметка: съдбата, която или е с вас, или е против вас. А сега съдбата е с мен – вече повече от девет години. Никога не ми е изневерила. А вие сега искате аз да ѝ изневеря? Да я продам. Защо? От страх? Затвор? Синът ми?... Глупости!... Докато тя се грижи за мен, нищо лошо не може да ми се случи. Тя ми е слуга и приятел... Тя е завързана в токата. Как? Не зная! Може би коралът... има вълшебни камъни, които задържат щастието.

Ренин, без да го изпуска от очи, слушаше внимателно всяка негова дума, всяка, дори и най-малката промяна в интонацията му. Сега антикварят се смееше. Смехът му беше нервен, дрезгав, смях на човек, който е много сигурен в себе си. Панкарди се отправи към Ренин с жестове, в които се чувстваше голямата му самоувереност.

– Милиони? Но аз не ги желая, драги господине. Малкото каменно късче, което имам, струва много повече от тях. Доказателство за това е

целият този труд, който хвърляте, за да ми го отнемете. Сам признавате, че цели месеци сте правили своите издирвания. Месеци, през които сте преровили всичко, докато аз дори и не подозирах. Дори не съм знаел за това, за да се защитавам. Но защо да се защитавам?... Малката вещ се пази сама. Тя не желае да бъде открита и това няма да стане никога... Да, тя наистина е тук... И е поставена на място, което задоволява... Щастието на Панкарди? Но то е известно на целия квартал, на всички антиквари. Аз крещя от покрива: „Аз имам щастие“. Дори си позволих нахалството да взема като покровител бога на щастието... Меркурий! Той също ме закриля. Вижте колко много статуетки на Меркурий има в магазина ми! Погледнете колко много от тях висят горе на тази дъска. И всичките те са от известен скулптор. Можете да проверите подписите му. Ако желаете, разбира се. И той, ми ги продаде всичките. Искате ли да ви подаря една, драги господине? Един подарък от Панкарди като обезщетение за вашия неуспех! Ще я приемете ли?

Той се изправи до стената, взе една статуетка от дъската и просто я натика в ръцете на Ренин. И смеейки се, понеже противникът като че ли отстъпваше пред смелата му атака, той се провикна:

– Браво, той приема! А ако той се съгласи, това означава, че всички сме съгласни! Госпожо Панкарди, не се тревожи, скъпа! Довиждане, г-це Ортанз! Довиждане, господине! Когато поискате отново да ми кажете добър ден, почукайте три пъти на тавана. Довиждане, отнесете подаръка си... и нека Меркурий ви закриля! Довиждане, мили мой принце... Довиждане, госпожице Ортанз...

Той ги изгласка към желязната стълба, като хващаше ту единия, ту другия за ръката и ги избута така чак до ниската врата, която се виждаше в горния край на стълбата.

Но което беше най-невероятното в случая, Ренин въобще, не протестираше. Той не оказа ни най-малка съпротива и се остави да го водят като наказано дете, което изпъждат навън.

От мига, в който той направи своето предложение на Панкарди, до този, в който Панкарди тържествуваше и го изгласка към вратата със статуетката в ръце, не бяха минали и пет минути.

Прозорците на столовата и салона на мецанина, които Ренин бе наел, гледаха към улицата. Масата бе сервирана за двама души.

– Извинете, че наредих да сервират, без да ви попитам – каза Ренин на Ортанз, като отвори вратата на салона.

– Но си мислех, че както и да се развият събитията, все ще се съгласите да дойдете тук и да вечеряме заедно. Не ми отказвайте тази милост,

която ще бъде последната от нашата последна авантюра.

Органз не отказа. Начинът, по който завърши сражението, толкова противоположен на всичко, което бе виждала от него досега, я отчайваше. А и защо да отказва, когато условията на договора не бяха изпълнени?

Ренин излезе за малко, за да даде някои заповеди на слугата си, и след минута-две се върна отново при нея и я въведе в столовата. Часът вече минаваше седем.

Върху масата имаше цветя, а по средата стоеше статуетката на Меркурий, подарък от синьор Панкарди.

– Нека Бога на щастието председателствува нашата вечеря! – каза шеговито Ренин.

И чудно, изглеждаше много весел.

– Ах – възкликна той, – а колко много зла воля проявихте вие! Господжата ми затваряше вратата си... Господжата вече не ми пишеше... Наистина, мила приятелко, вие бяхте много жестока и аз много страдах. Трябваше да употребя какви ли не средства, за да ви привлека поне тук. Признайте, че писмото ми беше доста майсторски написано! Трите пръчици... синята рокля... Кой може да устои на всичко това! На всичко отгоре, прибавих и от себе си няколко загадки: седемдесет и пет зрънца на огърлицата, старата жена със сребърната броеница... всичко това изкушава все пак любопитството. Не ми се сърдете за всичко това. Исках да ви видя днес и вие дойдохте. Благодаря.

След това принцът разказа накратко как е открил следите на откраднатото бижу.

– Сигурно се надявахте, че като ми поставите това условие, аз няма да мога да го изпълня? Грешка, мила приятелко. Опитът поне в началото беше лесен, понеже разполагах с едно важно сведение: характера на талисмана, олицетворяван от тази тока. Достатъчно бе да проуча дали сред тези, които са ви заобикаляли от прислугата, има някой, който да е по-заинтересован от него. Така съставих един списък на лицата, които са били в по-голяма близост до вас. В него вниманието ми веднага бе привлечено от г-ца Люсиен, родена в Корейка – страната на суеверията. Това бе изходната ми точка. После всичко беше свързано едно с друго и само трябваше да различиш веригата.

– Всичко се различаваше добре, но веригата се скъса. Открихте крадеца, но не успяхте да се доберете до откраднатата вещ.

Упрекът беше ясен. Ренин не беше свикнал с неуспехи. А тя, изглежда, се нервираше и от неговото спокойствие след неуспеха,

вследствие на който пропадеше и всичко останало.

Той не отговори. Беше напълнил две чаши с шампанско и бавно изпразни едната, като не сваляше поглед от статуетката на бога Меркурий. Завъртя я върху piedestала ѝ.

– Каква добра работа, каква хармония на линиите! Цветът ми харесва по-малко, но линията, пропорцията, симетрията. Погледнете тази статуетка. Панкарди има право, тя е творение на голям майстор. Краката са едновременно и тънки, и мускулести. Целият силует напомня елен, навява чувството за бързина. Това е много добре... Има обаче една малка грешка, която може би не сте забелязали.

– О, да – съгласи се Органз. – Направи ми впечатление още като я видях над фирмата на магазина. Имате предвид сигурно, че ѝ липсва нещо като равновесие, нали? Тялото е прекалено наведено върху крака, който го носи. Създава впечатлението, че ще падне напред.

– Поздравявам ви – каза Ренин. – Грешката е едва забележима и трябва много чувствително око, за да се долови. Но наистина, логично би било тежестта на тялото да я събори и според законите на равновесието малкият бог да се строполи върху главата на някой минувач.

След кратко мълчание Ренин продължи:

– Още от първия ден забелязах този недостатък. Но как още тогава не съм направил необходимия извод? Бях смутен само от нарушаването на един естетически закон, докато е трябвало да се запитам как така се нарушава един физически закон. Сякаш изкуството и природата нямаха нищо общо! И като че ли законите на гравитацията могат да бъдат нарушавани, без да има там някаква друга първоначална причина.

– Какво искате да кажете? – попита Органз заинтригувана.

– О, нищо – каза той. – Учудвам се само, че не сте се запитали по-рано защо този Меркурий не се търкулва напред, както би трябвало да стане.

– И каква е причината?

– Причината ли? Предполагам, че Панкарди, като е усъвършенствал статуетката, за да я направи по-пригодна да му помага в щастието, е променил някак центъра ѝ на равновесие! И най-вероятно е постигнал това, като е поставил някаква допълнителна тежест, която да я придържа.

– Каква тежест?

– На пръв поглед би могло да се предположи, че статуетката е привързана с нещо, за да не пада. Но нищо подобно. Наблюдавах го от прозореца как на всеки два дни се качва по една подвижна стълба до нея, за

да я почиства. Той тогава я повдигаше и значи остава единствената хипотеза: тя е балансирана с противотежести.

Органз изтръпна. Бе започнала вече да се досеща.

– Противотежест?... Предполагате, че тя е там... сигурно в пиедестала?

– А защо не?

– Нима е възможно? Но в такъв случай защо Панкарди ще ни подарява тази статуетка?

– Той не ни подари точно тази – уточни Ренин. – Тази аз сам си я взех.

– Но кога? Откъде?

– Преди малко. Докато вие стояхте в салона, аз просто прекрачих през прозореца, който е над фирмата на магазина, и смених статуетките. Взех тази, която бе поставена в нишата и която бе интересна за мен, и на нейно място поставих другата, която ми бе подарил Панкарди и въобще не ме интересуваше.

– Но другата ми се струва, че не беше толкова наклонена напред?

– Не колкото другите, които са окачени в магазина. Но Панкарди не е скулптор. Разликата в наклона едва ли ще му направи впечатление. Нищо няма да забележи и ще продължава да вярва, че щастието бди над него от талисмана. Така че ето статуетката, която беше над фирмата. Трябва ли да я счупя, за да извадя от пиедестала и вашата тока, и парчето олово, поставено в задната част на същия този пиедестал, за да уравновесяват бога Меркурий?

– Не..., не!... няма смисъл... – промълви Органз. Интуицията, проницателността на Ренин, ловкостта, с която бе ръководил издирването, всичко това за нея остана в сянката на един по-важен момент. Тя изведнъж се досети, че и осмата авантюра е вече завършена и резултатът е в негова полза. Нещо повече, крайният срок за последната авантюра не беше още изтекъл. При това той имаше смелостта да подчертае:

– Часът е осем без четвърт.

Настъпи тягостно мълчание. И двамата се чувстваха толкова приетснени, че не смееха дори да помръднат. За да наруши мълчанието, Ренин се зашегува:

– Този доблестен господин Панкарди ме осведоми така изчерпателно! Аз знаех, разбира се, че като се нервирва много, той все ще изпусне нещо. Трябваше ми само една искра, за да блесне истината. И той не ме разочарова. Връзката, която направи несъзнателно, но неминуемо, между кораловата тока, теорията за щастието и Меркурий, неговия бог,

беше достатъчна. Разбрах, че асоциациите му произтичат от това, което бе направил в действителност. Беше съединил двата шанса. И веднага си спомних за статуетката на Меркурий, поставена над входа на магазина и за странното ѝ равновесие.

Ренин внезапно замълча. Струваше му се, че хвърля думите си на вятъра. Младата жена се бе хванала за челото, бе закрила очите си и сякаш бе замръзнала в това положение.

И тя наистина не го слушаше. Развързката на това странно приключение, начинът, по който Ренин бе действал, не я интересуваха. Мислеше за всичко това, което от три месеца бяха преживели заедно, за невяроятното поведение на този човек, който ѝ бе предложил своята преданост.

Виждаше като в магически фенер чудотворните дела, които беше извършил, спасените хора, успокоените страдания, наказаните престъпници и установения ред, навсякъде, дето той се бе появил и се бе проявила непоколебимата му воля. Предприемеше ли нещо, винаги го довеждаше докрай. Всяка цел, към която се стремеше, сякаш бе предварително постигната. И всичко това този човек извършваше без особени усилия; със спокойствието на вълшебник, който познава добре своята мощ и знае, че нищо не е в състояние да му се противопостави.

Какво можеше да направи тя срещу него? Ако той поиска да я подчини, нима не знаеше как да постъпи? Тази авантюра не беше ли за него дори по-лесна от всяка друга? Дори ако реши да избяга, имаше ли място някъде в света, където да се скрие и да бъде сигурна, че няма да я открие? Нима той не говореше със самоувереност за всяка развързка, дори и за тази, още от първите им срещи. Не беше ли сигурен още тогава в крайния резултат?

Въпреки всичко тя вее още търсеше оръжие и убежище. Казваше си, че макар и да бе изпълнил осемте ѝ условия и бе намерил и ѝ предал и кораловата тока, преди часовникът да отброи уречения час, според условието всичко това трябваше да завърши с биенето на часовника от замъка Аленгър. Договорът им бе категоричен. Тогава Ренин, гледайки треперещите ѝ устни, беше казал: „Това старо медно махало ще се залюлее и когато на уговорената дата отбие отново осем пъти, тогава...“

Тя вдигна глава, но Ренин дори не помръдна. Сериозен и търпелив, той сякаш само чакаше.

Тя бе готова да проговори и дори бе подготвила и изреченията си:

– Знаете ли... нашият договор предполага ударите да бъдат отброени от часовника от Аленгър. Всички други условия наистина са

изпълнени, но не и това. А в такъв случай значи имам право да не изпълнявам обещание, което и тъй и тъй не съм поела, но което иначе се разбираше от само себе си... И значи вече съм съвсем свободна... като доблестна контрагентка... и пр... и пр...

Но тя не успя да проговори. Точно в този момент зад гърба ѝ се чу едва доловимо тракане, подобно на това, което се чува, когато някой часовник ще започне да бие.

Отекна първият удар, после вторият, третият...

Ортанз онемя. Беше познала тембъра на стария часовник от Аленгър. Същият, който преди три месеца по толкова неочакван начин бе нарушил тишината на изоставения замък.

Започна да брои. Часовникът отби осем пъти.

– Ах – промълви отмаляла тя, скривайки лице в ръцете си... – часовникът... този часовник... е оттам... познавам гласа му.

Тя не каза нищо повече. Почувства, че Ренин я гледа и този негов поглед ѝ отнемаше всичките сили. Не можеше да му окаже съпротива, понеже вече не желяеше да се съпротивлява. Всички предвидени авантюри бяха привършени освен една, в очакването на която спомените от всички други избледняваха – най-вълнуващата и най-желаната. И тя се подчини с радост на повелята на съдбата, щастлива от всичко, което щеше да се случи. Защото бе влюбена. Неволно се усмихна, усещайки как радостта ѝ се възвръща, как изпълва живота ѝ от мига, в който нейният любим ѝ бе поднесъл кораловата тока. Дали наистина не беше вълшебна?

Гласът на часовника отекна отново.

Ортанз погледна Ренин. Още няколко секунди остана неподвижна, онемяла, притихнала като птичка с отрязани криле, която не може да отлети, но когато часовникът отброи последния удар, тя се отпусна върху гърдите му и блажено усмихната му подаде устните си...

КРАЙ

© 1938 Ернест Момчилев, превод от френски

Maurice Leblanc
Les lutis coups de l'horloge

Сканиране, разпознаване и редакция: Voman, 2007

Публикация:

Морис Льоблан
Осемте удара на часовника
Второ издание

Редактор: Вяра Канджева
Технически редактор: Хари Пушков
Художник: Димо Кенов
Формат: 84/108/32. 192 с. 20 см. Цена: 14,95 лв.
Издателска къща „Борина“, София, 1992
Печат ДФ „Балкан-прес“
ISBN 954-500-021-X
с/о Jusautor, Sofia

Първо издание: 1938 със загл. Часът е осем на изд. Книга в Библ. Приключенията на
Арсен Люпен; Сер. I, кн. 5.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4365>]